

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ & ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Έργο: Κατασκευή πεζοδρομίων σε τμήμα της Π.Ε.Ο. 48"

Όρος: Δημοτική Ενότητα Ναυπάκτου, Δήμου
Ναυπακτίας

Πηγή Χρηματοδότησης: Πρόγραμμα Δημοσίων
Επενδύσεων (ΠΔΕ) 2021 με κωδικό έργου
2021ΕΠ001000052- ΣΑΕΠ 001

Προϋπολογισμός Μελέτης: 1.228.571,80 € (με ΦΠΑ)
CPV: 45233260-9
Αριθμός Μελέτης : 01/2021

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
(Ε.Σ.Υ.)

Περιεχόμενα Μέρους Ι :
Γενικοί Όροι Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων

Άρθρο 1 ^ο	Αντικείμενο
Άρθρο 2 ^ο	Διατάξεις που ισχύουν
Άρθρο 3 ^ο	Σειρά με την οποία ισχύουν τα τεύχη της δημοπρατήσεως
Άρθρο 4 ^ο	Απαλλοτριώσεις
Άρθρο 5 ^ο	Εγγυήσεις
Άρθρο 6 ^ο	Τόπος διαμονής αναδόχου
Άρθρο 7 ^ο	Μελέτη των συνθηκών κατασκευής του έργου
Άρθρο 8 ^ο	Ευθύνες του αναδόχου
Άρθρο 9 ^ο	Τεχνικές προδιαγραφές
Άρθρο 10 ^ο	Τροποποιήσεις προδιαγραφών - Τεχνική μελέτη κατασκευής- Έλεγχος/ Συμπλήρωση μελετών του έργου
Άρθρο 11 ^ο	Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών
Άρθρο 12 ^ο	Υπέμβαση προθεσμιών - Ποινικές ρήτρες
Άρθρο 13 ^ο	Περιεχόμενα των τιμών μονάδος του Τιμολογίου και δαπάνες που βαρύνουν τον ανάδοχο
Άρθρο 14 ^ο	Αναθεώρηση τιμών
Άρθρο 15 ^ο	Πιστοποίηση - Εντολή πληρωμών
Άρθρο 16 ^ο	Τιμές μονάδος νέων εργασιών
Άρθρο 17 ^ο	Επιμετρήσεις εργασιών
Άρθρο 18 ^ο	Πρόβλεψη - Έλεγχος - Έγκριση υλικών και ετοιμών ή ημικατεργασμένων προϊόντων
Άρθρο 19 ^ο	Εργαστηριακός έλεγχος υλικών
Άρθρο 20 ^ο	Χρήση εκρηκτικών υλικών
Άρθρο 21 ^ο	Εγκαταστάσεις επιχειρήσεων και οργανισμών κοινής ωφέλειας
Άρθρο 22 ^ο	Υλικά επικάλυψης χανδράκων (καλωδιώσεων - σιμηνιώσεων)
Άρθρο 23 ^ο	Προσωρινές εγκαταστάσεις - Κατασκευές του αναδόχου
Άρθρο 24 ^ο	Καθορισμός εργοταξίων, κατασκευών και εγκαταστάσεων
Άρθρο 25 ^ο	Επιβλεψη κατασκευής του έργου
Άρθρο 26 ^ο	Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου
Άρθρο 27 ^ο	Ασφάλιση προσωπικού
Άρθρο 28 ^ο	Δοκιμές εγκαταστάσεων
Άρθρο 29 ^ο	Χρήση έργου πριν από την αποπεράτωση - Διοικητική παραλαβή για χρήση
Άρθρο 30 ^ο	Υποχρέωση συντήρησης του έργου από τον ανάδοχο
Άρθρο 31 ^ο	Παροχή ηλεκτρικής ισχύος και ύδατος
Άρθρο 32 ^ο	Μέτρα υγιεινής - Πρώτες βοήθειες
Άρθρο 33 ^ο	Φόροι - Τέλη - Κρατήσεις
Άρθρο 34 ^ο	Περί Φ.Π.Α.
Άρθρο 35 ^ο	Τήρηση αστυνομικών και λοιπών διατάξεων
Άρθρο 36 ^ο	Προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία

Περιεχόμενα Μέρους ΙΓ :

Ειδικόί Όροι Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων

Άρθρο 1 ^ο	Αντικείμενο εργαλαβίας και προϋπολογισμός μελέτης
Άρθρο 2 ^ο	Τιμές μονάδας
Άρθρο 3 ^ο	Τεχνική μελέτη - Τεχνικές προδιαγραφές
Άρθρο 4 ^ο	Χρονοδιάγραμμα κατασκευής - Οργανόγραμμα - Ημερολόγιο
Άρθρο 5 ^ο	Προβεςαιίες - Ποινικές ρήτρες
Άρθρο 6 ^ο	Χρηματοδότηση και Γενικά έξοδα - Οφειλας κ.λ.π. αναδόχου (εργολαβικά παυστά)
Άρθρο 7 ^ο	Πληρωμή αναδόχου
Άρθρο 8 ^ο	Αναθεώρηση της συμβατικής αξίας του έργου
Άρθρο 9 ^ο	Επικαταβολή - Ρήτρα πρόσθετης καταβολής (ΊΤριμ)
Άρθρο 10 ^ο	Διάθεση τεχνικού προσωπικού επί τόπου του έργου
Άρθρο 11 ^ο	Σύμπραξη στην κατασκευή του μελετητή - Πρόσθετες εγγυήσεις - Ευθύνη
Άρθρο 12 ^ο	Μηχανήματα και μέσα
Άρθρο 13 ^ο	Ποιότητα στα δημόσια έργα. - Πρόγραμμα ποιότητας έργου (Π.Π.Ε.)
Άρθρο 14 ^ο	Απολογιστικές εργασίες - Επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες
Άρθρο 15 ^ο	Γενικά περί εργασιών στους χώρους εκτελέσεως έργων και μέτρα ασφαλείας
Άρθρο 16 ^ο	Διεξαγωγή της κυκλοφορίας κατά την διάρκεια της κατασκευής
Άρθρο 17 ^ο	Προστατευτικές κατασκευές - Έκδοση αδειών
Άρθρο 18 ^ο	Τραπεζοίση συμβάσεων κατά τη διάρκεια τους
Άρθρο 19 ^ο	Βεβαίωση περάτωσης εργασιών
Άρθρο 20 ^ο	Διοικητική παραλαβή για χρήση
Άρθρο 21 ^ο	Προσωρινή - Οριστική παραλαβή, χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης
Άρθρο 22 ^ο	Μητρώο του έργου- Οδηγίες λειτουργίας και συντήρησης
Άρθρο 23 ^ο	Ασφαλίσεις
Άρθρο 24 ^ο	Κήρυξη έκπτωσης
Άρθρο 25 ^ο	Πληροφοριακή πινακίδα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΝΟΜΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΜΕΛΕΤΩΝ & ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

Έργο: Κατασκευή πεζοδρομίων σε τμήμα της Π.Ε.Ο. 48^η
Θέση: Δημοτική Ενότητα Ναυπάκτου, Δήμος Ναυπακτίας

Πηγή Χρηματοδότησης: Πρόγραμμα Δημοσίων
Επενδύσεων (ΠΔΕ) 2021 με κωδικό έργου
2021ΕΠΟΟ10000052- ΣΑΕΠ 001

Προϋπολογισμός Μελέτης 1.228.571,80 € (με ΦΠΑ)

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ (Ε.Σ.Υ.)

Μέρος Ι : Γενικοί Όροι Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων

Άρθρο 1^ο - Αντικείμενα

Στο παρόν τεύχος ΜΕΡΟΣ Ι της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) περιλαμβάνονται οι γενικοί όροι, σύμφωνα με τους οποίους και σε συνδυασμό και προς τους όρους των υπόλοιπων συμβατικών τευχών και της ισχύουσας νομοθεσίας πρόκειται να κατασκευαστεί υπό τον ακριβή το έργο « Κατασκευή πεζοδρομίων σε τμήμα της Π.Ε.Ο. 48^η στο Δήμο Ναυπακτίας

Άρθρο 2^ο - Διατάξεις που ισχύουν

Η εκτέλεση των έργων γίνεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν 4412/2016 (ΦΕΚ 147Α/ 8-08-2016) «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», όπως έχει διορθωθεί με το Φ.Ε.Κ.200/Τεύχος Α/24-10-2016 και το Φ.Ε.Κ 206/Τεύχος Α/03-11-2016 και όπως έχει τροποποιηθεί, συμπληρωθεί και ισχύει σήμερα με τον Ν4782/2021(ΦΕΚ 36Α/09-03-2021). Κατά την εκτέλεση του έργου ακολουθούνται οι οδηγίες των σχετικών εγκυκλίων του Υπουργείου Εσωτερικών, του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (Γενική Γραμματεία Υποδομών) και του (τ) Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και εφαρμόζονται οι αντιστοιχές προς το είδος του εκτελούμενου έργου Τεχνικές Προδιαγραφές του Υπουργείου Εσωτερικών, του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και του (τ) Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., που αναφέρονται στην παρούσα ειδική συγγραφή υποχρεώσεων ή στο τιμολόγιο, όπως αυτές τροποποιήθηκαν, συμπληρώθηκαν και ισχύουν σήμερα κατά την δημοπρασία του έργου και συνεδωτικές εγκυκλίους

Άρθρο 3^ο - Σειρά με την οποία ισχύουν τα τεύχη της δημοπρασίας

Τα τεύχη της δημοπρασίας αλληλοσυμπληρώνονται, σε περίπτωση δε σύμφωνης μεταξύ των όρων που περιέχονται σ' αυτά, η σειρά με την οποία ισχύουν τα παραπάνω τεύχη, καθορίζεται λόγω, όπως παρακάτω, εκτός εάν σε ειδικές περιπτώσεις, οριστεί διαφορετικά στη διακήρυξη της δημοπρασίας.

- Το συμφωνητικό,
- Η Διακήρυξη της Δημοπρασίας,
- Η Οικονομική Προσφορά,
- Το Τιμολόγιο Δημοπρασίας,
- Η Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.)
- Η Τεχνική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Τ.Σ.Υ) με τις Τεχνικές Προδιαγραφές και τα Παραρτήματα τους,
- Η Τεχνική Περιγραφή (Τ.Π.).

- Ο Προϋπολογισμός Δεσφράτησης,
- Οι συγκεκριμένες μελέτες του έργου και οι συγκεκριμένες τεχνικές μελέτες, που θα συνταχθούν υπό τον ενδοχρή, αν προβλέπεται η περίπτωση αυτή από τα συμβατικά τεύχη, ή προκύψει κατά τις ισχύουσες διαδικασίες περί τροποποίησης των μελετών του έργου,
- Το συγκεκριμένο Χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου.

Άρθρο 4: - Αποσπαστήριες

Οι απαιτούμενες για την εκτέλεση των εργασιών απασφαλισώσεις γίνονται με φροντίδα του εργοδότη κατά τις ισχύουσες διατάξεις. Τον κοινοδοτή βεβαιώνουν οι εκδικαζόμενες ασφαλιστικές Ουδείς ευθύνη ή υποχρέωση ασφαλιστικής αναλαμβάνει ο εργοδότης έναντι του αναδόχου, πλην της παραπάνω προειρημίας περιώσεως στην περίπτωση καθυστέρησης του έργου ένεκα αναγκαστικής απασφαλισώσεως, υπερισμένης σε υποχρέωση του αναδόχου. Η ολοκλήρωση των αρχαιολογικών εργασιών και η συντέλεση των απαιτούμενων ασφαλιστικών αποτελούν προϋπόθεση για την εκκίνηση της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου σύμφωνα με το άρθρο 45 του Ν.4412/2016 όπως ισχύει τροποποιημένο με το άρθρο 14 του ν.Ν4782/2021(ΦΕΚ 364/09-03-2021)

Σε περίπτωση που η ανωτέρω καθυστέρηση υπερβεί τα τριάντα (3 μήνες), η ανήλικος δικαιούται να ζητήσει τη διαλυση της συμβίωσης σύμφωνα με το άρθρο 161 του Ν.4412/2016.

Αρθρο 7^ο - Μειλέτη των συνθηκών κατασκευής του έργου

Η συμμετοχή στη δημοπρασία με υπερβολή προσφοράς, απηχτεί αμόλητο τεκμηριο, ότι οι διαγωνιζόμενοι έχουν επισκεφτεί και ελέγξει πλήρως τη θέση κα την τοποθέτηση του έργου, κα έχουν πληρη γνώση των γεν κών και τοπικών συνθηκών της κατασκευής του, κυρίως σε ότι αφορά :

- α. Τα κάθε φύσεως πηγές υλικών, θέσεις προσωρινής ή οριστικής αποθήκευσης προϊόντων εκσκαφής, τις μεταφορές, διάθεση, διαχείρισης και αποθήκευση υλικών.
- β. Τη δυνατότητα εξοπλιστικής επιστημονικής και εργατοτεχνικού προσωπικού γενική, νερού, ηλεκτρικού ρεύματος και όλων προϋποθέσεων
- γ. Τις μετεωρολογικές συνθήκες που επικρατούν συνήθως, τις διάφορες δυσκολίες της στόμης των υπόγειων υδάτων, των υδάτων των ποταμών, χειμάρρων, καλάρρας ή παρούσης φυσικές συνθήκες στον τόπο των έργων
- δ. Τη διαμόρφωση και κατάσταση του εδάφους, το είδος, την ποιότητα και ποσότητα των κοιτρήσεων και εκμεταλλευσιμων υλικών που βρίσκονται στην περιοχή, το είδος και τα μέσα (μηχανήματα υλικά, οχημάτια) που θα χρειαστούν πριν από την έναρξη και κατά την εκτέλεση των εργασιών.
- ε. Τη δυνατότητα άγκισης προμήθους από το εξωτερικό των μηχανημάτων και υλικών που

τιχών απαιτούνται

στ. Οικειοθώστε άλλα θέματα που κατά αποκλειστικότητα γράφη υπορούν να επηρεάσουν τις εργασίες, την πρόοδο ή το κόστος τους, σε συνδυασμό με τους όρους της σύμβασης.

3.3. Παραλείψη του διαγωνιζόμενου να επισκεφτεί την τοπο του έργου και να κατασταπίσει σε όλα τα παραπάνω σχετική με την εκτέλεση του έργου στο οποίο αναφέρεται αυτή η σημείωση, με κανένα τρόπο δεν μπορεί να παρουσιαστεί σαν δικηολογία για οποιαδήποτε παρερμηνεία των όρων και στα τσεκων που περιλαμβάνονται σ' αυτή, ούτε τον απαλλάσσει από την ευθύνη για πλήρη συμμόρφωση του στις συμβατικές του υποχρεώσεις.

3.4. Στην περίπτωση που ο διαγωνιζόμενος έχει συνφωνίες ή παραλείψεις στα σχέδια ή προδιαγραφές ή στα λοιπά στοιχεία της σύμβασης ή εάν συμφιβάλλει για την έννοια τους, πρέπει να ειδοποιηθεί άμεσα την αρμόδια υπηρεσία, για να λάβει διευκρινίσεις, πριν υποβάλει την προσφορά του. Για να ληφθεί υπαγωγή γιτοια αίτηση για παροχή διευκρινίσεων, πρέπει αυτή να υποβληθεί εγγράφως στην αρμόδια υπηρεσία εξη (6) ημέρες τουλάχιστον πριν από την ημερα που έχει καθορισθεί για τη διεκργεια του διαγωνισμού. Οι διευκρινίσεις αυτές γνωστοποιούνται σε κάθε διαγωνιζόμενο και θα επιστραφεί εγγράφως στην Υπηρεσία, τέσπερις (4) τουλάχιστον πύρες πριν από την ημέρα που έχει καθορισθεί για τη διεκργεια του διαγωνισμού.

Άρθρο 8^ο - Ευθύνη του αναδόχου

Σύμφωνα με τα συμβατικά τευχη και τις διατάξεις του άρθρου 13B του Ν.4412/2016, τσσα για την υλομογή των μελετών όσο και για την ποιότητα και αντοχή των έργων, μόνος υπεύθυνος είναι ο ανάδοχος, ο δε κάθε φύσεως έλεγχος που θα ασκηθεί από την υπηρεσία δεν απαλλάσσει καθόλου τον ανάδοχο από αυτή την ευθύνη. Ο ανάδοχος διατηρεί την πλήρη ευθύνη για την καλή εκτέλεση των εργασιών.

3.5. Επίσης, ο ανάδοχος αποδέχεται ότι έχει μελετήσει, με σκοπό τη συμμόρφωση του, τα συγκεκριμένα διαγράμματα και σχέδια της μελέτης, όπως και τα λοιπά συμβατικά στοιχεία της εργολαβίας που περιλαμβάνονται στο φάκελο της δημοπρασίας και αποτελούν μαζί με τη διακήρυξη τη βάση της προσφοράς του, καθώς και ότι αποδέχεται και αναλαμβάνει χωρίς επιφύλαξη, να εκτελέσει όλες τις υποχρεώσεις του, που απορρέουν από τις παραπάνω συνθήκες και όρους.

3.6. Τα στοιχεία που σχετίζονται με τη φύση, τη θέση του έργου και εξαρτώνται από τις συνθήκες του εδάφους, όπως π.χ. χαρακτηρισμός εδάφους, υπερίσ υψόμετων υδάτων, κ.λπ. είναι γενετικικό στη μελέτη και ο διαγωνιζόμενος είναι υποχρεωμένος να σταθμίσει τη προσφορά του σύμφωνα με αυτά που αυτό θεωρεί πραγματικά δεδομένα.

3.7. Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ειδοποιήσει άμεσα τη Διευθύνουσα Υπηρεσία αν κατά την κατασκευή των έργων βρεθούν αρχαιότητες ή οποιοδήποτε έργα τέχνης. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις για τις αρχαιότητες. Για την καθυστέρηση των έργων ή διακοπή τους από αυτή την αιτία, έχουν ευθύνη οι σχετικές διατάξεις του Ν.4412/2016 όπως ισχύει τροποποιημένα.

3.8. Ομοίως ο ανάδοχος είναι εξ ολοκλήρου υπεύθυνος για την εκλογή των υλικών που θα χρησιμοποιηθούν γενικά, τη χρησιμοποίησή τους και την εκτέλεση της εργασίας γενικά, σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης, των σχετικών Προτύπων Τεχνικών Προδιαγραφών και των λοιπών συμβατικών τευχών που έχουν εγκριθεί και τη μελέτη του έργου.

3.9. Για κάθε περίπτωση ατυχήματος οφειλόμενου σε πράξεις ή παραλείψεις του αναδόχου, των υπαλλήλων του ή του προσωπικού του, ο ανάδοχος είναι αποκλειστικ υπεύθυνος παινικά και αστικά. Ο παραπάνω περιπτώσεις πρέπει να καλυφθούν με τις ασφαλίσεις του έργου.

3.10. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να τηρήσει των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, των διατάξεων και κανονισμών για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του, ή στο προσωπικό του φορέα του έργου, ή σε οποιοδήποτε γράφο, ώστε να εξαλειφθούν ή να ελαχιστοποιούνται οι κίνδυνοι ατυχημάτων ή επαγγελματικών ασθενειών κατά την φάση κατασκευής του έργου σύμφωνα με τις διατάξεις των : Π.Δ.305/96 (αρθ. 7-9), το άρθρο 42 του Ν.3850/10 «Κύρωση του Κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων» ο οποίος καταργεί διατάξεις που ρυθμίζονται από αυτόν όπως διατάξεις των Ν.1568/85, Π.Δ.294/88, Π.Δ.17/96 κλπ.

3.11. Στα πλαίσια της ευθύνης του, επίσης ο ανάδοχος υποχρεούται :

- α. Να εκπονή και κάθε σχετική μελέτη (στατική κρισιώντων, μελέτη τήρησης μηχανικής έργων κ.λπ.) και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα, σύμφωνα με το άρθρο 13B του Ν.4412/2016

β Να λαμβάνει μέτρα προαγωγής συμφωνίας με την ισχύουσα νομοθεσία στο σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (Σ.Α.Υ.), όπως αυτό ρυθμίζεται με τις αποφάσεις του (τ.) ΥΠΕΧΩΔΕ: Δ1Π4Δ/οικ.177/02-03-2001, ΑΔΕΕΠ/85/14-05-2001 και Δ1Π4Δ/οικ.359/27-11-2002, στο χρονοδιάγραμμα των εργασιών, καθώς και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις ή άλλες αναγκαίες αναπροσαρμογές των μελετών κατά τη φάση της μελέτης και της κατασκευής του έργου, σύμφωνα με το άρθρο 138 του Ν.4412/2016.

γ Να επιβλέπει ανελλιπώς την ορθή εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας και υγείας των εργαζομένων, να τους ενημερώνει / εκπαιδεύει για την αναγκαιότητα της τήρησης των μέτρων αυτών κατά την εργασία, να ζητά τη γνώμη τους και να διευκολύνει τη συμμετοχή τους σε ζητήματα ασφαλείας και υγείας. Π.Δ. 1073/81 (αρθ. 11), Π.Δ. 305/96 (αρθ. 10.1), Ν.3850/10 (αρθ. 42-49).

Για την σωστή εφαρμογή της παρ.γ της προηγούμενης παραγράφου, στους αλληλοπούς εργαζομένους, είναι αυτονόητο ότι η γνώση από αυτούς της ελληνικής γλώσσας κρίνεται απαραίτητη ώστε να μπορούν να κατανοούν την ανάγκη όητα και τον τρόπο εφαρμογής των μέτρων ασφαλείας και υγείας (εκτός ειδικών περιπτώσεων όπου τμήμα ή ολο το εργο έχει αναλάβει να κατασκευάσει ξένη εξειδικευμένη εταιρεία)

δ Σε περίπτωση χρησιμοποίησης υπεργολάβων, για την εκτέλεση ειδικής φύσης εργασιών, ο Ανάδοχος ενημερώνει την Διευθύνουσα Υπηρεσία και ενημερώνει μόνους και αποκλειστικά υπεύθυνους για τις υπόψη εργασίες

ε Μεγάλη προσοχή πρέπει να δοθεί επίσης στην λήψη και διπλήρηση των μέτρων ασφαλείας (προστατευτικών και διαχωριστικών κατασκευών) και ότι άλλο απαιτηθεί κατά περίπτωση κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των εργασιών με ταυτόχρονη παροχή - διέλευση των πεζών. Όμοια μέριμνα θα πρέπει να ληφθεί κατά τη διάρκεια εκτέλεσης εργασιών στα σημεία των πεζοδρόμων για τα λειτουργούντα εμπορικά ή υγειονομικού ενδιαφέροντος καταστήματα, αλλά και στην ταυτόχρονη λειτουργία των οδών με τη κυκλοφορία διεύθυνση των αυτοκινήτων.

Άρθρο 9^ο - Τεχνικές προδιαγραφές

9.1 Για τις τεχνικές προδιαγραφές εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 54 του Ν.4412/2016, όπως ισχύει τροποποιημένα με το άρθρο 17 του Ν.4782/2021(ΦΕΚ 36Α/09-03-2021) ενώ ορισμοί περιλαμβάνονται στο Παράρτημα VII του Προσφώνητος Α'. Σύμφωνα με την παρ. 7 του άρθρου 54 του Ν.4412/2016 οι τεχνικές προδιαγραφές καθορίζονται και εγκρίνονται πριν την έναρξη της διαδικασίας σύμβασης της σύμβασης κατά το άρθρο 61. Ειδικά για συμβάσεις κάτω των ορίων, ως χρόνος έναρξης των διαδικασιών του άρθρου 26 νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ, ανά περίπτωση, σύμφωνα με το άρθρο 66. Ως χρόνος έναρξης του συνοπτικού διαγωνισμού νοείται η ημερομηνία δημοσίευσης της διακήρυξης στο ΚΗΜΔΗΣ, σύμφωνα με το άρθρο 66 περί δημοσίευσης σε εθνικό επίπεδο όπως αναφέρεται στο άρθρο 120 του Ν.4412/2016, όπως ισχύει τροποποιημένα με το άρθρο 53 του Ν.4782/2021(ΦΕΚ 36Α/09-03-2021)

9.2 Οι προδιαγραφές των υλικών του έργου συνεταχθήσαν έτσι ώστε να συμφωνούν ή να υπερκαλύπτουν, στο επίπεδος ασφαλείας, επιβιωσιμότητας και λειτουργίας, τις, ήδη υφιστάμενες για παρεμφερή υλικά, προδιαγραφές και πρότυπα οποιδήποτε εθνικού φορέα (ΕΛΟΤ, ΥΠΥ.ΜΕ.ΔΙ., (τ) ΥΠΕΧΩΔΕ, Δ.Ε.Υ., κ.λ.π.). Αν εκ παραδρομής ή για οιοδήποτε άλλο λόγο, η προδιαγραφή κάποιου υλικού του έργου, υπολείπεται αντίστοιχου ως ανωτέρω προδιαγραφής, η οποία έχει τεθεί σε εφαρμογή προ της ημερομηνίας υπογραφής της μελέτης του έργου, ισχύει η δεύτερη, χωρίς οικονομική αξίωση εκ μέρους του ενδιαχού

9.3 Σε κάθε περίπτωση τα παραπάνω υλικά θα πρέπει να συμμορφώνονται με τα προβλεπόμενα στην ΚΥΑ με Αριθμ. 6690/12 (ΦΕΚ 1914 Β/15-5-2012) «Πρόσδντα Δομικών Κατασκευών: χαρακτηριστικά, τεχνικές προδιαγραφές, διαδικασίες αξιολόγησης συμμορφωσης και σημαση συμμορφωσης «ΣΕ».

9.4 Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορούν να εγκρίνονται προδιαγραφές και κανονισμοί που αναφέρονται στον τρόπο κατασκευής των έργων και στην ποιότητα, στον τρόπο σύνθεσης και επεξεργασίας, στη χρήση και στον έλεγχο των υλικών κατασκευής των έργων, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 54 του Ν.4412/2016 όπως ισχύει τροποποιημένο με το άρθρο 17 του Ν.4782/2021(ΦΕΚ 36Α/09-03-2021).

9.5 Για την παρούσα σύμβαση ισχύουν οι σχετικές Τεχνικές Προδιαγραφές της υπηρεσίας, που

αναφέρονται στο συμβατικό τεύχος της μελέτης του έργου, εφόσον δεν αναφέρονται από τα αναγραφόμενα στις Ε.Γ.Ε.Π. ή στα αναλυτικά τιμολόγια που κατασχέει των αντίστοιχων Τεχνικών Προδιαγραφών της υπηρεσίας.

Οι Ε.Γ.Ε.Π. που αναφέρονται στο συμβατικό τεύχος της μελέτης του έργου και στα άρθρα του αναλυτικού τιμολογίου ισχύουν όπως αυτές έχουν τροποποιηθεί έως σήμερα σύμφωνα με τις εξής :

- α) Την υπουργική απόφαση ΔΙΠ.ΑΔ/οικ./273/17-07-2012 (Φ.Ε.Κ. 2221/Τεύχος Β/30-07-2012) και την εγκύκλιο 26/2012 (ΔΙΠ.ΑΔ/οικ./356/04-10-2012) του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων,
- β) Την υπουργική απόφαση ΔΙΠ.ΑΔ/οικ./469/23-09-2013 (Φ.Ε.Κ. 2542/Τεύχος Β/10-10-2013) και την εγκύκλιο 30/2013 (ΔΙΠ.ΑΔ/οικ./508/18-10-2013) του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων
- γ) Την υπουργική απόφαση ΔΙΠ.ΑΔ/οικ./528/01-10-2014 (Φ.Ε.Κ. 2823/Τεύχος Β/21-10-2014) και την εγκύκλιο 22/2014 (ΔΙΠ.ΑΔ/οικ./658/24-10-2014) του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων
- δ) Την υπουργική απόφαση ΔΙΠ.ΑΔ/οικ./667/30-01-2014 (Φ.Ε.Κ. 3068/Τεύχος Β/30-01-2014) και την εγκύκλιο 26/2014 (ΔΚΠ/οικ./154/11-12-2014) του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων,
- ε) Την υπουργική απόφαση ΔΚΠ/οικ./1213/01-08-2016 (Φ.Ε.Κ. 2524/Τεύχος Β/16-08-2016) και την εγκύκλιο 17/2016 (ΔΚΠ/οικ./1322/07-09-2016) του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων,
- στ) Την υπουργική απόφαση Δ22/4193/22-11-2019 (Φ.Ε.Κ. 4607/Τεύχος Β/13-12-2019) του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών,
- η) Την υπουργική απόφαση Δ22/οικ./1969/12-03-2020 (Φ.Ε.Κ. 1437/Τεύχος Β/16-04-2020) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών,
- θ) Την υπουργική απόφαση 102843/19-11-2020 (Φ.Ε.Κ. 5234/Τεύχος Β/26-11-2020) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Σε περίπτωση που στα επιμέρους άρθρα γίνεται αναφορά σε Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (Ε.Γ.Ε.Π.) των οποίων έχει αρθεί με απόφαση η υποχρεωτική εφαρμογή ή σχετική αναφορά μπορεί να αντιστοιχίζεται με αναφορά στις Ευρωπαϊκές Εθνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (Π.Ε.Τ.Ε.Π.) ή όταν οι επιμετρολόγοι δεν υπάρχει επίσημη αντιστοιχιστική σε Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (Ε.Γ.Ε.Π.) και μέχρι να εγκριθεί αυτή, ισχύουν οι Πρότυπες Τεχνικές Προδιαγραφές όπως αντιστοιχίζονται στην παρούσα μελέτη, με την προϋπόθεση ότι δεν έρχονται σε αντίθεση με τα Εναρμονισμένα Ευρωπαϊκά Πρότυπα (hEN) που έχουν θεσπιστεί με τις σχετικές Κ.Υ.Α..

Άρθρο 10^ο - Τροποποιήσεις προδιαγραφών - Τεχνική μελέτη κατασκευής- Έλεγχος/ Συμπλήρωση μελετών του έργου

10.1 Στο άρθρο 3 του ΜΕΡΟΣ Ι της Εθνικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (ΕΣΥ) καθορίζεται ότι στην σειρά ισχύος των συμβατικών στοιχείων της μελέτης του έργου η τεχνική μελέτη κατασκευής έπεται των προδιαγραφών του έργου.

10.2 Κατόπιν αυτού και προς αποφυγή τροποποιήσεων επί των προδιαγραφών του έργου καθορίζεται ότι σε όλες τις περιπτώσεις που υποβάλλεται από τον ανάδοχο "Τεχνική Μελέτη Κατασκευής" τα εις αυτήν προβλεπόμενα υλικά και εργασίες θα είναι σύμφωνα αποκλειστικά με τις προδιαγραφές του έργου. Τούτο ισχύει ανεξάρτητα αν η "Τεχνική Περιγραφή Κατασκευής" εγκριθεί κατά τη διαδικασία του διαγωνισμού ή κατά την διάρκεια της εκτέλεσής του έργου.

10.3 Ο ανάδοχος έχει υποχρέωση να πρυθεί στον έλεγχο της σχετικής μελέτης του έργου και να υποδείξει εγκαίρως και εγγράφως τυχόν σφαλές ή σφάλματά της, τα οποία επιδρούν δυσμενώς στην καλή κατασκευή και ευστάθεια του έργου και να προτείνει τις απαραίτητες διορθώσεις και συμπληρώσεις, παρέχοντάς της αποκλειστικά υπεύθυνος για την καλή κατασκευή και ευστάθεια των έργων που κατασκευάζονται από αυτόν. Επιπλέον έχει υποχρέωση λήψης πάγων τοπογραφικών στοιχείων, όταν αυτά δεν περιλαμβάνονται στην παροπια μελέτη, καθώς και σύνταξης της μελέτης εφαρμογής του Έργου και των κατασκευαστικών σχεδίων.

10.4 Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση με βάση τις μελέτες που θα του χορηγηθούν, τις έγγραφες οδηγίες της Υπηρεσίας και τις συγκεκριμένες από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, (τ) ΥΠΕΧΩΔΕ, προδιαγραφές εκπονήσεως μελετών να προβεί στην εφαρμογή των μελετών στα έδρα, στις αναπαραστάσεις και χωροτάξεις των αξόνων των έργων, στην έλεγχο και λήψη των

συμπληρωματικών στοιχείων που απαιτούνται για συμπλήρωση και προσαρμογή των στοιχείων της μελέτης που έχουν εγκριθεί, όπως επίσης και στις σημαντικές ζωνές καταλήψεως των έργων.

10.1. Ο καθορισμός στο τα σχέδια, την Τεχνική Περιγραφή και τη Συγγραφή Υποχρεώσεων των οωνόηποτε στοιχείων και οδηγιών για την εκτέλεση των εργασιών, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες επί μέρους διατάξεις και τον τρόπο εκτέλεσης των κατασκευών, δεν απαλλάσσει τον ανάδοχο από την υποχρέωση να λαμβάνει όλα τα μέτρα για την άρτια εκτέλεση και ολοκλήρωση των διαφόρων ειδών κατασκευής που συνθέτουν κάθε επιμόνη ή χώρο ή λειτουργία του έργου. Γενικά, τόσο για την εφαρμογή των μελετών, όσο και για την ποιότητα και αντοχή των έργων, υπεύθυνος είναι ο ανάδοχος της κατασκευής αυτής, ο δε έλεγχος που θα ασκηθεί κατά την υπηρεσία, ή την επίβλεψη, δεν απαλλάσσει τον ανάδοχο από την ευθύνη αυτή, ή την οποιαδήποτε άλλη που πρόκύπτει γι' αυτόν από τις συμβατικές του υποχρεώσεις και τις κείμενες διατάξεις.

10.2. Κατά την εφαρμογή των παραπάνω όρων διευκρινίζεται ότι, έστω και αν κάτι δεν ορίζεται από τα σχέδια λεπτομερειών ή από άλλα στοιχεία της τεχνολογίας, ή από τις οδηγίες - διαταγές της Υπηρεσίας, κάθε απλό ή σύνθετο τμήμα του έργου (π.χ., τοίχος, διαχωριστής, κατώφλι, επιχρίσματα, κινκιδώμα, κλπ.) πρέπει να είναι ορθό με ότι αφορά την εμεση σύνδεση, του με τη λοιπά (εσωτερικά ή γειτονικά) τμήματα του έργου.

10.3. Είναι δική για την εγκατάσταση των πάσης φύσεως μηχανημάτων και μηχανολογικού εξοπλισμού, ο ανάδοχος υποχρεούται να συντάξει κατασκευαστικό σχέδιο και μελέτες συνδέσεως αυτών, επειδή οι μελέτες αυτές εξαρτώνται από τον τύπο του μηχανήματος που θα εκλέξει ο ανάδοχος (μεταξύ των άριστων φυσικών που καθορίζονται από τη σύμβαση) και επομένως δεν είναι δυνατή η σχεδίασή των από την Υπηρεσία.

10.4. Όσο αναφέρονται στις παραπάνω περιγραφόμενες του άρθρου αυτού, θα εκτελούνται με μέριμνα του αναδόχου, χωρίς ιδιαίτερη αποζημίωση.

Άρθρο 11^ο - Τρόπος σύνταξης και υποβολής οικονομικών προσφορών (άρθρο 95 όπως ισχύει τροποποιημένα με το αρθρο 37 του Ν 4/82/2021(ΦΕΚ 36Α/25-03-2021))

11.1. Η οικονομική προσφορά (προσφερόμενη τιμή) δίδεται σε ευρώ, σύμφωνα με τα οριζήμενα στο στο άρθρο 95.

11.2. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να κρίνει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές ανταλλάσσονται και υποβάλλονται, σύμφωνα με το παρόν άρθρο:

α) αν κοινό κριτήριο κρίνεται η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, οι οικονομικοί φορείς προσφέρουν είτε συνολικό και ενιαίο ποσοστό έκπτωσης επί της προυπολογιζόμενης δαπάνης για το συνολικό αντικείμενο του έργου που προκηρύσσεται με και' αποκλειστική τιμή ή είτε ποσοστά έκπτωσης για κάθε ομάδα τιμών ομοειδών εργασιών του τιμολογίου και του προϋπολογισμού, εκφραζόμενα σε κλάσματα μονάδας επί τοις εκατό (%), ιδίως όταν είναι μεγάλο το πλήθος των τιμών μονάδας, με τις οποίες θα καθοριστεί η μείωση. Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται αριθμητικώς και ολογραφώς, μηχανηστικά επί του εντύπου που χορηγεί η αναθέτουσα αρχή. Τα επιμέρους ποσοστά έκπτωσης πρέπει να βρίσκονται σε αρμονική σχέση μεταξύ τους.

Οριζή είναι η προσφορά όταν κανένας επιμέρους ποσοστό έκπτωσης (Ει) δεν είναι μικρότερο από 1,10% ή 10% ούτε μεγαλύτερο από 0,90% + 10%, όπου (Εν) το μέσο ποσοστό έκπτωσης. Προσφορά που έχει καταλείπει από τα όρια αυτά είναι απαράδεκτη. Είναι δυνατόν, σε κάποιες ή κάποιες ομάδες εργασιών η προσφερόμενη έκπτωση να είναι μηδενική, εφόσον τηρούνται οι παραπάνω απαιτήσεις οριζήτητας ή

β) αν κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά μόνο βάσει τιμής, οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται με ελεύθερη συμπλήρωση ανοιχτού τιμολογίου, ιδίως όταν οι ποσότητες των εργασιών έχουν προμετρηθεί χωρίς κίνδυνο συμβατικών σφαλμάτων και δεν αναμενόμενα κατασκευαστικές αποκλίσεις. Στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς χορηγούνται από την αναθέτουσα αρχή, σε ηλεκτρονική ή έντυπη μορφή, σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα που συνηρμολογείται στο έγγραφο της σύμβασης:

βι) τιμολόγιο όμοιο με το τιμολόγιο της υπηρεσίας, στο οποίο όμως οι τιμές είναι συμπληρωμένες και

β) προϋπολογισμός, εμείς με τον προϋπολογισμό δημοσιεύσεως (εκτιμώμενη αξία σύμβασης) της αναθέτουσας αρχής στον οποίο ολικώς οι τρεις μονάδες, τα γινόμενα και τα αθροίσματα είναι συντελέσματα. Το κοινό για απρόβλεπτες δαπάνες, σύμφωνα με την περ. α' της παρ. 3 του άρθρου 156, συμπληρώνεται από την υπηρεσία. Οι οικονομικοί φορείς προσφέρουν τμές, συμπληρώνοντας ηλεκτρονικά ή εντύπου το συμπλήρωμα τιμολογίου και προϋπολογισμού με τις προσημενιζόμενες από αυτούς τμές, χωρίς όμως καμία δεσμευτική αξιολόγησή. Συμπληρώνουν επίσης, εφόσον απαιτείται από το επιλεγέν κριτήριο, τα νικημένα των ποσοτήτων επί τις τμές τα επίτερος και το γενικό αθροισμα, το ποσό για γενικά έξοδα και όφελος εργολάβου (Γ.Ε. και Ο.Ε.) βάσει του αναγραφόμενου ποσοστού, αν προβλέπεται χωρίτως και το συνολικό αθροισμα του προϋπολογισμού προσημενιζόμενης. Όλες οι τμές στο τιμολόγιο συμπληρώνονται αναγκάτως επι ποινή απαρεξάκτου. Αριθμητική μόνο αναγραφή νικής στο τιμολόγιο δεν λαμβάνεται υπόψη. Η έκπτωση ανατίθεται τον λογα του προϋπολογισμού προσφοράς με τον προϋπολογισμό (εκτιμώμενη αξία σύμβασης) της υπηρεσίας, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη το κοινό για απρόβλεπτα (τεκμαρτή έκπτωση) ή/και σε περίπτωση εφαρμογής της παρ. 1 του άρθρου 50 περί δημοσίων συμβάσεων έργων με εξολογήσει μελέτης, η οικονομική προσφορά δίνεται αποκλειστική κατ' αποκλή για αλλήλως το εργο ή για τμήματα του έργου. Οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται υποχρεωτικά επί του εντύπου που χορηγεί η αναθέτουσα αρχή ή βάσει υποδείξεως που περιλαμβάνεται ως Παράρτημα στα έγγραφα της σύμβασης. Με τα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να ζητείται και ανάλυση της κατ' αποκλή προσφοράς από τον οικονομικό φορέα, προκειμένου να διαπιστωθούν και να αποτιμηθούν διαφοροποιήσεις που ενδεχομένως θα προκύψουν, κατά το στάδιο της εκτέλεσης. Στην περίπτωση αυτή η ανάλυση της κατ' αποκλή προσφοράς ανωλύπεται στη σύμβαση ή δ) σε περίπτωση εφαρμογής της παρ. 2 του άρθρου 50, η οικονομική προσφορά δίδεται ως ποσοστό επί αδιαιρέτου του ακνήτου και αντιπαραγωγών διηρημένων ιδιοκτησιών (αντιπροσχή) ή ε) σε περίπτωση εφαρμογής της παρ. 3 του άρθρου 50, η οικονομική προσφορά περιλαμβάνει και άλλα αναγκαία, εκτός από πλήρη χρηματική καταβολή ή αναπαραγωγή ακινήτων, έναντι της κατασκευής και πωλήσεως-λειτουργίας και συντήρησης του έργου (μερική ή αλλή-αυτοχρηματοδότηση).

Οι ανωτέρω περιπτώσεις, εκτός από το πρώτο εδάφιο της περ. α' και την περ. γ', μπορούν να εφαρμοσθούν σε συνδυασμό μεταξύ τους στη διαδικασία σύναψης δημοσίας σύμβασης του ίδιου έργου, εφόσον η καθεμία αναφέρεται σε διαφορετικά αποτελέσματα τμήμα του έργου 3. Στις διαδικασίες σύναψης δημοσίας σύμβασης μελετών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να κρίνει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι οικονομικές προσφορές συντάσσονται και υποβάλλονται ως εξής οι συμμετέχοντες υποβάλλουν εντύπο οικονομικής προσφοράς στο οποίο αναγράφουν την προσφερόμενη τιμή ανά κατηγορία μελέτης και τη συνολική τιμή για την εκτέλεση της σύμβασης. Η οικονομική προσφορά συντάσσεται για κάθε επί μέρους κατηγορία μελέτης, σύμφωνα με τις διατάξεις της περ. δ' της παρ. 8 του άρθρου 53, περί περιεχόμενου εγγράφων της σύμβασης. Περιλαμβάνει, εκτός από τις απαιτήσεις για την εκπόνηση των μελετών, τις αμοιβές για τον προγραμματισμό, την επιβλέψη και την αξιολόγηση των αναγκαίων οργανωτικών εργασιών προς φύσιν, καθώς επίσης και των εργασιών/μελετών σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην περ. δ' της παρ. 8 του άρθρου 53.

4. Στις διαδικασίες σύναψης δημοσίας σύμβασης παροχής τεχνικών και λοιπών πληρωμών λειτουργικών υπηρεσιών, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να κρίνει στα έγγραφα της σύμβασης ότι οι συμμετέχοντες υποβάλλουν έντυπο οικονομικής προσφοράς, στα οποία αναγράφουν την προσφερόμενη τιμή ανά κατηγορία υπηρεσιών και τη συνολική τιμή για την εκτέλεση της σύμβασης.

Κατα τη λοιπή ισχύ του άρθρου 95 του ν. 4412/2016

Διευκρινίζεται και επισημαίνεται όμως ιδιαιτέρως ότι οι αναφερόμενες ενισχύσεις τιμές μονάδας στο Τιμολόγιο Μελέτης είναι γενικής ισχύος, σταθερές και αμεταβλητές και έχουν κοστολογηθεί (με το προσφερόμενο ποσοστό έκπτωσης επί των αρμοδιωμένων τιμών της μελέτης) με πλήρη ευθύνη του αναδόχου και μετά από το συνδυασμό των μηχανικών μέσων, που υποχρεούται να διαθέσει και των

πραγματικών δεδομένων εκτέλεσης του έργου.

Άρθρο 12^ο - Υπέρβαση προθεσμιών - Ποινικές ρητρές

Για τις Προθεσμίες ισχύουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 147 του Ν 4412/2016 και ειδικότερα:

Α. Όλες οι προθεσμίες (συνολική και τμηματικές) αρχίζουν από την υπογραφή της σύμβασης.

Β. Μεσα στη συνολική προθεσμία πρέπει να έχουν τελειώσει όλες οι επί μέρους εργασίες του έργου και να έχουν ολοκληρωθεί οι προβλεπόμενες από τη σύμβαση δοκιμές. Το ίδιο ισχύει αναλογικά και για τις τμηματικές προθεσμίες. Παράταση της συνολικής ή των τμηματικών προθεσμιών εγκρίνεται:

α) Είτε «με αναθεώρηση», όταν η καθυστέρηση του συνόλου των εργασιών του έργου ή του αντίστοιχου τμήματος δεν οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του ανάδοχου ή προκύπτει από αύξηση του αρχικού συμβατικού αντικείμενου, με την επιφύλαξη του άρθρου 153 παρ. 23 του Ν.4412/2016.

β) Είτε «χωρίς αναθεώρηση», για το σύνολο ή μέρος των υπολειπόμενων εργασιών, όταν η παράταση κρίνεται σκόπιμη για το συμφέρον του έργου, έστω και αν η καθυστέρηση του συνόλου ή μέρους των υπολειπόμενων εργασιών οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του αναδόχου. Σε περίπτωση έγκρισης παράτασης προθεσμίας «χωρίς αναθεώρηση» για το σύνολο των υπολειπόμενων εργασιών του έργου ή μιας τμηματικής προθεσμίας του, επιβάλλονται οι σχετικές ποινικές ρητρές, ανεξάρτητα από την έγκριση της παροίσης αυτής.

Γ. Κατά την έγκριση των παρατάσεων της συνολικής ή των τμηματικών προθεσμιών, εκτιμούνται και προσδιορίζεται πάντοτε το υπόλοιπο για την επιμήκυνση του χρόνου συμβολαζόμενο μέρος, για το σύνολο ή για μέρος των έργων ή κατά κανόνα εργασιών. Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής δεν επηρεάζουν την κατάσταση των ποινικών ρητρών, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της.

Δ. Η έγκριση των παρατάσεων προθεσμιών γίνεται από την προϊσταμένη αρχή - Οικονομική Επιτροπή, ύστερα από αίτημα του αναδόχου στην Διευθύνουσα Υπηρεσία. Το αίτημα πρέπει να υποβάλλεται τουλάχιστον εννέα (9) ημερίες από τη λήξη της ισχύουσας συνολικής προθεσμίας περαιώσεως του έργου. Η σχετική απόφαση επί του αιτήματος εκδίδεται από την Προϊσταμένη Αρχή - Οικονομική Επιτροπή όχι αργότερα από την τρίτη (3) μηνών από την υποβολή του αιτήματος του αναδόχου. Σε περίπτωση έκδοσής της σχετικής απόφασης μετά τη λήξη των αντιστοιχών προθεσμιών επιβάλλονται στο υπείτιο έργο οι υποχρεώσεις κατασκευής του έργου ως προβλεπόμενες από την παράγραφο 3 του άρθρου 141 κειθαρχικές ποινές.

Ε. Η αίτηση, αν υπάρχει, κατατίθεται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία που διατυπώνει πάντοτε τη γνώμη της προς την προϊσταμένη αρχή. Όταν πρόκειται για παράταση «χωρίς αναθεώρηση», ο προϊσταμένος της διευθύνουσας υπηρεσίας, σε συντηράσταση με τον ανάδοχο, καταρτίζει πίνακα διαχωρισμού των εργασιών, σε εκείνες που υπομνησαν να εκτελεσθούν σε προηγούμενη αναθεωρητική περίοδο και στις λοιπές εργασίες. Οι πρώτες διαχωρίζονται και κατά αναθεωρητική περίοδο, μέσα στην οποία μπορούσε και έπρεπε να εκτελεσθούν. Ο πίνακας αποτελεί πράξη της διευθύνουσας υπηρεσίας και ο ανάδοχος δικαιούται να υποβάλει ένσταση κατά του πίνακα διαχωρισμού μόνο αν τον υπογράψει με επιφύλαξη. Σε περίπτωση ένστασης του αναδόχου να συμπεριστεί στην κατάρτιση ή να υπογράψει τον πίνακα, εφαρμόζεται αναλογα η διάταξη της παραγράφου 7 του άρθρου 156 του Ν 4412/2016.

ΣΤ. Όσον αφορά τις ποινικές ρητρές ισχύουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 148 του Ν.4412/2016. Ειδικότερα:

α) Με τη σύμβαση ορίζονται οι ποινικές ρητρές οι οποίες καταπίπτουν υπέρ του κυρίου του έργου, αν ο ανάδοχος υπερβεί, με υπαιτιότητα του, τη συνολική και τις τυχόν τμηματικές προθεσμίες κατασκευής του έργου. Οι ποινικές ρητρές καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας και παρρηκρύνονται από τον εμεως επόμενο λογαριασμό του έργου. Η κατάσταση των ποινικών ρητρών για υπέρβαση της συγκεκριμένης συνολικής προθεσμίας και των αποκλειστικών τμηματικών προθεσμιών δεν ανακαλείται. Οι ποινικές ρητρές για υπέρβαση των ενδεικτικών τμηματικών προθεσμιών ανακαλούνται υποχρεωτικά, αν το έργο περιτωθεί μέσα στην συγκεκριμένη συνολική προθεσμία δηλαδή συγκεκριμένη προθεσμία και χρηρηηθείσα ορισκή προθεσμία εφόσον συντρέχει περίπτωση.

β) Η ποινική ρητρα που επιβάλλεται στον ανάδοχο για κάθε ημέρα υπέρβασης της συγκεκριμένης προθεσμίας ορίζεται σε δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της μέσης ημερήσιας

αξίας του έργου και επιβάλλεται για αριθμό ημερών ίσο με το είκοσι τοις εκατό (20%) της προβλεπόμενης από τη μελέτη αρχικής συνολικής προθεσμίας. Για τις υπόλοιπες ημέρες μέχρι ακόμα δέκαπέντε τοις εκατό (15%) της αρχικής συνολικής προθεσμίας, η ποινική ρήτρα για κάθε ημέρα ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου.

Ως μέση ημερήσια αξία νοείται το πηλίκο της αξίας της σύμβασης δηλαδή του συνολικού χρηματικού ποσού της σύμβασης, μαζί με το ποσό των συμπληρωματικών συμβάσεων και χωρίς το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), προς την συγκεκριμένη προθεσμία του έργου δηλαδή αρχική συνολική προθεσμία και όλες οι παρατάσεις που έχουν εγκριθεί μετά από σχετικό αίτημα του αναδόχου.

Οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται για την υπέρβαση της συγκεκριμένης προθεσμίας δεν επιτρέπεται να υπερβούν συνολικά ποσοστό εξήντα τοις εκατό (6%) της αξίας της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α.. Εφόσον στη σύμβαση ορίζονται τμηματικές προθεσμίες, ορίζεται υποχρεωτικά και το ποσοστό των ποινικών ρητρών ανά ημέρα υπέρβασης, καθώς και ο συνολικός χρόνος για την επίβλησή τους. Το συνολικό ποσό της ποινικής ρήτρας για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών δεν μπορεί να ξεπεράσει σε ποσοστό τα τρία τοις εκατό (3%) της αξίας της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α..

Άρθρο 13^ο - Περιεχόμενα των τιμών μονάδας του τιμολογίου και δαπάνες που βαρύνουν τον ανάδοχο

Ισχύουν τα αναλυτικά τιμολογία του συγκεκριμένου Κανονισμού Αναλυτικών και Περιγραφικών Τιμολογίων Έργων ανάλογα με την κατηγορία και το μέγεθος των έργων και με την προπληρωσιμότητα της περιοχής εκτέλεσής τους που αναφέρονται στο άρθρο 53 παρ. 1 περίπτωση ζ) και η) του Ν.4412/2016, όπως ισχύει τροποποιημένο με το άρθρο 16 του ν. Ν.4782/2021(ΦΕΚ 36Α/09-03-2021) και τα οποία εγκρίθηκαν με την απόφαση ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ466/04-05-2017 (Φ.Ε.Κ. 1746/Τεύχος Β'/19-05-2017) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και μετά τη σχετική τροποποίηση της με την απόφαση ΔΝΣγ/οικ.35340/ΦΝ466/31-05-2017 (Φ.Ε.Κ. 1994/Τεύχος Β' /31-05-2017) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών σύμφωνα με την εγκύκλιο 11/2017 (ΔΝΣγ/οικ.44038/ΦΝ466/19-06-2017) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Οι διαγωνιζόμενοι κατά τη σύνταξη των προσφορών τους, πρέπει να έχουν υπόψη τους, ότι στις συμβατικές τιμές μονάδας και στο χρηματικό ποσό που καθορίζεται με βάση το συνολικό κόστος των δαπανών και το εργαλαβικό ποσοστό για γενικά ή και σε επισημική έξοδα, εργασία, εγκαταστάσεις, κ.λ.π. για κάθε είδους βάρη και υποχρεώσεις του αναδόχου, περιλαμβάνονται εκτός από αυτά και τα παρακάτω, και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 13δ του Ν.4412/2016 «Γενικές Υποχρεώσεις του Αναδόχου» :

- α. Η προμήθεια όλων των υλικών και μικρούς κινητών γενικά που χρειάζονται για την εκτέλεση του έργου, ελεύθερων στον τόπο των έργων, ή μεταφορά τους μέχρι τον τόπο που θα χρησιμοποιηθούν, η κατασκευή και η τοποθέτηση υλικών και μικρούς κινητών. Γενικά, η αξία κάθε υλικού και η δαπάνη κάθε εργασίας για την πλήρη και σύμφωνα με τους όρους των στοιχείων της εργαλαβίας, κατά τους κανόνες της τέχνης και τις γενικές αρχές αντοχής, λειτουργικότητας και αισθητικής όρτια και επιμελημένη αντιμετώπιση της εργασίας και η αξία κάθε έμμεσης εργασίας και σχετικής δαπάνης, έστω και αν δεν ενδιαφέρεται ρητά στη διατύπωση κάθε μιας εργασίας, αλλά είναι αναγκαία για την ορθή αντιμετώπιση του έργου σύμφωνα με τα παραπάνω, εκτός αν άλλως ορίζεται στα συμβατικά τεύχη.
- β. Το μεταφορικό των εργατοτεχνιτών και του κάθε είδους προσωπικού των, όπως και οι σχετικές δαπάνες διαμονής, ιατρικής και φαρμακευτικής περίθαλψης.
- γ. Οι αποζημιώσεις λόγω εργατικών ατυχημάτων.
- δ. Οι δαπάνες γραφείου του αναδόχου, υπαλλήλων του, για διεύθυνση και επίστασις των έργων.
- ε. Οι εισφορές προς το Ι.Κ.Α. και τους λοιπούς ασφαλιστικούς οργανισμούς, τα δώρα για τις εορτές του Πάσχα, των Χριστουγέννων κι αξείας και γενικά οι έκτακτες παροχές και αυξήσεις μισθών και ημερομισθίων του εργατοτεχνικού, υπαλληλικού και λοιπού προσωπικού, όπως αυτά καθορίζονται κάθε φορά κατά την εργατική νομοθεσία.
- στ. Η δαπάνη για προμήθεια και μεταφορά του υδάτος από οποιαδήποτε απερίσπαστη, όπως και η δαπάνη για την εξασφάλιση του ηλεκτρικού ρεύματος που απαιτείται για την εργαλαβία.
- ζ. Τα κερύματα γενικά.
- η. Έξοδα και φόρες εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εργαλείων γενικά, φόρες και επιθεβώσεις

των εργασιών, έργων και μηχανημάτων.

- θ. Η διανομή δρυμιν, όπου χρησιμοποιείται για την προεπίσχεση όλων των σημείων του έργου
- ι. Οι δαπάνες για μεταφορές και γενικά μηχανημάτων, εργαλείων ή υλικών από το εξωτερικό, οι ανάλογες μεταφορές γράφει κατά προτίμηση να γίνονται με κλάση που έχουν Ελληνική σημαία, όπως και οι κάθε φύσεως δασμοί και το έξοδα τελωνειακών διατυπώσεων, όπου απαιτούνται
- ια. Οι τόκοι και ο αποσβέσεις, γενικά, κεφαλαίων κινήσεως και εγγυηδοσίων.
- ιβ. Οι ασφάλειες υλικών, μηχανημάτων και εγκαταστάσεων όταν υποτίθενται από το περσον ΜΕΡΟΣ Γ της παρούσας Ε δικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.).
- ιγ. Οι ασφάλειες για πλήρη την αξία του έργου που καθορίζεται με τη σύμβαση, για κινδύνους άμεσης απώλειας ή βλάβης που προέρχεται από οποιαδήποτε αιτία, με εξαίρεση τους κινδύνους υαλίου, ανώτερη βία κλπ., στις οποίες αναφέρεται το άρθρο 157 του Ν.4412/2016.
- ιδ. Τα τέλη χαρτοσήμου συμβολαίων, αποδείξεων, πιστοποιήσεων, πληρωμών, καθώς και των ε δών που εισάγονται από το εξωτερικό και των υλικών κάθε φύσεως, που προορίζονται για κατασκευή (εξοπλισμού ή εγκατάσταση) του υπόψη έργου, όλα τα παραπάνω όπως κάθε φορά ορίζονται από το Κράτος.
- ιε. Έξοδα δημοσιεύσεων γενικής που έχουν σχέση με τη δ εξαγωγή του διαγωνισμού του έργου
- ισ. Τα κάθε φύσεως έξοδα για την υλοποίηση των κανονισμών ασφαλείας που ισχύουν.
- ισθ. Σύνταξη όλων των επιμετρικών και λοιπών στοιχείων και λογαριασμών της εργολαβίας
- ιθ. Οι δαπάνες σύνταξης των σχεδίων "εξ εκτελέσεως", η παράδοση τους ως διπλούν στην Υπηρεσία σε υαφει εκτυπωμένων σχεδίων (ως κατασκευασίτη), καθώς και σε ηλεκτρονική μορφή και η παράδοση των οδηγίων λειτουργίας και συντήρησης, μεταφρασμένων στην Ελληνική γλώσσα, καθώς και ό,τι άλλα απαιτείται για τη σύνταξη του «Μητρώου του Έργου», όπως περιγράφεται σε άρθρο του ΜΕΡΟΥΣ ΙΙ της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.).
- κ. Εργαστηριακές δοκιμές για την έρευνα της αντοχής του εδάφους, για δοκιμασίες των υλικών και για έλεγχο των κατασκευών, είτε σε εργοστήρια που θα ιδρυθεί με δαπάνες του αναδόχου, είτε σε άλλα αναγνωρισμένα εργοστήρια που εγκρίνονται από την Υπηρεσία, είτε και στον τόπο των έργων.
- κα. Στέγωση των Γραφείων Επιβλεψέως της Υπηρεσίας στα εργοτήρια και εγκαταστάσεις αυτών.
- κβ. Οι δαπάνες συντήρησης του έργου μέχρι την οριστική παραλαβή.
- κγ. Η εκπλήρωση των περιβαλλοντικών υποχρεώσεων, όπως αυτές ορίζονται κάθε φορά νομοθετικά.

Στους γενικούς όρους των περιγραφικών τιμολογίων εργασιών εννών περιλήψεις προκειμένου να συμπεριληφθούν στις τιμές μονάδας των εν λόγω τιμολογίων (βλ. γενικούς όρους υπ' αριθμ. 1.2 για όλες τις κτηνορίες έργων) και δαπάνες για τη φορτοεκφόρτωση και μεταφορά (με την υαφια μεταφορικών μέσων) των πλεονάζοντων ή/και ακατάλληλων προϊόντων εκσκαφών και λοιπών υλικών, σε κατάλληλους χώρους απόρριψης, λαμβανόμενων από την ισχύοντων Περιβαλλοντικών όρων, σύμφωνα με την Ε.Σ.Υ. και τους λοιπούς όρους δημοπράτησης, πλην όμως όχι και «το κόστος υποδοχής σε αποδεκτους χώρους, των εκσκαφών από εκσκαφές, κατασκευές και καταδοφίσεις (ΑΦΚΚ) όπως αυτά καθορίζονται στην Κ.Υ.Α. 36259/1757/1303/23-08-2010 (Φ.Ε.Κ. 1312/Τεύχος Β/24-08-2010) και εξειδικεύονται με την εγκύκλιο 12/2013 (υμ.πρωτ. Δ17/α/50/23Ν 441.1/27-03-2013) του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων σε συνδυασμό με την υπ' αριθμόν οικ.4834/25-01-2013 εγκύκλιο του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, όπου «ως κόστος υποδοχής σε αποδεκτούς χώρους» νοείται το κόστος χρήσης του συγκεκριμένου χώρου από την παράδοση των υλικών αυτών και την επείγουσα διαχείρισή τους».

Το αντικείμενο των Γενικών Εξόδων (Γ.Ε.) και Οφέλους του Αναδόχου (Ο.Ε.), περιλαμβάνει τις πάσης φύσεως δαπάνες οι οποίες δεν μπορούν να κατανεμηθούν σε συγκεκριμένες εργασίες αλλά αφορούν ουνολικά το κόστος του έργου όπως, κρατήσεις ή υποχρεώσεις αυτού, όπως δαπάνες διαίτησης και επιβλεψής του Έργου σύμβασης εργοτοξίων, φόροι, δαπάνες, σφέλιστρα, τόκοι κεφαλαίων κινήσεως, προμήθειες εγγυητικών επιστολών, έξοδα λειτουργίας γραφείων κ.λπ., τα οποία ελίσσονται με την εγκύκλιο 9/2017 (ΔΝΣΒ/σηκ 29145/2.ΕΓΚΥΚΛ/25-4-2017) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών που παρέχει διευκρινήσεις σχετικά με το άρθρο 53 παρ.7 περ. θ' (Γενικά Έξοδα και Ευλογικό όφελος).

Τις στο εξ δαπάνες (φωτός, κρατήσεις κ.λ.π.) για την ανάληψη της εργολαβίας έλαβαν υπόψη τους οι διαγωνιζόμενοι για την διαμόρφωση της οικονομικής προσφοράς τους και την περιέλαβαν σ' αυτήν.

Άρθρο 14' - Αναθεώρηση τιμών

Για την αναθεώρηση τιμών μονάδας του έργου εφαρμόζονται οι ισχύουσες διατάξεις του άρθρου 153 του Ν.4412/2016 όπως έχουν διορθωθεί με το Φ.Ε.Κ.200/Τεύχος Α'/24-10-2016 και το Φ.Ε.Κ.206/Τεύχος Α'/03-11-2016 και όπως τροποποιήθηκαν, συμπληρώθηκαν και ισχύουν σήμερα κατά την δημιουργία του έργου.

Άρθρο 15' - Πιστοποίηση - Ένταξη πληρωμών

Για την πιστοποίηση και τις πληρωμές της εργολαβίας ισχύουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 152 του Ν.4412/2016 καθώς και όσα αναφέρονται στην στο ΜΕΡΟΥΣ II της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (ΕΣΥ).

Άρθρο 16' - Τιμές μονάδας νέων εργασιών

Το έργο εκτελείται σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και σχέδια που τη συνοδεύουν. Ο υπεύθυνος κατασκευής του έργου έχει το δικαίωμα αν προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό ανατεθέν έργο, τότε στην πρώτη συνάντησή σύμβαση και οι αιτίες κατόπιν των αναγκών λόγω απροβλέπτων περιστάσεων κατά την εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση να συνάπτεται σύμβαση με τον ανάδοχο του έργου με την προϋπόθεση ότι οι συμπληρωματικές εργασίες δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μερίζονα προβλήματα για τις ανατεταμένες αρχές ή όταν αυτές οι εργασίες, μολονότι μπορούν να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση είναι σποραδικά αναγκαίες για την ολοκλήρωση της χωρίς να μεταβάλλουν τη συνολική της φύση, όπως αναφέρεται στο άρθρο 156 του Ν.4412/2016.

Οι τιμές μονάδας νέων εργασιών καταρτίζονται σύμφωνα με το άρθρο 156 του Ν.4412/2016 παρ. 5, 6, 7 βάσει της υπ' αριθμόν απόφασης ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ466/04-05-2017 (Φ.Ε.Κ. 1746/Τεύχος Β'/19-05-2017) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και μετ' αυτή σχετική τροποποίηση της με την απόφαση ΔΝΣγ/οικ.39340/ΦΝ466/31-05-2017 (Φ.Ε.Κ. 1994/Τεύχος Β'/31-05-2017) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών σύμφωνα με την εγκύκλιο 11/2017 (ΔΝΣγ/οικ.44038/ΦΝ466/19-06-2017) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Για τον κανονισμό τιμών μονάδας νέων εργασιών, όπου προβλέπεται από το νόμο ότι θα εφαρμόζονται τα εγκεκριμένα ή συμβατικά ογκολογικά (πυκνώσεις, τμήνα), διευκρινίζεται ότι αυτά θα εφαρμόζονται, όποτε στο μέγεθος απαιτείται να χρησιμοποιηθούν από τον ανάδοχο για την εκτέλεση των εργασιών, (δηλαδή μεγάλου ή μικρού αριθμού μηχανημάτων, των γνωστών ή άλλων τύπων, αν είναι κοινού τύπου ή όχι, εργατικών χεριών συνολικά ή μερικά, σε μικρή ή μεγάλη αναλογία κλπ.).

Για την μίσθωση των νέων τιμών θα εφαρμόσθούν τα εγκεκριμένα συμβατικά τιμολόγια, τα ενιαία τιμολόγια Έργων Οδοποιίας, Υδραυλικών Λιμενικών, Οικοδομικών, Πρασίνου, και Ηλεκτρομηχανολογικών Εργασιών Οδοποιίας, Υδραυλικών και Λιμενικών που εγκρίθηκαν με την απόφαση ΔΝΣγ/οικ.35577/ΦΝ466/04-05-2018 (Φ.Ε.Κ. 1746/Τεύχος Β'/19-05-2017) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και αναφέρονται στο άρθρο 13 του ΜΕΡΟΥΣ I της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (ΕΣΥ).

Ο κανονισμός νέων τιμών γίνεται με τις βασικές τιμές ιδίως των ημερησίων, υλικών και μισθωμάτων μηχανημάτων, σύμφωνα με τα πρακτικά διαπίστωσης βασικών τιμών υλικών εργατικών και μισθωμάτων από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων Ε.Τ.Δ.Ε. του Γ' Τριμήνου 2012. Οι προκύπτουσες στο πρόσφατα στοιχεία κόστους τιμές αντίζονται στο χρέος εκκίνησης της αναθεώρησης με αντίστροφη εφαρμογή του σχετικού τύπου της αναθεώρησης.

Άρθρο 17' - Επιμετρήσεις εργασιών

Οι εργασίες που αναγράφονται στον προϋπολογισμό μελέτης, πραγματοποιήθηκαν με βάση τα κατασκευαστικά σχέδια της συγκεκριμένης μελέτης. Οι οριστικές ποσότητες κάθε εργασίας, που θα πιστοποιηθούν στον ανάδοχο θα ληφθούν από τη πενήνη αρχικά και τελικά επιμετρητικά στοιχεία του έργου, που θα κατασκευασθεί σύμφωνα με τα εγκεκριμένα σχέδια της μελέτης τα προσθετα τοπογραφικά και κατασκευαστικά σχέδια που υποχρεούται να συντάξει ο ανάδοχος και θα εγκριθούν αρμοδίως καθώς επίσης και τις έγγραφες οδηγίες της Διευθύνουσας Υπηρεσίας.

Για τις επιμετρήσεις των εκτελεσθέντων έργων εφαρμόζονται οι διατάξεις οι αναφερόμενες στο άρθρο 151 του Ν.4412/2016.

Πέρα από τα παραπάνω, σε ότι αφορά τον τρόπο επιμετρήσεως των διαφόρων ειδών των εργασιών, ισχύουν τα τιμολόγια της εργολαβίας.

Για τις εργασίες για τις οποίες δεν ορίζεται με τα παραπάνω στοιχεία ο τρόπος επιμετρήσεως, θα επιμετρηθούν και θα πληρωθούν οι μονάδες εργασιών που ποσοπιακά θα εκτελεστούν και δεν θα ληφθούν υπόψη τυχόν υφιστάμενες συνθήκες για ιδιαιδικά έργα.

Άρθρο 19^ο - Προέλευση - Έλεγχος - Έγκριση υλικών και στοιμών ή ημικατεργασμένων προϊόντων

1. Ο ανάδοχος πρέπει να χρησιμοποιήσει υποχρεωτικά τα υλικά που προδιαγράφονται για την κατασκευή του έργου και τα έτοιμα ή ημικατεργασμένα προϊόντα από την εγχώρια βιομηχανία ή από τις χώρες της Ε.Ε. Απαγορεύεται η χρησιμοποίηση τέτοιων υλικών με προέλευση από άλλες χώρες του εξωτερικού, τα οποία δεν φέρουν τις κατάλληλες πιστοποιήσεις. Σε κάθε περίπτωση τη παροχή των υλικών θα πρέπει να συμφωνώνεται με την απόφαση με αριθμ.27421/19 (Φ.Ε.Κ. 958/Τεύχος Β'/21-03-2019).

2. Επίσης όλα τα υλικά για την εκτέλεση των έργων θα είναι σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς και προδιαγραφές των Υπουργείων Υποδομών και Μεταφορών, (Υ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ., Εμπορίου και Βιομηχανίας - Ενέργειας και Τεχνολογίας (ΥΒΕΤ), του ΕΛΟΤ, καθώς επίσης και με τα συμβατικά δεδομένα της εργασίας, ερίστες ποιότητας και της απόλυτης εγκρίσεως του αρμόδιου οργάνου της Επιθεσης σχετ με την προέλευση, τις διαστάσεις, την αντοχή, την ποιότητα, την εμοδίαση, την ανταπόκριση στις προδιαγραφές κ.λ.π.

3. Σε περίπτωση που ο εργοδότης παραδώσει στον ανάδοχο υλικά απαιτούμενα για την εκτέλεση των έργων, ο ανάδοχος δεν δικαιούται κανένα ποσοτό για γενικά έξοδα και οφελος αυτού επι της αξίας τους, ούτε αποζημίωση για δαπάνες αποθήκευσης και ρυλάξης των υλικών αυτών. Ο ανάδοχος δεν φέρει καμία ευθύνη για την κακή ποιότητα ή ακαταλληλότητα των υλικών που παραδίδονται με αυτόν από τον εργοδότη εφόσον εγκρίνει το αναφέρει εγγράφως. Τα παραπάνω υλικά παραδίδονται από τον εργοδότη στον ανάδοχο με πρωτόκολλο, μετά δε την παραλαβή τους από τον ανάδοχο, αυτός φέρει αέρας την ευθύνη για κάθε βλάβη, ζημία ή επώλεια που τυχόν θα συμβεί στα υλικά αυτά.

4. Για ειδικά υλικά, συσκευές και μηχανήματα για τα οποία δεν προβλέπεται, από τα συμβατικά τεύχη, έλεγχος στα στάδια του διαγωνισμού, ο εργοδότης έχει υποχρέωση να υποβάλει, PROSPECTUS του εργοστασίου κατασκευής με τεχνικές πληροφορίες, από τις οποίες να αποδεικνύεται το σύμφωνο με τις προδιαγραφές και απαιτήσεις της υπηρεσίας. Η παραγγελία των υλικών θα γίνει μετά από σχετική έγκριση των παραπάνω στοιχείων που θα έχουν υποβληθεί. Αυτή η κατ' αρχήν έγκριση, δεν απαλλάσσει τον ανάδοχο από την ευθύνη του για την αξιοσημείωση, σύμφωνα με τη σύμβαση, της επίδεσης και απόδεσης του υλικού.

5. Ο ανάδοχος έχει επίσης υποχρέωση να εκτελεί, σύμφωνα με κρίση της υπηρεσίας, δοκιμαστικές δοκιμές, τα οποία προτίθενται να χρησιμοποιηθούν για τις διάφορες κατασκευές και να τα εξετάσει με βάση τις απαιτήσεις των σχετικών προδιαγραφών της υπηρεσίας, της χώρας, της χώρας προέλευσης ή να προσκομίζει βεβαίωση του Υπουργείου Βιομηχανίας, ότι αυτά συμφώνουν προς τις συγκεκριμένες προδιαγραφές, εφόσον υπάρχουν τέτοιες.

6. Ειδικά για τα υλικά που κατασκευάζονται στην Ελλάδα (όπως καλώδια ή σωλήνες, καθε ξύλινος, κλπ.) η ποιότητα των οποίων ελέγχεται από το εργοστάσιο κατασκευής, ο ανάδοχος έχει υποχρέωση να ειδοποιεί την υπηρεσία δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από τη σχετική δοκιμασία για να παρακολουθήσουν από αυτή οι παραπάνω έλεγχοι και δοκιμασίες, άλλως θα προσκομίζονται τα πιστοποιητικά δοκιμών του εργοστασίου κατασκευής.

7. Υλικά που προβλέπονται από τη μελέτη (όπως π.χ. υδραυλικοί υποδοχείς, μηχανήρες, κρουνοί, κλείδοα, χειρολαβές, πλαστικά δαπέδα, ψευδοροφές, διακόπτες, φωτιστικά σώματα, κ.α.) δεν θα προσκομίζονται στο έργο και δεν θα τοποθετούνται χωρίς προηγουμένως να προσκομισθούν δείγματα και εγκρίθουν από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία ή αν προβλέπεται από την Γενική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Γ.Σ.Υ.), από την Προϊσταμένη Αρχή.

8. Τα παραπάνω δείγματα θα υποβάλλονται έχοντας πάνω τους καρτέλα στην οποία θα αναγράφονται ο αριθμός του έργου, ο αριθμός τευχολογίου, η χώρα προέλευσης, το εργοστάσιο κατασκευής και ο τύπος υλικού. Τα εργαλεία που εκτελούνται έξω από το εργοστάσιο (όπως π.χ. κουφώματα, έπιπλα, κ.λ.π.) ο ανάδοχος έχει υποχρέωση να ενημερώνει εγγράφως την επιθεση, για να είναι δυνατός ο έλεγχος στο στάδιο κατασκευής.

9. Καμία επιρροή της συμβατικής προθεσμίας για την ολοκλήρωση του όλου έργου και καμία αποζημίωση δεν θα δοθεί στον ανάδοχο, για λόγους καθυστέρησης του να εκτελέσει τις δοκιμασίες που απαιτούνται ή δίνεται εντολή να γίνουν ή για λόγους απορρίψεως ή αντικαταστάσεως κατεστραμμένων υλικών.

10. Όλα τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν θα είναι τα καλύτερα σε ποιότητα που υπάρχουν στην αγορά χωρίς βλάβες ή ελαττώματα. Όπου στα συμβατικά τεύχη αναγράφεται, λεξικάτικώς, τύπος οριζόμενου

κατασκευαστή, αλλάς δίνεται για συμπλήρωση των χαρακτηριστικών και διακάλυψη της επιλογής από τον ανάδοχο. Ο ανάδοχος όμως μπορεί να προτείνει υλικά ετοιμασμένα και κατασκευαστή, ισοδύναμο με το οριζόμενο, της ποιότητας υποκειμένης στην έγκριση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας.

Η επιβλέψη έχει δικαίωμα να διατάξει τον ανάδοχο τη μη χρησιμοποίηση των υλικών που δεν πληρούν τις απαιτήσεις των προδιαγραφών ή γενικά είναι ακατάλληλα. Εάν ο ανάδοχος διαφωνεί, τα υλικά δεν χρησιμοποιούνται αν δεν κριθεί η καταλληλότητα τους από εργαστηριακό έλεγχο που γίνεται στο τα εργαστήριο της Γενικής Γραμματείας Υποδομών ή Πολυτεχνικών Σχολών ή άλλα αναγνωρισμένα εργαστήρια. Η διατήρηση για τις εργαστηριακές έρευνες προκταβάζεται από τον ανάδοχο και τον βεβαιώνεται τελικά, αν αποδειχθεί η ακατάλληλότητα των υλικών. Στην αντίθετη περίπτωση η διατήρηση βεβαιώνει τον κύριο του έργου και αποδίδεται στον ανάδοχο από τις υπεύθυνες του έργου, σύμφωνα με το άρθρο 159 παρ.2 του Ν.4412/2016.

Ο ανάδοχος οφείλει να προσκομίζει τη αντίστοιχα πιστοποιητικά ελέγχου απόδοσης για κάθε υλικό ή μηχανήματα. Εάν τυχόν δεν προσκομίζονται μετά την έγγραφη ενημέρωση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, θα υποβεί η Διευθύνουσα Υπηρεσία να μην πιστοποιεί για πλήρη ή τα αντίστοιχα ε.δη. μέχρι την άφιξη των σχετικών πιστοποιητικών, σύμφωνα με το άρθρο 54 του Ν.4412/2016 όπως ισχύει τροποποιημένο με το άρθρο 17 του Ν.44782/2021 (ΦΕΚ 36Α/09-03-2021).

Με την προσκόμιση των υλικών - εξαρτημάτων μηχανημάτων στο εργοτάξιο, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίζει και την έγγραφη εγγύηση του κατασκευαστή ή του εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου του στην Ελλάδα, καθώς και τα σχετικά PROSPECTUS και στην ελληνική γλώσσα. Η εγγύηση αυτή θα κυλιανται καλή απόδοση και διαθεσιμότητα ανταλλακτικών για τις περιπτώσεις κακής λειτουργίας ή θέσεως εκτός λειτουργίας, τα οποία δεν μπορούν να αποδοθούν σε λάθος χειρισμούς ή έλλειψη συντήρησης από πλήρως ενοχόδοτη (σύμφωνα με τις οδηγίες χρήσης). Η όλη της βλάβης θα επιταχύνεται με αντικατάσταση υλικών μέσα στο χρόνο εγγύησης του έργου, με κόστος του αυτού ακριβώς τύπου.

Ειδικότερα για την παραλαβή και έλεγχο της ποιότητας των υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή του έργου η ενσωματώνονται σ' αυτά, ισχύουν όσα προβλέπονται στο άρθρο 159 του Ν.4412/2016 και για τον χαρακτηρισμό εδαφών ισχύουν όσα προβλέπονται στο άρθρο 151 παρ. 4 του Ν.4412/2016 όπως ισχύει σήμερα.

Άρθρο 19^ο - Εργαστηριακός έλεγχος υλικών

Γενικά ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο άρθρο 56 του Ν.4412/2016 «Εκθέσεις δοκιμών, πιστοποίηση και άλλα αποδεικτικά μέσα» (άρθρο 44 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ) και στο άρθρο 82 «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπο περιβαλλοντικής διαχείρισης» (άρθρο 62 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ).

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν στις τους οικονομικούς όρους να προσκομίζουν έκθεση δοκιμών από οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης ή πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί από τέτοιον οργανισμό ως αποδεικτικό μέσο συμμόρφωσης με απαιτήσεις ή κριτήρια που αναφέρονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τους όρους εκτέλεσης της σύμβασης.

Μάλιστα, ο ανάδοχος εγκατασταθεί υποχρεώνεται να υπαχθεί με δαπάνες του για την εκτέλεση των παρακάτω εργασιών :

- Να εξετάσει ώστε όλα τα αδρανή υλικά που θα χρησιμοποιηθούν για επιχώσεις, υποβάσεις και σκυροδέματα να μην έχουν προσμίξεις οι οποίες θα επιδράσουν δυσμενώς επί της αντοχής του έργου.
- Να εξετάσει αν τα παραπάνω υλικά είναι σύμφωνα με τις Τεχνικές Προδιαγραφές και τους συμβατικούς όρους της εργολαβίας.
- Οι εξετάσεις αυτές πρέπει να γίνουν με μέριμνα, ευθύνη και δαπάνη του αναδόχου σε εργαστήριο του ΥΠ ΥΜΦ ΔΙ. ή σε ιδιωτικό εργαστήριο με την έγκριση της υπηρεσίας και τα αποτελέσματα αυτά πρέπει να υποβληθούν στην Προϊσταμένη Αρχή για έγκριση.
- Σε όλη τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου ο ανάδοχος υποχρεώνεται, με μέριμνά του και με δαπάνες του να εξετάσει τακτικά τα αδρανή υλικά που θα χρησιμοποιηθούν για επιχώσεις, υποβάσεις, σκυροδέματα και εσφαλτομηνίστρα, αν είναι σύμφωνα με τις Τεχνικές Προδιαγραφές, τους συμβατικούς όρους της εργολαβίας και τις συγκεκριμένες μελέτες ανάθεσης.
- Υλικά και εργασίες, οι οποίες δεν θα είναι σύμφωνες με τις τεχνικές απαιτήσεις των προδιαγραφών και μελετών, θα υποβάλλονται από την Επιβλέψη της Υπηρεσίας.
- Όλες αυτές οι εξετάσεις, δοκιμασίες και έλεγχοι, υπό από την εξέτασή τους και την

έγκρισή τους ή όχι από την επίβλεψη της Υπηρεσίας θα υποβάλλονται για ενημέρωση στην Επισταύουσα Αρχή μαζί με τα παραπάνω συμπληρωματικά στοιχεία :

1.1. Για τους ελέγχους συμπερινήσεις οι θέσεις τους.

1.2. Για τους ελέγχους αδρανών υλικών, τοπικών και σκυροδεμάτων, η περαιρωγία λήψεως.

1.3. Ο ανάδοχος του έργου υποχρεώνεται να μεριμνήσει με δαπάνες του, για την τήρηση στο εργοτάξιο εργαστηρίου, εφόσον τούτο προβλέπεται στους όρους του ΜΕΡΟΥΣ ΙΙ της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) τα οποία θα πρέπει να έχει όλα τα απαραίτητα όργανα και το απαιτούμενο προσωπικό, ώστε να είναι δυνατόν, οι παραπάνω εξετάσεις, δοκιμασίες και έλεγχοι, καθώς επίσης η εύρεση της βέλτιστης τεχνολογίας, ή παρασκευή και συντήρηση δοκιμίων σκυροδέματος και ότι άλλο προβλέπουν οι Τεχνικές Προυδιαγραφές του έργου.

1.4. Ο κύριος του έργου έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον ανάδοχο να μεριμνήσει ώστε οι παραπάνω έλεγχοι, εξετάσεις και δοκιμασίες να γίνονται σύμφωνα με τους υφιστάμενους κανονισμούς σε Εργαστήριο της Γενικής Τεχνολογίας Υποδομών ή Τεχνολογικών Σχολών ή άλλα αναγνωρισμένα εργοστάσια, ανεξάρτητα ή παράλληλα με τους ελέγχους που θα γίνονται σε τυχόν υφιστάμενο εργοταξιακό εργαστήριο. Επίσης, στα παραπάνω εργοστάσια θα γίνονται και όλοι οι έλεγχοι, εξετάσεις και δοκιμασίες, οι οποίες δεν μπορούν να γίνουν στο εργοταξιακό εργαστήριο, πάντοτε με γέφυρα του αναδόχου.

1.5. Κατά τα λοιπά ισχύει γενικά το άρθρο 159 «Ακαταλληλότητα υλικών - Ελαττώματα Παράλειψη συντήρησης» και το άρθρο 1830 της παρούσης, ενώ η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί να ζητήσει έλεγχο και δοκιμασίες οι οποίες θα επαναλαμβάνονται μέχρι να επιτευχθούν τα απαιτούμενα αποτελέσματα, οπότε θα συγκρίνονται πρωτόκολλα δοκιμών, τα οποία θα συνοπογράφεται στο τον ανάδοχο και τη Διευθύνουσα Υπηρεσία και θα επισυνάπτετο στα πρωτόκολλα προσωρινής παράληψης του έργου.

Άρθρο 20^ο - Χρήση εκρηκτικών υλικών

20.1. Γενικώς απαγορεύεται η χρήση εκρηκτικών υλικών για οποιδήποτε λόγο.

20.2. Επιτρέπεται η χρησιμοποίηση εκρηκτικών αφού προηγηθεί συνεννόηση με τον χρηστή του έργου και λάβει από αυτόν γραπτή άδεια προς τούτο. Τονίζεται ότι στην περίπτωση αυτή, κάθε ποινική και πετική ευθύνη προς συνδεδεμένο τρίτο και τα περιουσιακά του στοιχεία βαρύνει, αποκλειστικό και μόνο, τον ανάδοχο.

20.3. Η μελέτη του έργου δύναται να προβλέπει ορισμένες τροποποιήσεις στο νόημα της παραγράφου 20.1 και 20.2, οι οποίες θα αναγράφονται σε ιδιαίτερο κεφάλαιο της Τεχνικής Περιγραφής το οποίο θα ονομάζεται "Χρήση εκρηκτικών υλικών".

Άρθρο 21^ο - Εγκαταστάσεις επιχειρήσεων και οργανισμών κοινής ωφέλειας

21.1. Ο ανάδοχος θα πρέπει να έχει υπόψη του, ότι ενδέχεται στην περιοχή του έργου να υπάρχουν ενταξίες ή υπόγειες εγκαταστάσεις Ο.Κ.Σ. ή Ν.Π.Δ.Δ. οι οποίες πρέπει να μεριμνηθούν από τους κωσούς τους. Πριν από την έναρξη των εργασιών, ο ανάδοχος υποχρεούται να μεριμνήσει για την έκδοση όλων των απαιτούμενων από το Νόμο σχετικών αδειών και καθίσταται συνιστοκί και αποκλειστικό υπεύθυνος για κάθε παράβαση από τις ισχύουσες διατάξεις του νόμου εκτέλεσης των εργασιών. Επίσης όπως ορίζεται στα άρθρα 138 του Ν.4412/2016, έχει υποχρέωση να ανακοινώσει χωρίς καθυστέρηση στη Διευθύνουσα Υπηρεσία τις σχετικές διαταγές και εντολές που του απειλούνται ή κοινοποιούν κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου, διαφορές αρχές, σχετικά με μέτρα που υποδεικνύονται για έλεγχο υγείας, ασφαλείας κοινής ψυχίας, ρυπαντικής περιβάλλοντος, κ.λ.π..

21.2. Ο ανάδοχος δεν θα έχει καμία τεχνική αναμίξη με τις εργασίες αυτές (εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στο ΜΕΡΟΣ Ι της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.)), έχει υποχρέωση όμως αυτός να διευκολύνει, χωρίς προίωση, την εκτέλεση των παραπάνω εργασιών, χωρίς να δικαιούται από το λόγο αυτό, ιδιαίτερη αποζημίωση, λόγω καθυστέρησης ή δυσχερειών που παρουσιάζονται στις εργασίες που εκτελούνται από αυτόν.

21.3. Όταν τα έργα ή μέρος τους κατασκευάζονται σε περιοχές όπου υπάρχουν εγκαταστάσεις, πρέπει να ληφθεί μέριμνα, να μην δημιουργηθεί βλάβη στις κατασκευές και εγκαταστάσεις που υπάρχουν (αποθήκες, υδούς, κτίρια, φωτεινή σηματοδότηση, καλώδια ηλεκτρικής παροχής και τηλεφώνων, αποχετεύσεις, κ.λ.π.).

21.4. Πριν από την έναρξη των κοινών φύσεων χωματομενικών εργασιών, θα προκηχτηθούν και θα εντοπισθούν τα τυχόν υπόγεια δίκτυα (καλώδια, σωλήνες) τα οποία με πιοροδήπια τρόπο διέρχονται υπογείως από την περιοχή του έργου.

21.5. Η Επιδλέπουσα Υπηρεσία θα χορηγήσει στον ανάδοχο όλα τα διαθέσιμα στοιχεία που τυχόν

υπάρχουν σ' αυτήν (οδηγίες, σχέδια) τα οποία εφαρμόζονται στα δίκτυα τα οποία υπάρχουν στην περιοχή του έργου βάσει αυτών, σε συνεργασία με τον αρμόδιο μηχανικό. Θα αναζητηθούν και θα εντοπισθούν από τον ανάδοχο όλα τα υφιστάμενα δίκτυα. Η αναζήτηση και η εντοπισμός θα γίνουν μέσω ανιχνευτή μετάλλου, ο οποίος θα εργαζόμαστε χωρίς να απορείται η εισαγωγή χαρακτηριστικού σήματος στα δίκτυα. Με την ανιχνευτή θα γίνει ο εντοπισμός της οδού των δικτύων και με δοκιμαστικές τιμές, ελαστικές, θα προσδιοριστεί και η φύση του δικτύου (τηλεφωνικό καλώδιο, ηλεκτρικό καλώδιο, σωλήνες υδρεύσεως, κ.λ.κ.).

2.1.1. Τα αποτελέσματα της αναζήτησης και εντοπισμού θα αποτυπωθούν πάνω με σχέδιο κάτοψης της περιοχής του έργου. Πάνω σ' αυτό, με χαρακτηριστική νοομονηγραφία, θα παρουσιάζονται και οι προτεινόμενες λύσεις για τη διαμόρφωση του δικτύου, δηλαδή η προσαρμογή επί τόπου με εγκρίμωτο εντός σκορδαρίματος ή η μετατόπιση εκτός περιοχής εργασιών με προσθήκη νέου τμήματος.

2.1.2. Το σχέδιο αυτό θα υποβληθεί στην Πρωτοδική Αρχή από την Επιβλέπουσα Υπηρεσία το ταχύτερο, μετά την εγκατάσταση του αναδόχου. Το σχέδιο θα συνοδεύεται με περιγραφή για προστασία ή μετατόπιση των δικτύων. Ειδικότερα, στην περίπτωση της επί τόπου προστασίας, το καλώδιο ή ο σωλήνας υδρεύσεως θα τοποθετείται μέσα σε πλαστικό σωλήνα διαμέτρου 16 εκ., ο οποίος θα εγκιβωτιστεί σε σκυρόδεμα (9 160) ιεραρχικής διατομής διαστάσεων 45 x 45 εκ..

2.1.3. Η εργασία προστασίας ή μετατόπισης θα εκτελεστεί μετά την έγκρισή της από την Πρωτοδική Αρχή.

2.1.4. Με βάση τα προανακείμενα, οδικοί ζημία από τον ανάδοχο επί υφιστάμενων δικτύων είναι αποδεκτή. Αν παρόλα αυτά κατά την κατασκευή του έργου προξενηθεί από τον ανάδοχο βλάβη στα δίκτυα, η αποκατάστασή της θα βαρύνει εξ ολοκλήρου τον ίδιο. Εξαιρέση από αυτό αποτελεί η περίπτωση γενόμενης βλάβης επί πλαστικού αγωγού υδρεύσεως του σπασίμου ή βάση δεν υποβλήθηκε από την Επιβλέπουσα Υπηρεσία με ακρίβεια τουλάχιστον πέντε μέτρων. Στην περίπτωση αυτή, η αποκατάσταση θα εκτελεστεί από τον ανάδοχο, σύμφωνα με οδηγίες της Επιβλέπουσας Υπηρεσίας και θα πληρωθεί ιδιαιτέρως.

2.1.5. Η αποκατάσταση του δικτύου που υπέστη βλάβη, πλην πλαστικού σωλήνα, που προξενήθηκε από τον ανάδοχο, ανάλογα με τη φύση του δικτύου, θα εκτελείται όπως παρακάτω περιγράφεται:

- Υπόγειο τηλεφωνικό καλώδιο: Θα αποκαθίσταται άμεσα, με προσωρινό τρόπο, η συνέχεια των επικοινωνιών και ακολούθως θα αντικαθίσταται το βλαμμένο καλώδιο με νέο σε όλο το μήκος το οποίο περιλαμβάνεται μεταξύ των πλησιέστερων συνδέσεων και σε μήκος όχι μεγαλύτερο των τεσσάρων (40) μέτρων καλωδίου.
- Ηλεκτρικό καλώδιο μεσης ή χαμηλής τάσης: Θα αντικαθίσταται με νέο καλώδιο, το τμήμα του υφιστάμενου δικτύου, το οποίο βρίσκεται μέσα (10) μέτρα εκατέρωθεν της βλάβης.
- Αγωγός δικτύου ύδρευσης: Θα αντικαθίσταται με νέο σωλήνα, το τμήμα το οποίο βρίσκεται μέσα (10) μέτρα περίπου εκατέρωθεν της βλάβης.
- Αγωγός καυσίμου: Θα αντικαθίσταται, με νέο αγωγό, το τμήμα το οποίο βρίσκεται δεκαπέντε (15) περίπου μέτρα εκατέρωθεν της βλάβης.

2.1.6. Η εργασία αναζήτησης και εντοπισμού μέσω ανιχνευτή μετάλλων δεν πληρώνεται ιδιαίτερα, αλλά η δαπάνη της που λαμβάνεται αναλογικά στις τιμές μονάδας του έργου. Η εργασία όμως προστασίας ή μετατόπισης πληρώνεται ιδιαίτερα με βάση τις συμβατικές τιμές, εφόσον υπάρχουν, ή νέες τιμές που θα συνταχθούν κατά το νόμο και η σχετική δαπάνη θα βαρύνει το κονδύλιο των προβλέψεων.

2.1.7. Η εγκατάσταση των καλωδίων ανεξάρτητα αν πρόκειται για νέα δίκτυα ή μετακινήσεις υφιστάμενων, θα γίνεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να προκύπτει ο μικρότερος δυνατός αριθμός συνδέσεων.

2.1.8. Κατά την εγκατάσταση εισαγόμενου καλωδιακού δικτύου δεν επιτρέπεται η ταυτόχρονη εγκατάσταση "υλικών προηγουμένης καλωδίων". Θα προηγείται η κατασκευή ή εγκατάσταση των βοηθητικών ή προστατευτικών υλικών (όριοι, σωληνώσεων, φρεστών), θα ελέγχεται από τον επιβλέποντα μηχανικό η οριότητα των και εν συνεχεία θα εγκαθίστανται τα καλώδια.

2.1.9. Ο ανάδοχος υποχρεούται με την εγκατάσταση στα έργα να φροντίζει με δικές του ενέργειες για την διατήρηση συνδέσεων με τις Ο.Κ.Ω. (Δ.Ε.Η., Ε.Υ.Δ.Α.Π., Ο.Τ.Ε.) για τις ανάγκες λειτουργίας του έργου.

2.1.10. Η δαπάνη των τιμολογίων καταμέτρησης των παρεχόμενων και συνδέσεων για τον χρόνο από την εγκατάσταση μέχρι την παράδοση προς χρήση βαρύνει τον ανάδοχο που τις καταβάλλει στους αντίστοιχους Ο.Κ.Ω..

Άρθρο 22^ο - Υλικά επιχώσεως καναλιών (καλωδιώσεων - σωληνώσεων)

2.2.1. Στην τμήλη εγκαταστάσεως των πόσης φιάλης καλωδίων περιλαμβάνεται και κάθε δαπάνη που

παρατίθεται για την προμήθεια μεταφορά και εγκατάσταση των υλικών επιχώσεων των χαντακών, αναλόγως της θέσεως προμήθειάς τους.

2.2. Το ίδιο ισχύει για εκκατεστημένο και για υλικά επιχώσεως πασης φύσεως σωληνωμένα.

2.3. Σε ειδικές περιπτώσεις επιτρέπεται τροποποίηση των ανωτέρω εφόσον συμφώνησε αναγράφεται στην Τεχνική Περιγραφή.

Άρθρο 23^ο - Προσωρινές εγκαταστάσεις - Κατασκευές του αναδόχου

2.1. Ο ανάδοχος έχει υποχρέωση να φυλάσσει, με δαπάνη του, τα υλικά μηχανήματα, εργαλεία που του παραδίδει η κύριας του έργου για χρήση ή ανσωμάτωσή και είναι υπεύθυνος για κάθε καταστροφή ή απώλειά τους, στις πλημμελή χρήση ή διαφύλαξη.

2.2. Όλες οι προσωρινές εγκαταστάσεις (υπόστέγαση αποθήκευσης, θάλαμοι διαμονής, εργοστάσια γραφεία, κ.λπ.) που απαιτούνται για την εκτέλεση των εργασιών της εργολαβίας, θα ανεγερθούν με μέριμνα δικιά του και ευθύνη του αναδόχου, σε θέσεις που θα επιτρέπονται από την Υπηρεσία και τις λοιπές αρμόδιες αρχές, μετά από σχετική αδειοδότηση.

2.3. Σε όλες περιπτώσεις απαιτείται αντιστήριξη, υποστήριξη, υποθεμελίωση ή άλλη προστασία υπαρχουσας γειτονικής κατασκευής. Ο ανάδοχος έχει υποχρέωση να προβεί στις απαραίτητες κατασκευές, όπως και να λάβει κάθε άλλο μέτρο, για να αποφυγεί την πρόκληση ζημιών σε τρίτους ή στην Υπηρεσία ή και στο έργο, αποζημιούμενος γι' αυτές με βάση τις τιμές του συμβατικού τιμολογίου ή με βάση τιμές μονάδας νέων εργασιών για τις εργασίες που δεν περιλαμβάνονται από το συμβατικό τιμολόγιο εργασιών.

Άρθρο 24^ο - Καθαρισμός εργοταξίων, κατασκευών και εγκαταστάσεων

2.1. Ο ανάδοχος έχει υποχρέωση, με δαπάνες του και πριν παραδώσει για χρήση κάθε τμήμα του έργου, όπως και μετά την περάτωση όλου του έργου, να καθαρίζει και απομακρύνει από τους γύρω από αυτό το τμήμα, χώρους και γενικά από τα εργοταξία, κάθε προσωρινή εγκατάσταση που απαιτήθηκε και προβλέπεται από το προηγούμενο άρθρο 23 της καριέρας, τα απορρίμματα, εργαλεία και οικηκίτη, μηχανήματα, υλικά που περισσέχουν, χρήσιμα ή άχρηστα, προσωρινές εγκαταστάσεις μηχανημάτων κλπ. να σπρώχνει (εκσπαστεί, κ.λπ.) κάθε βοηθητικό έργο που θα του υποδείξει η Υπηρεσία σαν αχρηστό ή επιζήμιο για την μετέπειτα λειτουργία (π.χ. των κρημνών) να ισοπεδώνει τους χώρους που αυτό ήταν αφιερωμένο ή εγκατεστημένο κλπ. να παραδώσει δε τελείως καθαρές τόσο τις κατασκευές, όσο και τους γύρω χώρους του εργοταξίου και γενικά να μεριμνήσει για κάθε τι άλλο που απαιτείται για την παράδοση του έργου για εύρυθμη λειτουργία σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης ή όπως προδιαγράφεται από το ΜΕΡΟΣ Γ της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) και το κοινόσυμβατικό τεύχη του έργου.

2.2. Ουσίως ο ανάδοχος έχει υποχρέωση, εφόσον κατά τη κρίση της Υπηρεσίας δεν υπάρχει πλέον ο λόγος υπάρξεως, να καθιερώνει, αποκαθιστά, κ.λπ., κάθε προσωποειδική κατασκευή που καθισκευάστηκε για την εκτέλεση του έργου (εργασίες και παραγωγή υλικών) που επιβλήθηκε από οποιοδήποτε λόγο για να αποσυνταχθούν κάθε φύσεως ζημιές, ατυχήματα, κλπ., σε διακτιποιές, ο καδόμες, δέντρα, αγρούς, κηλλιεργήσιμες εκτάσεις, κοινωφελείς εγκαταστάσεις και κάθε φυσικής έργα, όπως και να απομακρύνει τη περιουσία των εργοταξίων.

2.3. Εάν μέσα σε δεκά (10) ημέρες από την έγγραφη υπόμνηση από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία δεν προβεί στην έναρξη και μέσα σε εύλογο χρόνο περάτωση των παραπάνω εργασιών, αυτές εκτελούνται σε βάρος του αναδόχου και η δαπάνη που έγινε εκπίπτει από την επόμενη πλήρη πληρωμή προς αυτόν, πέρα από τη μη έκδοση βεβαίωσης για χρημώδεση εκτέλεση του έργου ή τμήματός του γι' αυτό το λόγο.

Άρθρο 25^ο - Επίβλεψη κατασκευής του έργου

Πέρα από το ότι προβλέπεται στο σχετικό με την επίβλεψη κατασκευής του έργου, άρθρο 135 του Ν 4412/2016 ισχύουν το παρακάτω.

1. Η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η διαίτηση των εργαών ασκούνται από την αρμόδια τεχνική υπηρεσία του φορέα κατασκευής του έργου (διευθύνουσα ή επιβλεπουσα υπηρεσία), η οποία ορίζει τους τεχνικούς υπαλλήλους που θα ασχοληθούν ειδικότερα με την επίβλεψη, προσδιορίζει τα καθήκοντά τους όταν είναι περιουσία από την, παρακολουθεί το έργο τους και γενικά προβαίνει σε κάθε ενέργεια που απαιτείται για την κύλη και εγκαίρη εκτέλεση των εργαών.
2. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία ορίζει ως επιβλέποντες και βοηθούς αυτών για το έργο η τμήματά του ή ειδή εργασιών τεχνικούς κατά προτίμηση υπαλλήλους που έχουν την καταλληλή ειδικότητα, ανάλογη με τα στοιχεία που διαθέτουν, τις υπηρεσιακές ανάγκες και την αξιολόγηση του έργου και του προσωπικού. Οι επιβλέποντες αποτελούν τους άμεσους βοηθούς του προϊστάμενου της διευθύνουσας υπηρεσίας στην όληση των καθηκόντων της που σχετίζονται με το έργο, όπως αυτή ορίζονται στις επί μέρους διατάξεις του παρόντος τίτλου. Δεν αποκλείεται η άσκηση της

επιβλέπει από τον προϊστάμενο της διευθυνουσας υπηρεσίας. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία όταν ορίζει ομάδα επίβλεψης, περιλαμβάνει τον συντονιστή, τους επιβλέποντες και τους βοηθούς τους, με σαφώς καθορισμένα καθήκοντα στην απόφαση ορισμού, ιδίως σε ό,τι αφορά τις υποχρεώσεις υπογραφής εγγράφων και στοιχείων. Για την προσέλκυση των υφάρων εργασιών και τη συντήρηση των σχετικών τεχνικών μέσων ορίζει τριμελή επιτροπή τεχνικών υπαλλήλων. Όταν για οποιοδήποτε λόγο δεν είναι δυνατός ο ορισμός τριμελούς επιτροπής τεχνικών υπαλλήλων, αυτή η επιτροπή μπορεί να συγκροτηθεί από (2) δύο υποχρεωτικά μέλη τεχνικού υπαλλήλου και τον επιβλέποντα.

3. Στην περίπτωση κατασκευής έργου με ανάθεση σε ανάδοχο η επίβλεψη αποσκοπεί στην πιστή εκπλήρωση από τον ανάδοχο των όρων της σύμβασης και στην κατασκευή του έργου, σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης, ώστε να ανταποκρίνεται στον προορισμό του. Στην περίπτωση κατασκευής έργου με αυτοεπιτελεστέα, η επίβλεψη οργάνωνται και διευθύνει να μεση που έχει στη διάθεσή της κατά τον οικονομικοτεχνικά προσφορότερο τρόπο, για να επιτύχει την κατασκευή του έργου, σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τους κανόνες της τέχνης, ώστε να ανταποκρίνεται στον προορισμό του.
4. Η υποχρέωση της επίβλεψης να προβαίνει σε κάθε ενέργεια για την πιστή εκπλήρωση των όρων της σύμβασης από τον ανάδοχο, δεν λιώνει σε καμία περίπτωση τις ευθύνες του αναδόχου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τη σύμβαση.
5. Η επίβλεψη μπορεί να εκτελεί, εκτός από τον τόπο των έργων, και σε όλους τους χώρους που κατασκευάζονται τμήματα του έργου.
6. Σε περιπτώσεις μεγάλων ή ειδικών ή σημαντικών έργων η επίβλεψη μπορεί να γίνει με κλιμάκιο της διευθυνουσας υπηρεσίας, που έχει επικεφαλής τεχνικό κατηγορίας ΓΕ και τον απαιτούμενο αριθμό βοηθών και άλλου τεχνικού και διοικητικού προσωπικού. Το κλιμάκιο επίβλεψης μπορεί να εγκατασταθεί στην έδρα της διευθυνουσας υπηρεσίας ή με σύμφωνη του αρμόδιου Υπουργού στην τοπο των έργων.
7. Ματα την έναρξη κατασκευής του έργου, οι βασικοί υπεργολαβείς θα μετέχουν υποχρεωτικά ως Τεχνικοί Σύμβουλοι - Μελετητές στην εκτέλεση αυτού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 144 και στην παρ. 6 του άρθρου 188.
8. α. Ο επιβλέπων το έργο και οι βοηθοί του δεν είναι εξουσιοδοτημένοι να μεταβάλλουν τις διατάξεις των συμβατικών υποχρεώσεων του αναδόχου, χωρίς έγγραφη, έγκριση της Προϊσταμένης Αρχής γ' αυτή, ή δε παρουσία αυτών που ενοούν την επίβλεψη δεν απαλλάσσεται τον ανάδοχο υπό οποιαδήποτε υποχρέωση και ευθύνη, που προκύπτει και απορρέει από τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή και τους ισχύοντες νόμους, διατάξεις κ.λπ., ούτε εξουθενώνει τις πλήρεις και αποκλειστικές ευθύνες του και υποχρεώσεις του που επιτάσσουν οι όροι της δικηούσης δημοπρασίας, το ΜΕΡΟΣ Ι της παρούσας Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.), το ΜΕΡΟΣ ΙΙ της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.), της Τεχνικής Περιγραφής και των λοιπων Τευχών Δημοσίευσής.
- β. Ο ανάδοχος οφείλει να επιτρέπει ελεύθερα την είσοδο στον επιβλέποντα και σε όλους τους εντεταλμένους για την επίβλεψη του έργου υπαλλήλους της Υπηρεσίας, όπως επίσης και στους συμβούλους, που τυχόν θα χρησιμοποιήσει η Υπηρεσία για να τη συνδράμει και για οποιον αλλο η Υπηρεσία αποφασίσει να δώσει σχετική έγκριση σύμφωνα με το άρθρο 138 παρ. 14 του Ν.4412/2015.
- γ. Ο ανάδοχος έχει υποχρέωση να διευθύνει επαρκή μεταφορική μέση για την κίνηση όλων των προσωπικών της Υπηρεσίας που ενοούν την επίβλεψη του έργου, τόσο από την πλησιέστερη πόλη προς την περιοχή των έργων, όσο και μέσα στην περιοχή αυτή, όλες δε οι σχετικές δαπάνες για την κίνηση αυτών των προσωπικών, βιβνουν τον ανάδοχο. Ο διευθυνων από υέρους του αναδόχου υποχρεούται, μετά από ειδοποίηση της υπηρεσίας, να αναδίδει τους υπαλλήλους που επιβλέπουν, διευθύνουν ή επιθεωρούν τα έργα, κατά τις μεταβάσεις για επίβλεψη, έλεγχο ή επιθεώρηση στον τόπο των έργων ή στους άλλους τόπους παραγωγής (άρθρο 138 παρ. 14 του Ν.4412/2015).
9. Σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 135, η Διευθύνουσα Υπηρεσία κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου συντάσσει και στέλνει στην προϊσταμένη αρχή, κάθε τρίμηνο, συνοπτικές ανακεφαλοποιητικές εκθέσεις για την πορεία του έργου και τα σημαντικά προβλήματα που σχετίζονται με την κατασκευή του. Στις εκθέσεις αυτές περιλαμβάνεται υποχρεωτικά ενημέρωση

σχετικά με την πορεία εφαρμογής της συγκεκριμένης μελέτης του έργου, με τον εντοπισμό αστάθειών της προμετρησης και με την εμφάνιση απρόβλεπτων περιστάσεων που ήδη έλαβαν χώρα ή είναι σε εξέλιξη και εκτίμηση της διευθύνουσας υπηρεσίας για το αν στα επόμενο τρίμηνο προβλέπεται να εκκλιψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών, καθώς και για το κόστος των εργασιών αυτών, προκειμένου η ποσότητα αυτή να ανταποκρίνεται σχετικά με τη συνέχισή του έργου ή τη μείωσή του, συμβεβλητικού αντικειμένου και τη διάρκεια της σύμβασης.

10. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου και μετά από αυτή μέχρι της οριστικής παραλαβής, εάν ο επιβλέπων κρίνει ότι η κατασκευή του έργου ή τμήματός αυτού δεν πληρεί τους όρους της σύμβασης ή το έργο έχει ελαττώματα το αναφέρει σφέτως στη Διευθύνουσα Υπηρεσία και αυτή αφού διαπιστώσει κατόπιν επιθεώρησής τα ελαττώματα αυτά ενημερώνει στον ανάδοχο ειδική διαταγή σχετικά με την αποκατάστασή τους μέσα σε εύλογη προθεσμία ή το ποσοστό μείωσης της αμοιβής του αναδόχου για τις αντίστοιχες εργασίες και πιθανόν και την εκτέλεση ορισμένων εργασιών για τον εξορθισμό των ελαττωμάτων σύμφωνα με το άρθρο 159 του Ν 4412/2016.

Άρθρο 26^ο – Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου

Οι υποχρεώσεις του αναδόχου προβλέπονται στο Ν.4412/2016 όπως ισχύει τροποποιημένος με τον Ν.4782/2021, ειδικότερα στα άρθρα 18 και 133 και περιγράφονται και πιο αναλυτικά ταύχως.

Κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοοικονομικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν υιοθετήσει με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες εφαρμόζονται στο Υποεπίτμημα Χ του Προσαρτήματος Α'. Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων ελεγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους, επίπλεον:

1. Σύμφωνα με το άρθρο 138 παρ. 13 του Ν.4412/2016, ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση να μην παρεμποδίζει την εκτέλεση εργασιών από τους άλλους εργοληπτες (αναδόχους) οι οποίοι θα χρησιμοποιηθούν από τον κύριο του έργου σε εργασίες οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στην κτηνίαση εργοληψία. Επίσης, ο ανάδοχος υποχρεώνεται να διευκολύνει τον κύριο του έργου και τους άλλους εργοληπτες ή προμηθευτές και να ρυθμίζει τη σειρά εκτέλεσης των εργασιών μέσα στο πλαίσιο του συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος ώστε να μην τους παρεμβάλλει εμπόδια.

2. Ο ανάδοχος υποχρεούται να μην υποθηκεύει με τίμητά του διάφορα: όλα τα υλικά, εργατικά και μηχανήματα που είναι αναγκαία για την κατασκευή του έργου καθώς και για τη μεταφορά τους από τις πηγές λήψης τους. Ο ανάδοχος οφείλει επίσης να επικοινωνήσει, συντηρεί και ασφαλίζει με δικές του δαπάνες όλα τα μηχανήματα και εργαλεία έναντι τυχόν κινδύνων.

3. Οποιοδήποτε ζημιά ή καταστροφή στα έργα είτε στα μηχανήματα είτε στις εγκαταστάσεις που προέρχεται από σκουπίδια λόγω ή διαφορετικά, κατά την διάρκεια της εργοληψίας, βλάπτει τον Ανάδοχο ο οποίος είναι υποχρεωμένος και να την αποκαταστήσει.

4. Ο ανάδοχος δεν δικαιούται καμία αποζημίωση για ζημιές και καταστροφές στις εγκαταστάσεις στα μηχανήματα του κλπ., που θα οφειλόνται σε δυσμενείς καιρικές συνθήκες, έστω και αν είναι εξαιρετικές σπάνιας εμφάνισης (π.χ. πλημμύρες, θύελλες, χιονοπτώσεις κ.λπ.).

5. Σύμφωνα με τις ηλεκτρομηχανολογικές μελέτες του έργου και τις οδηγίες της Επιβλέουσας, ο ανάδοχος υποχρεούται να μορώνει ή να διανοίγει στα εκτελούμενα υπό αυτόν παντός είδους τμήματα του κτιρίου, τις απαιτούμενες σκάλες δρόμου ή φωλιές ή συλλογές εντοίχιας ροής των σωλήνων ή εξαρτημάτων των διαφόρων ηλεκτρομηχανολογικών έργων του.

6. Οποιοδήποτε απαγορεύεται η κομμίσση από τον ανάδοχο σπιν ή φωλιών στο υπό υλοποιημένο σκελετικό τμήματα των κτιρίων, χωρίς την έγγραφη έγκρισή του επιβλέποντα μηχανικού.

7. Στις συμβατικές τιμές της εργοληψίας περιλαμβάνονται, πλην της διακίνησης διανομής και η δαπάνη αποκαταστάσεως των χρησιμοποιούμενων ή διανοσόμενων φωλιών, σπιν ή συλλογών για την τοποθέτηση των σωληνώσεων των διαφόρων εγκαταστάσεων.

8. Ο ανάδοχος οφείλει να προσκομίσει στην Υπηρεσία πριν την εκτέλεση των εργασιών αποζημιώσεων, καθυστερήσεων, καταβλήσεων κ.λπ., αν απαιτείται από τη φύση των υλικών και την κείμενη νομοθεσία, επικυρωμένο αντίγραφο σύμβασης με συγκεκριμένο σφραγισμένο υπολογιστικό διαχειρίσιμα ΑΕΚΚ (Κ.Υ.Α. 36259/157/Ε103/23-08-2010 - Φ.Ε.Κ. 1312/Τεύχος Β/24-8-2010 «Μέτρα, ερωτ. και προγράμματα για την εναλλακτική διαχείριση των υλικών που χρήζουν εναλλακτικής διαχείρισης όπως αποβλήτων από εκκαμίες, κατασκευές και καταβλήσεις (ΑΕΚΚ) που εξειδικεύεται με την εγκύκλιο

1834/25-01-2013 του ΥΠΕΚΑ) και να εναρμονιστεί με τα Π.Δ. 117/04 - Φ.Ε.Κ. 82/Γεύχος Α'/05-03-2004 όπως σφαιρεί, σε θέματα ασφαλιστικής διαχείρισης αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΛΗΗΕ). Κατά τα λοιπά ισχύουν όσα περιγράφονται στα άρθρα 82 του Ν.4412/2016 - Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης

11.1. Πριν από την έναρξη των εργασιών, ο ανάδοχος υποχρεούται να μεριμνήσει για την έκδοση όλων των απαιτούμενων από τον νόμο αδειών (π.χ. Οικοδομική, Μικρής Κλίμακας, Επιτροπή Αρχιτεκτονικής, Αρχαιολογίας, Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, Αστυνομίας, Πυροσβεστικής, Επιθεώρησης Εργασιών, Φυσικών Αερίων και κάθε άλλη άδεια) που προβλέπονται από τη Νομοθεσία ή άλλου και που είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την εκτέλεση κάθε είδους εργασιών του έργου, εφόσον δεν υπάρχουν ή απαιτούν τροποποίηση. Επιπλέον καθίσταται ουσιαστικό και αποκλειστικό υπεύθυνος για κάθε παράβαση των εν ισχύει διατάξεων περί εκτέλεσης των εργασιών. Ο ανάδοχος είναι υπεύθυνος να ειδοποιηθεί εγκαίρως και εγκαίρως τους ελεγκτές δομησε κατά τις κατασκευαστικές φάσεις του έργου πάντα, από τα ίδια. Οι απαιτήσεις έκδοσης των απαιτούμενων αδειών και εγκρίσεων εκτέλεσης εργασιών από τις αρμόδιες Αρχές, την Πολιτοδωρία και τους Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας, βαρύνουν τον ανάδοχο, εκτός αν προβλέπεται ιδιαίτερα, πληρωμή προς τούτο στο τεύχη δημοπράτησης.

Άρθρο 27^ο - Ασφάλιση προσωπικού

11.2. Ο ανάδοχος έχει υποχρέωση, ανεξαρτήτως από το εάν το έργο εκτείνεται μέσω ή έξω από ασφαλιστική περιοχή του Ι.Κ.Α., να ασφαλίσει σ' αυτό, όλο το προσωπικό που απασχολεί, ο ίδιος, ή οι υπεργολάβοι του, σύμφωνα με τις διατάξεις για το Ι.Κ.Α. και τους λοιπούς, κατά το νόμο, πληρωμής κοινωνικής ασφαλισίας.

11.3. Ο ανάδοχος έχει υποχρέωση να ασφαλίσει, κατά συνηθειών σε ασφαλιστικούς επιτηρείς, αναγνωρισμένους από το κράτος, το εργατοτεχνικό και λοιπό πάσης φύσεως προσωπικό με οποιοδήποτε σχέση εργασίας, καθώς και αυτό που απασχολούν οι υπεργολάβοι, προμηθευτές, σύμβουλοι και πάσης φύσεως συνεργάτες του Αναδόχου, που απασχολούνται σε εργοτάξια του έργου, εάν αυτά δεν υπάρχει στις διατάξεις περί Ι.Κ.Α. Η εκπλήρωση της πληρωμής υποχρεώσεως του αναδόχου βεβαιώνεται με την προσκόμιση στην Υπηρεσία των σχετικών ασφαλιστηρίων συμβολαίων στα οποία θα αναγράφεται και ο χρόνος ασφαλισίας των εργαζομένων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 139 του Ν.4412/2016.

Σε περίπτωση που δεν προσκομθούν τα ασφαλιστήρια συμβολαία, η Υπηρεσία δικαιούται να εφαρμόσει ανάλογη κρέτηση από το λογαριασμό του και μέχρι να τα προσκομίσει. Εάν ο ανάδοχος παραλείπει, τη σύνταξη των ασφαλιστηρίων ασφαλείων ή παραλείψει την καταβολή των ασφαλιστηρίων, η Υπηρεσία προβάλει στη σύνταξη της ασφαλείας ή την καταβολή των ασφαλιστηρίων για λογαριασμό του αναδόχου και παρακρατεί τα ποσά που καταβλήθηκαν για λογαριασμό του.

11.4. Ο ανάδοχος που θα αναδειχτεί έχει υποχρέωση με την υπογραφή της σύμβασης, να υποβάλλει δήλωση στα αρμόδια υποκατάστημα του Ι.Κ.Α. για την εγκατάστασή του ανέλαβε, δίνοντας πλήρη στοιχεία γι' αυτό (είδος, περιοχή εκτέλεσης, προϋπολογισμο, κ.λπ.).

11.5. Ο ανάδοχος που, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.1846/51 θεωρείται εργοδότης, έχει υποχρέωση να καταβάλλει εγκαίρως και ανελλιπώς στο Ι.Κ.Α. και τους άλλους ασφαλιστικούς οργανισμούς τις νόμιμες εσφορές πάνω στους μισθούς και τα ημερομίσθια, όπως κάθε φορά ορίζονται, και βαρύνουν τόσο αυτόν τον ίδιο όσο και το εργατοτεχνικό και κάθε φύσεως προσωπικό που θα προσληφθεί στο σύνολο, το οποίο θα απασχοληθεί στο υπόψη έργο.

Άρθρο 28^ο - Δοκιμές εγκαταστάσεων

11.6. Κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου και όταν ολοκληρωθεί η περικοπή των εργασιών των εγκαταστάσεων, ο ανάδοχος του έργου υποχρεώνεται να προβάλει στις απαιτούμενες δοκιμές με δικά του μέσα, δαπάνες και όργανα σύμφωνα με το άρθρο 139 παρ.5 του Ν.4412/2016.

11.7. Οι δοκιμές θα εκτελούνται σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς, τις ισχύουσες γραφές ανασφαής και τις απαιτήσεις των αρμοδίων οργάνων της Διευθύνουσας Υπηρεσίας.

11.8. Οι δοκιμές θα πρέπει να γίνονται εγκαίρως με τρόπο ώστε τυχόν αστοχία της εγκαταστάσεως να μην έχει επιπτώσεις στις ακόλουθες εργασίες.

11.9. Τονίζεται ότι σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις οι επιτυχείς δοκιμές αποτελούν προϋπόθεση για την έκδοση βεβαίωσης περατώσεως εργασιών.

Άρθρο 29^ο - Χρήση έργου πριν από την αποπεράτωση - Διοικητική παραλαβή για χρήση

Η υπηρεσία έχει το δικαίωμα να λάβει στην κατοχή της ή να χρησιμοποιήσει οποιοδήποτε τμήμα του έργου που έχει περατωθεί ή έχει μερικά εκτελεσθεί, ωστόσο από τη διενέργεια σχετικής διοικητικής παραλαβής. Αυτή όμως, η κατοχή ή χρήση δεν θεωρείται ότι αποτελεί αποδοχή οποιασδήποτε εργασίας που

δεν έχει εκτελεστεί σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης. Εάν η κατοχή ή χρήση από τον εργοδότη τμημάτων του έργου καθυστερήσει την πρόοδο των υπολοίπων εργασιών, αυτό θα ληφθεί υπόψη από την Υπηρεσία η οποία θα δώσει ανάλογη αύξηση των προθεσμιών ολοκλήρωσης του έργου, ύστερα από αίτηση του σε υποβληθεί νομότυπα α ανάδοχος. Εάν αυτή δε η κατοχή ή χρήση τμήματος του έργου επιβάλλει πρόσθετες δαπάνες στον ανάδοχο, τότε η Υπηρεσία θα καταβάλλει σ' αυτόν τις πραγματικές δαπάνες με βάση πρωτόκολλα καθορισμού νέων τιμών που θα συνταχθεί.

Σε περίπτωση που η Υπηρεσία αποφασίσει να περιβεί στην κατοχή ή χρήση τμήματος του έλου έργου, πλήρως αποπερατωμένου ή όχι, δίνεται να προβεί στη δικηκή κτ, παραλαβή του, όπως προβλέπεται από το άρθρο 169 του Ν.4412/2016. Η δικητική παραλαβή γίνεται με πρωτόκολλο μεταξὺ του προϊσταμένου της διευθύνουσας υπηρεσίας του επιβλεπόντος εκπροσώπου της υπηρεσίας συντήρησης εφόσον αυτή έχει καθοριστεί και του αναδόχου. Αν το έργο παραδίδεται για χρήση σε υπηρεσία άλλη από τον φορέα κατασκευής του συμπίπτει στο πρωτόκολλο και εκπροσώπος της υπηρεσίας αυτής. Αν ο εκπροσώπος του φορέα συντήρησης ή ο ανάδοχος κληθούν και δεν παρίσταύν ή αρνηθούν την υπογραφή του πρωτοκόλλου, αυτό συντάσσεται από τους λοιπούς, με σχετική μνεία κατά περίπτωση και αυτό κοινοποιείται αρμόδια. Το πρωτόκολλο περιλαμβάνει μνεία του έργου ή των τμημάτων που παραδίδονται για χρήση και συνοπτική περιγραφή της κατάστασης των εργασιών.

Η κατά την προηγούμενη παραγραφο δικητική παραλαβή για χρήση γίνεται ανέως μετά την περρύτωση των εργασιών του έργου ή αυτοτελών τμημάτων του, αν αυτό προβλέπεται από το συμβλητικό τεύχη. Αν δεν υπάρχει τέτοια πρόβλεψη, μπορεί η δικητική παραλαβή να γίνει ύστερα από επίσημη της διευθύνουσας υπηρεσίας.

Αν υπό τη σύμβαση προβλέπεται η εκτέλεση των εργασιών παράλληλα προς τη χρήση του έργου, δεν ακολουθείται η διενέργεια δικητικής παραλαβής. Το ίδιο ισχύει αν η παράλληλη χρήση προκύπτει από τη φύση των εργασιών. Στις περιπτώσεις αυτές μπορεί να διενεργείται δικητική παραλαβή του έργου μετά από σχετική απόφαση της διευθύνουσας υπηρεσίας.

Η δικητική παραλαβή για χρήση δεν αναπληρώνει τη διενέργεια της προσωρινής και οριστικής παραλαβής του έργου από το άρθρο 169 του Ν.4412/2016.

Άρθρο 30^ο - Υποχρέωση συντήρησης του έργου από τον ανάδοχο

Ο χρόνος εγγύησης, δηλαδή συντήρησης των έργων γενικά ορίζεται σε δεκαπέντε (15) μήνες, εκτός αν ορίζεται αλλιώς στο Μέρος 1 της Ειδικής Συμβατικής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.). Γενικά για το χρόνο εγγύησης ισχύουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 31^ο του Ν.4412/2016. Κατά το χρόνο εγγύησης και υποχρεωτικής συντήρησης ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να επιθεωρεί τακτικά τα έργα, να τα διατηρεί σε ικανοποιητική κατάσταση και να αποκαθιστά κάθε βλάβη τους. Εργασίες για την αποκατάσταση βλαβών κλοπών ή βανδαλισμών από τη χρήση, εφόσον δεν οφείλονται σε κακή ποιότητα του έργου, εκτελούνται με έγκριση της υπηρεσίας και η δαπάνη αποδίδεται στον ανάδοχο ή οι εργασίες αυτές εκτελούνται από την υπηρεσία.

Αν ο ανάδοχος παραλείπει τις υποχρεώσεις του για τη συντήρηση των έργων κατά το χρόνο εγγύησης, οι απαραίτητες εργασίες μπορεί να εκτελεσθούν από την υπηρεσία με οποιονδήποτε τρόπο σε βάρος και για λογαριασμό του υπόχρεου αναδόχου. Οι εργασίες και εντεύξεις συντήρησης καταχωρούνται σε ειδικό τεύχος, ο μορφότυπος του οποίου και η συχνότητα καταγραφής συμφωνούνται με την διευθυντική υπηρεσία.

Άρθρο 31^ο - Παροχή ηλεκτρικής ισχύος και ύδατος

Τοπική παροχή ηλεκτρικής ισχύος και ύδατος δεν διατίθεται εφόσον όμως κατά την κρίση της Υπηρεσίας υπάρχει σχετική επάρκεια σε υπάρχουσες εγκαταστάσεις, όταν το έργο εκτελείται μέσα στο χώρο τους, είναι δυνατό να διατίθεται ηλεκτρική ισχύς ή και ύδωρ με πληρωμή που θα συμφωνηθεί και σύμφωνα με τους ισχύοντες κανονισμούς περί ασφαλείας.

Τις γεννήτριες, μετασχηματιστές, καλώδια σύνδεσης, κ.λπ., που μπορεί να απαιτηθούν, πρέπει να προμηθευθεί και εγκαταστήσει ο ανάδοχος με φροντίδα και δαπάνη δική του.

Άρθρο 32^ο - Μέτρα υγιεινής - Πρώτες βοήθειες

Ο ανάδοχος θα εγκαταστήσει, με δική του δαπάνη, σε κατάλληλες θέσεις χώρους υγιεινής (υποχρεωτικά WC, προαιρετικά ντους) για χρήση αυτών που ασχολούνται στα έργα και θα φροντίζει να διατηρούνται καθαρά σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Υπουργείου Εργασίας. Οφείλει επίσης να εγκαταστήσει στον χώρο των έργων στοιχειώδες φαρμακείο με επίσημη εφοδιασμό για να μπορεί να παρέχει ικανοποιητικές πρώτες βοήθειες σε μικροτραυματισμούς κατά την εκτέλεση των εργασιών.

Άρθρο 33° - Φόροι - Τέλη - Κρατήσεις

Τον ανάδοχο βαρύνουν οι φόροι, τέλη, κρατήσεις και οποιαδήποτε άλλες νόμιμες επιβαρύνσεις, όπως ισχύουν κατά το χρόνο που δημιουργείται η υποχρέωση καταβολής τους.

Κατ' εξαίρεση αυξομειώσεις στα χαρτόσημα, τιμολογίου ή άλλοι φηροι του Δημοσίου που βαρύνουν ή/και το εργολαβικό ανταλλαγμα, βαρύνουν τον ανάδοχο, μόνο στο μέτρο και ισχύαν, κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς.

Τυχόν μεταγενέστερες αυξομειώσεις, αυξομειώνουν αντίστοιχα τη φειλούμενη εργολαβικό ανταλλαγμα. Τα όσα προηγούμενα εδίκια δεν ισχύουν για το ποσο εισοδήματος ή τις τυχόν ποσοστιαίες έννοι του φορου αυτου.

Άρθρο 34° - Περὶ Φ.Π.Α.

Σχετικά με τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), ισχύουν γενικά οι διατάξεις περί Φ.Π.Α., δηλαδή η κύριας του έργου (Υπηρεσία) καταβάλλει στον ανάδοχο Φ.Π.Α.

Άρθρο 35° - Τήρηση αστυνομικών και λοιπών διατάξεων

Ο ανάδοχος, που είναι υπεύθυνος για τη τήρηση των νόμων κ.λπ., όπως ορίζεται στο άρθρο 138 του Ν.4412/2016, έχει υποχρέωση να ανακοινώνει χωρίς καθυστέρηση στη Λεωφόνοσα Υπηρεσία τις σχετικές διατάξεις και εντολές που του απευθύνουν ή κοινοποιούν κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου, διάφορες αρχές, σχετικά με μείρα που υποδεικνύονται για έλεγχο υγείας, ασφαλείας, κοινής ηυχίας, ρυθνώσεως περιβάλλοντος κ.λπ..

Ο ανάδοχος οφείλει να λαμβάνει όλα τα κατάλληλα μέτρα για την ασφάλεια τόσο των εργαζών, όσο και του προσωπικού του και του προσωπικού του εργοδότη, όπως και γενικά κάθε τρίτου, ευθυνεται δε αποκλυτα, αστική και ποινικά, για κάθε στύχημα, ζημιή ή βλάβη, που τυχόν επ αυθεί στο προσωπικό που εργάζεται ή συναλλάσσεται στο εργοτάξιο ή στο προσωπικό του εργοδότη ή σε κάθε τρίτο, λόγω μη λήψεως από αυτόν η τα προσωπικό του, των μέτρων ασφαλείας που ενδείκνυνται, αλλά και από οποιαδήποτε άλλη αιτία, όπως και για τα τυχαία.

Κατά συνέπεια καθίσταται υποχρεωτικά υποχρεως για την πληρωμή προστίμου, χρηματικής ποινής αποζημιώσεως και κάθε άλλης ποινικής ή αστικής ευθύνης, που θα υποκύψει κατά οποιαδήποτε τρόπο αρμοσα ή ερησα, από την εκτέλεση των έργων (Εργατικά Ατυχήματα - Αστικά Αδικήματα κ.λπ.) σύμφωνα με το άρθρο 138 του Ν.4412/2016.

Ο ανάδοχος με την έναρξη των εργασιών υποχρεούται να μεριμνεί για την έκδοση όλων των απαιτούμενων από το νόμο αδειών και καθίσταται, ουσιαστικά και αποκλειστικά, υπεύθυνος για κάθε τήρηση των διατάξεων που ισχύουν και των αδειών που έχουν εκδοθεί για την εκτέλεση των εργασιών. Είναι επίσης υποχρεωμένος να μεριμνεί για την τήρηση στο εργοτάξιο όλων των απαιτούμενων στοιχείων που προβλέπονται στο νόμο και να εφαρμόσει τα επιβαλλόμενα μέτρα ασφαλείας σε όλη τη διάρκεια των εργασιών, όπως αυτό ρυθμίζεται με τις αποφάσεις ΔΙΤ/ΑΔ/οικ.177/02-03-2001 (Β' 266), ΔΕΕΠ11/05/14-05-2001 (Β' 666) και ΔΙΤ/ΑΔ/οικ.889/27-11-2002 (Β' 16) και το άρθρο 138 του Ν.4412/2016 πρόληψη και αντιμετώπιση του εργασιακού κινδυνου κατά την κατασκευή δημοσιων έργων (Σ.Α.Υ και Φ.Α.Υ.).

Ο ανάδοχος θα πρέπει να λάβει υπόψη του την ισχύουσα νομοθεσία και τους εγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους για ηχορύπανση και ώρες κοινής ηυχίας στην περιοχή, για τον προγραμματισμό εκτέλεσης του έργου. Κατά τις ώρες κοινής ηυχίας και τις νυκτερινές θα πρέπει να αποφευχεται εκτέλεση εργασιών που ηχορτυπώνουν την περιοχή και θα πρέπει να λαμβάνονται τέτοια μέτρα, ώστε να υποφεύγεται η ηχορύπανση.

ΑΡΘΡΟ 36° - Προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία

Όλες οι παρεμβάσεις ακολουθούν τις επιταγές της πολεοδονικής νομοθεσίας και είναι σύμφωνα με το άρθρο 26 του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (Ν.4067/2012), όπως ισχύει τροποποιημένος, καθώς και της εγκυκλίου ΑΜΕΑ με αριθμ. πρωτ. 42382/16-07-2013. Σε ότι αφορά την πρόσβαση στις κτιριακές υποδομές και υποϊδρύους χώρους οικοπέδων, ισχύουν οι παρακάτω διατάξεις :

Β1 Ν.4074/2012 (Φ.Ε.Κ. 88/Τεύχος Α/11-04-2012) "Κύρωση της Σύμβασης για το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρίες κα του Πρωτοκόλλου στη συνθήκη για το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρίες"

Β2 Ν.4067/2012 (Φ.Ε.Κ. 19/Τεύχος Α/09-04-2012) Νέος οικοδομικός κανονισμός και Οδηγίες Σχεδιασμού ΥΓΕΚΑ.

Μέρους ΙΙ : Ειδικά Όροι Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων

Άρθρο 1^ο Αντικείμενο εργολαβίας και προϋπολογισμός μελέτης

1.1 Αντικείμενο της παρούσας εργολαβίας είναι η εκτέλεση του έργου κατασκευή πεζοδρομίων σε τμήμα της Π.Ε.Ο. 48^η

1.2 Η συνολική δαπάνη του έργου, σύμφωνα με την μελέτη της υπηρεσίας, ανέρχεται στο ποσό του Ενός εκατομμυρίου διακόσιες είκοσι οκτώ χιλιάδες πεντακοσίων εβδόμηντα ενός ευρώ και αγόνατα λεπτών € (1.228.571,80€) στο οποίο συμπεριλαμβάνεται το παρόντο 18% για Γ.Ε.Α.Ο.Ε. 15% για απρόβλεπτα αναθεώρηση, απολογιστικό και 24% για Φ.Π.Α.

Άρθρο 2^ο Τιμές μονάδος

2.1 Οι τιμές μονάδας του Τιμολογίου Μελέτης, ανυψώνονται σε πλήρως τετελεσμένες εργασίες, όπως περιγράφονται και αναλαμβάνονται από συμβατικά τεύχη της εργολαβίας. Με τις τιμές αυτές θα αποζημιωθεί ο ανάδοχος.

2.2 Στις τιμές μονάδας επιπλέον (βλ. και άρθρο 13 του ΜΕΡΟΥΣ Ι της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) περιλαμβάνονται:

2.2.1 Η αξία προμήθειας όλων των απαιτούμενων για την εκτέλεση των διαφόρων ειδών εργασιών, σκευασίων, υλικών και μικροεργασιών, καθώς και αξία και δαπάνη φορτοεκφόρτωσης, μεταφοράς προσκλήσεως αυτών μέχρι τη θέση χρησιμοποίησης ή αναμονής τους μετά τον υπολειπόμενο χρόνο και τις καθυστερήσεις των μεσων μεταφοράς, εκτός αν άλλως αναφέρεται ευκρινώς στο Τιμολόγιο Μελέτης.

2.2.2 Κάθε δαπάνη για αγορά ή ανακίνηση, μεταφορά επί τόπου των έργων και χρησιμοποίηση κάθε είδους μηχανημάτων, εργαλείων, μεταφορικών μέσων, με όλα τα έξοδα κίνησης, λειτουργίας, συντήρησης, επισκευής, σταλίων λόγω κακοκαιρίας, ζημίας ή οποιαδήποτε άλλης αιτίας απόβρασης, προστασίας, υψηλίστρων, κλπ. και χρησιμοποίηση αυτών, καθώς και την αξία των καυσίμων, λιπαντικών, νερού και ρεύματος για τις εργασίες πλήρως και έντεχνα τετελεσμένες.

2.2.3 Οι δαπάνες κυλιέργας, χρησιμοποίησης και τοποθέτησης των αναφερθέντων υλικών, καθώς και κάθε πρόσθετης εργασίας, όπως και μη ρητώς κατονομαζόμενης στη διατύπωση κάθε κήρυξις που όφασται όμως κατά τα συμβατικά της δημοπρασίας, κατά τη μελέτη κατ'της Επιβλεπούσας Υπηρεσίας, για την ασφάλει, πλήρη και έντεχνη εκτέλεση και εμπρόθεσμη ολοκλήρωση του έργου. Στις δαπάνες περιλαμβάνεται και η εκτέλεση ορισμένων εργασιών με τη βοήθεια εργατικών χεριών σε όλες περιπτώσεις ή και αδύνατο ή δεν ενδείκνυται να χρησιμοποιηθούν μηχανικά μέσα.

2.2.4 Οι δαπάνες για τη φορτοεκφόρτωση και μεταφορά (με την σταλία των μεταφορικών μέσων) και ενπόθεση των ακατάλληλων ή πλεονεζόντων προϊόντων εκκαψών / καθαρώσεων και τα λοιπων ακατάλληλων υλικών σε κατάλληλους χώρους απόρριψης. Διευκρινίζεται ότι η Υπηρεσία δεν θα αναγνωρίσει κοινό καθαριστήριο ή τριτοποίηση του προγράμματος, ή καταβολή σχετικής αποζημίωσης, ενώ παράλληλα θεωρείται αυτονόητο ότι οι κάθε είδους αποθέσεις κ.λπ. θα γίνονται σε θέσεις και κατά τρόπο που να μην δημιουργούν προβλήματα στα περιβάλλον και να έχουν την έγκριση των αρμοδίων Αρχών.

2.2.5 Οποιαδήποτε δαπάνη απαιτηθεί για τυχόν διόρθωση ή καθυστέρηση και ανακατασκευή κακοτεχνιών μερών του έργου μετά από εντολή της Επιβλεπούσας Υπηρεσίας.

2.3 Στις γενικά έξοδα του εργολάβη που περιλαμβάνονται στο άρθρο 138 του Ν.4412/2016 και στην εγκύκλιο 9/2017 (ΔΝΣ/Β/οικ.29145/Φ.ΕΓΚΥΚΛ./25-4-2017) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (που παρέχει διευκρινήσεις σχετικά με το άρθρο 53 παρ.7 περ. θ του Ν.4412/2016, όπως ισχύει τροποποιημένο με το άρθρο 16 του Ν.4782/2021(ΦΕΚ 36Α/09-03-2021) για τα γενικά έξοδα και το εργολαβική όφελος) οι παρακάτω ειδικές δαπάνες που τον βαρύνουν αποκλειστικά τον ανάδοχο:

2.3.1 Κάθε δαπάνη που μπορεί να προκύψει για την ασφαλή και έντεχνη αποπεράτωση του έργου, καθώς και κάθε δαπάνη που καθορίζεται από την Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) ότι περιλαμβάνεται στις τιμές του Τιμολογίου Προσφοράς του αναδόχου.

2.3.2 Οι πληρωμές του εργολάβου υπόκεινται στις νόμιμες κρατήσεις, φόρους κ.λπ. για λόγα του προϋπολογισμού του Δήμου Ναυπακτίας.

2.3.3 Οι τιμές μονάδας του Τιμολογίου έχουν γενική ισχύ και εφαρμόζονται συμβατικά ανεξάρτητα από τις επί μέρους ποσότητες των διαφόρων εργασιών που θα εκτελεσθούν, είτε

προκειται για κατασκευές από την αρχή, είτε για συμπληρώσεις ή επανοχές υπαρχόντων έργων.

Οι τιμές αυτές ισχύουν επίσης γενικά και ανεξόρτητα από τις ώρες - ημέρα και νύχτα - εργασίες ημέρας ή νύχτας, που θα ορισθεί από την υπεύθυνη Υπηρεσία, ότι θα εκτελούνται οι εργασίες.

Οι απαιτούμενες δαπάνες για τη φύλαξη των υλικών, μηχανημάτων, κλπ., που παραδίδονται στον ανάδοχο.

Άρθρο 3^ο - Τεχνική μελέτη - Τεχνικές προδιαγραφές

Η τεχνική μελέτη (σύγχη - σχέδια) που αφορά στο παρόν έργο περιέχονται στο εσκελίο διαπρασίας

Ισχύουν οι σχετικές Τεχνικές Προδιαγραφές της Υπηρεσίας, εφόσον δεν αναφέρονται από τα αναγραφόμενα στις Ε.Π.Ε.Π. ή στο Αναλυτικό Τιμολόγιο που κατοχύρει των εισηγμένων Τεχνικών Προδιαγραφών της Υπηρεσίας.

Οι Ε.Π.Ε.Π. που αναφέρονται στο συμβατικό τεύχος της μελέτης του έργου και στα άρθρα του αναλυτικού τιμολογίου ισχύουν όπως αυτές έχουν τροποποιηθεί έως σήμερα, σύμφωνα με τα εξής :

- α) Την υπουργική απόφαση ΔΙΠ.ΑΔ/οικ./273/17-07-2012 (ΦΕΚ 2221/Τεύχος Β'/20-07-2012) και την εγκύκλιο 26/2012 (ΔΙΠ.ΑΔ/οικ./355/04-10-2012) του Υπουργείου Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων,
- β) Την υπουργική απόφαση ΔΙΠ.ΑΔ/οικ./469/23-09-2013 (ΦΕΚ 2542/Τεύχος Β'/20-10-2013) και την εγκύκλιο 30/2013 (ΔΙΠ.ΑΔ/οικ./508/18-10-2013) του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων,
- γ) Την υπουργική απόφαση ΔΙΠ.ΑΔ/οικ./628/07-10-2014 (ΦΕΚ 2825/Τεύχος Β'/21-10-2014) και την εγκύκλιο 22/2014 (ΔΙΠ.ΑΔ/οικ./658/24-10-2014) του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων,
- δ) Την υπουργική απόφαση ΔΙΠ.ΑΔ/οικ./667/30-01-2014 (ΦΕΚ 3063/Τεύχος Β'/30-01-2014) και την εγκύκλιο 26/2014 (ΔΚΤΠ/οικ./154/11-12-2014) του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων,
- ε) Την υπουργική απόφαση ΔΚΤΠ/οικ./1211/01-08-2016 (ΦΕΚ 2524/Τεύχος Β'/16-08-2016) και την εγκύκλιο 17/2016 (ΔΚΤΠ/οικ./1322/07-09-2016) του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων,
- στ) Την υπουργική απόφαση Δ22/4193/22-11-2019 (Φ.Ε.Κ. 4607/Τεύχος Β'/13-12-2019) του Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών,
- ζ) Την υπουργική απόφαση Δ22/οικ. 1989/12-03-2020 (Φ.Ε.Κ. 1437/Τεύχος Β'/16-04-2020) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών,
- θ) Την υπουργική απόφαση 102843/19-11-2020 (Φ.Ε.Κ. 5234/Τεύχος Β'/26-11-2020) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών.

Σε περίπτωση που στα επιμέρους άρθρα γίνεται αναφορά σε Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (Ε.Π.Ε.Π.) των οποίων έχει αρθεί με απόφαση η υποχρεωτική εφαρμογή ή σχετική αναφορά μπορεί να αντιστοιχίζεται με αναφορά στις Προσωρινές Εθνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (Π.Ε.Τ.Ε.Π.) ή όπου στις επιμέρους άρθρα δεν υπάρχει επίσημη αντιστοίχιση σε Ελληνικές Τεχνικές Προδιαγραφές (Ε.Π.Ε.Π.) και μέχρι να εγκριθεί αυτή, ισχύουν οι Πρότυπες Τεχνικές Προδιαγραφές όπως αντιστοιχίζονται στην παρούσα μελέτη με την προϋπόθεση ότι δεν έρχονται σε αντίθεση με τα Εγκριμένα Ευρωπαϊκά Πρότυπα (ΕΝ) που έχουν θεσπιστεί με τις σχετικές ΚΥΑ.

Οι θεσμοθετημένες Προδιαγραφές με το ανωτέρω Αναλυτικό Τιμολόγιο έχουν σειρά ισχύος, ως ακολούθως : (1) Ε.Π.Ε.Π. (2) Οι Ευρωπαϊκές (3) Οι Πρότυπες Τεχνικές Προδιαγραφές (Π.Τ.Π.) του (τ) ΥΠΕΧΩΔΕ (4) Οι προδιαγραφές ΕΛΟΤ και ΕΣΟ.

Ισχύουν οι Τεχνικές Προδιαγραφές που αναφέρονται στο συμβατικό τεύχος της Τεχνικής Περιγραφής του έργου.

Σε περίπτωση αμφιμονιίας στο περιεχόμενο ενός και του αυτού από τα παραπάνω συμβατικά στοιχεία, η τελική επιλογή ανήκει στην Υπηρεσία και ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συμμορφωθεί χωρίς αντιρρήσεις σε αυτήν και χωρίς να δικαιούται να προβάλει οποιαδήποτε υποτίμηση για αποζημίωση από αυτήν την αιτία.

Η δαπάνη κάθε εργασίας και αντιστοίχου υλικού που συνεπάγεται η περαιτέρω εφαρμογή των ανωτέρω περιλαμβανόμενων τιμών στις τιμές του Τιμολογίου Μελέτης (και Προσφοράς) του έργου.

Συντονισμός υποδιαγραφών, σχεδίων και ειδικών διατάξεων.

β.1.2. Οι ισχύουσες προδιαγραφές και οι ειδικές διατάξεις και όλα τα συμπληρωματικά σχέδια και έγγραφα αποτελούν ουσιώδη μέρη της σύμβασης και κάθε απαίτηση που τίθεται σε ένα από αυτά είναι δεσμευτική και θεωρείται ότι περ. έχεται σε όλα.

β.1.3. Ο ανάδοχος δεν μπορεί να επηρεασθεί από πιθανά σφάλμα ή παράλειψη των σχεδίων.

β.1.4. Σε περίπτωση που ο ανάδοχος αντιληφθεί ότι υπάρχει συμφωνία μεταξύ δύο ή περισσότερων στοιχείων της μελέτης ή ότι ανεχόμενα είναι απαραίτητες συμπληρώσεις ή τροποποιήσεις, υποχρεούται το νωρίτερο να ζητήσει γραπτές οδηγίες κλπ σύμφωνα με το άρθρο 138 του Ν.4412/2016 από την Διευθύνουσα Υπηρεσία και με το άρθρο 10 του ΜΕΡΟΣ Ι της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (ΕΣΥ). Ακόμα υποχρεούται όπως στατεδήποτε και με επισημειωτέ τρόπο εφαρμόσει την επί του θέματος απόφαση της Υπηρεσίας.

β.1.5. Στις προτάσεις ή σχέδια του εργαλάβου η Διευθύνουσα Υπηρεσία δικαιούται να φέρει στο αδήποτε τροποποίηση κρίνει αναγκαία και μετά την σύμφωνο γνώμη της Κεντρικής Υπηρεσίας.

Άρθρο 4^ο - Χρονοδιάγραμμα κατασκευής - Οργανόγραμμα - Ημερολόγιο

Ο Ανάδοχος υποχρεούται να υποβάλλει για έγκριση το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου μέσα σε προθεσρία η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δεκαπέντε (15) ημέρες και να υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες από την ημερη υπογραφής της σύμβασης σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 145 του Ν.4412/2016, συνεδριόμενα από κατάσταση μηχανημάτων και προσωπικού αναλόγου εκπαίδευσης, που θα χρησιμοποιηθούν στο έργο. Ο μηχανικός εξοπλισμός, που θα αναφέρεται στην κατάσταση, θα χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για το υπόψη έργο και θα πρέπει να ληφθούν υποψη όλα τα αναγραφόμενα στην Τεχνική Περιγραφή σχετ. με αυτόν.

4.1. Το χρονοδιάγραμμα θα περιλαμβάνει διάγραμμα GANTT όπως προβλέπεται στο άρθρο 145 του Ν.4412/2016. Ως μονάδα χρόνου θεωρείται η ημέρα (Ως αφετηρία των χρόνων (χρόνος εκκίνησης) λαμβάνεται η ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης. Στο υπό έγκριση χρονοδιάγραμμα θα διακρίνονται με χαρακτηριστικούς συμβολισμούς :

α. Η αφετηρία του χρόνου.

β. Το πέρας του συνολικού συμβατικού χρόνου.

4.2. Η σύνταξη του χρονοδιαγράμματος και ειδικά η εμβεπλήξη των εργασιών, η καθορισμός των έργων επικάλυψης και ο προγραμματισμός ροής των εργασιών θα γίνει σε συνεργασία με τον Επιβλέποντα Μηχανικό.

4.3. Επισημαίνεται ότι το χρονοδιάγραμμα πρέπει να συνεδριέται και από αιτιολόγηση των διαφόρων φάσεων του. Θα αναφέρει τον αριθμό και την ειδικότητα του προσωπικού που θα απασχολεί ο ανάδοχος, το μέσο και τις χρονικές στιγμές κατά τις οποίες θα υποβάλλονται οι συμπληρωματικές μελέτες και θα γίνονται οι παραγγελίες των υλικών, μηχανημάτων, κλπ., που απαιτούνται στο έργο και προβλέπονται από τεύχη του Αντιγωνισμού.

4.4. Το χρονοδιάγραμμα, με υπογραφή και του επιβλέποντος μηχανικού, θα υποβάλλεται στην Υπηρεσία για έγκριση. Η έγκριση του χρονοδιαγράμματος θα γίνει από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία σε δέκα πέντε (15) ημέρες από την υποβολή του, εφ'όσον των των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 145 του Ν.4412/2016. Το συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα αποτελεί το αναλυτικό πρόγραμμα κατασκευής του έργου. Το χρονοδιάγραμμα αναλύει ανά μονάδα χρόνου και πάντως ανα ημερολογιακό τρίμηνο τις εργασίες που προβλέπεται να εκτελεσθούν.

4.5. Η έναρξη των εργασιών του έργου από μόνους του ανάδοχου δεν μπορεί να καθυστερήσει περ. των τριάντα (30) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης, σύμφωνα με την παρ.2 του άρθρου 145 του Ν.4412/2016. Η μη τήρηση των ανωτέρω προθεσμιών με υπαιτιότητα του ανάδοχου συνεπάγεται την επιβολή των διοικητικών και ποινικών χρηματικών κυρώσεων, αποτελεί λόγω έκπτωσης του ανάδοχου και για τα αρμόδια όργανα του φορέα κατασκευής υποβασιμ. περιβαρ. δικήματα, σύμφωνα με τη προβλεπόμενα στις διατάξεις του άρθρου 141 του Ν.4412/2016.

4.6. Κάθε εβδομάδα ο Επιβλέπων θα εξετάζει εάν η υλοποίηση του χρονοδιαγράμματος παρουσιάζει απόκλιση. Για να είναι ογκυώς ο έλεγχος, πρέπει απαραίτητα ανά εβδομάδα να γίνεται ενημέρωση του χρονοδιαγράμματος σαν προρή την πρόοδο των εργασιών. Εάν διαπιστωθεί διαφορά μεταξύ του χρονοδιαγράμματος και της προόδου, ο Επιβλέπων, αφού εξετάσει τους λόγους που την προκάλεσαν,

αδειάζει να τρεφεί έγκαιρα στις εν βυθισμένες ενέργειες για την επίσημανση των αιτιών της καθυστέρησης της προόδου της εξέλιξής της. Δηλαδή, προς την Πυλοειστημένη Αρχή εάν υπάρχουν εκκρεμότητες ευθύνης της, ή προς τον Ανάδοχο επ' σημαίνοντες τα αίτια και καθορίζοντας συγκεκριμένες ενέργειες και μέτρα που πρέπει αυτός να λάβει. Εξυπακούεται ότι σε περίπτωση μη ανταπόκρισής του, η Διευθύνουσα Υπηρεσία θα προβαίνει σε Ειδική Πρόσκληση και στην συνέχεια σε Προσφυγή, έκπτωση του αναδόχου σε εφαρμογή του άρθρου 150 του Ν.4412/2016.

Σε κάθε περίπτωση υποβολής των γενικών προϋποθέσεων της εκτέλεσης του έργου ή υπηρεσίας καθυστερήσεων με υπαγωγή στο αναδόχου ή της Υπηρεσίας και σε κλήματα που να επιδρά στην τήρηση του Προγράμματος, αυτό θα ανακοινώνεται στο τον ανάδοχο, θα προσηγορεύεται στις νέες πληθύνες και θα υποβάλλεται στην υπηρεσία για έγκριση, μαζί με αναλυτική αιτιολογική έκθεση των σπινών που προκαλέσαν την ανασυνταξη

Στο χρονοδιάγραμμα του έργου θα καθορίζονται οι εργασίες έτσι ώστε να μην παρεμποδίζονται η λειτουργία του ευρύτερου χώρου του εργοταξίου

Σημειώνω με το άρθρο 145 παρ. 4 του Ν.4412/2016, ο ανάδοχος κατασκευής του έργου υποχρεούται επίσης μέσα σε ένα (1) μήνα από την υπογραφή της σύμβασης να μηντήσει και να υποβάλει οργανόγραμμα του εργοταξίου στο οποίο θα περιγράφονται λεπτομερώς τα πλήρη στοιχεία στελεχών, εξοπλισμού και μηχανημάτων που θα περιλαμβάνει η εργοταξιακή ανάπτυξη για την εκτέλεση του έργου.

Ο ανάδοχος μεριμνά στην τήρηση Ημερολογίου, όπως ορίζεται με το άρθρο 146 του Ν.4412/2016 όπως ισχύει τροποποιημένο με το άρθρο 65 του Ν.4782/2021(ΦΕΚ 36Α/09-03-2021) .

1. Κατό την εκτέλεση του έργου τηρείται από τον ανάδοχο ηλεκτρονικό ημερολόγιο σε ελεγχόμενο ευρείας χρήσης. Το τεχνικό στέλεχος του άρθρου 139 του Ν. 4412/2016, που τηρεί με εντολή του αναδόχου το ημερολόγιο, γνωστοποιείται μετά από την εγκατάσταση του εργοταξίου στη Διευθύνουσα Υπηρεσία

Το ημερολόγιο πληρύνεται καθημερινά και αναγράφονται, με συνοπτικό τρόπο, σε αυτό ιδίως:

α) στοιχεία για τις κυριές συνθήκες που επικρατούν κατά τη διάρκεια του εικοσιτετράωρου,

β) οπθηθικά στοιχεία για το απασχολούμενο προσωπικό κατά κατηγορίες, καθώς και το προσωπικό σε ημερησία λόγω υπερημέρας του εργοδότη,

γ) τα χρησιμοποιούμενα μηχανήματα και τα μηχανήματα σε ημερησία λόγω υπερέμερας του εργοδότη,

δ) θέση και περιγραφή των εργασιών, ανασυντάσσονται εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει πρόοδος ή δεν εκτελούνται, αλλά και οι σχετικοί λόγοι,

ε) ώρα έναρξης και περατός κρίσιμων εργασιών εντός της ημέρας,

στ) οφείλεις και αναχωρήσεις κυρίου εξοπλισμού,

ζ) συνθήκες κυκλοφοριακών συνθηκών, καθώς και τροποποιήσεις ή προβλήματα με τις ρυθμίσεις και τον σχετικό εξοπλισμό,

η) τα προσκομιζόμενα υλικά, οι εκτελούμενες εργασίες,

θ) οι εργαυτήρια αξίες δοκιμών,

ι) καθυστερήσεις, δυσκολίες, ατυχήματα, ζημιές, μη συνθήκες συνθήκες που προκαλούν καθυστερήσεις, καθώς και ο χρόνος προσωρινής ανασυντάξης ή επανληψης εργασιών,

ια) οι εντολές και παρατηρήσεις των οργάνων επίβλεψης

ιβ) έκτακτο περιστατικά

ιγ) ενημερωτικές επισκέψεις ή επικοινωνίες με το Δημόσιο ή τοπικές αρχές ή πελάτες ιδιοκτήτες, και

ιδ) κάθε άλλο σχετικό με το έργο σημαντικό πληροφοριακό στοιχείο

2. Το ημερολόγιο του έργου υπογράφεται με ψηφιακή υπογραφή από τον τηρούντα αυτό και υποστέλλεται ηλεκτρονικά στον προϊστάμενο της διευθυντικής υπηρεσίας και στην επιβλέποντα του έργου. Ο επιβλέπων του έργου ελέγχει και διορθώνει το ημερολόγιο, αν απαιτείται, και το υποβάλλει προς έγκριση στον προϊστάμενο της διευθυντικής υπηρεσίας εντός δυο (2) εργασιακών ημερών.

3. Ο προϊστάμενος της διευθυντικής υπηρεσίας ελέγχει τις εγγραφές και δύναται να απορρίψει όσες ε

αυτών κρίνει τις αναγραφές, ενώ μπορεί να χορηγήσει εντολή, προς τον ανάδοχο για την εγγραφή στα ημερολόγια και άλλων συμπληρωματικών πληροφοριών ή άλλων στοιχείων που προαιδήξουν στο συγκεκριμένο έργο ή να ζητήσει από τον ανάδοχο την τήρηση και άλλων στατιστικών στοιχείων. Εφόσον κριθεί αναγκαίο, είναι δυνατό να ζητηθεί από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία να καταγράφονται γεγονότα ή καταστάσεις με σκαριόματα, φωτογραφίες, καταγραφές με βίντεο ή άλλες μεθόδους κινηματογράφησης οπτικών μέσων. Σε μεγάλα έργα για κάθε εργοταξίο σε διακριτή γεωγραφική ενότητα πρέπει να τηρούνται χωριστές ημερήσιες αναφορές προόδου ή ημερολόγια, σύμφωνα με όσα ορίζονται στα συμβατικά τεύχη. Στις περιπτώσεις μικρών έργων, η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί να ορίσει την τήρηση του ημερολογίου κατά άλλον συνθηκότερο τρόπο, την τήρηση του κατά εδάφη, ή άλλη χρονική διάστημα ή και τη μη τήρηση ημερολογίου.

4. Εφόσον, ο ανάδοχος παραλείπει την υποχρέωσή του για καθημερινή τήρηση και κοινοποίηση του ημερολογίου, επιβάλλεται ειδική ποινική ρήτρα που καθορίζεται στα συμβατικά τεύχη και δεν μπορεί να είναι μικρότερη των εκατό (100) ευρώ, ούτε ανώτερη των πεντακοσίων (500) ευρώ, για κάθε ημέρα παράλειψης, αναλόγως με το ύψος της συμβατικής δαπάνης του έργου. Η ειδική ποινική ρήτρα επιβάλλεται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία, ύστερα από ειδική πρόκληση του προϊσταμένου της, στην οποία ο επιβλέπων αναφέρει εγγράφως την παράλειψη τήρησης.

5. Οι εγγραφές του ημερολογίου δεν αποτελούν πλήρη απόδειξη για τα γεγονότα που καταγράφονται σε αυτό, συνεκτιμώνται όμως σε συνδυασμό με τα λοιπά έγγραφα εφόσον τούτο φέρει βεβαιή χρονολογία, που αποδεικνύει τον χρόνο σύστασής του.

Άρθρο 5^ο - Προθεσμίες - Ποινικές ρήτρες

Ο ανάδοχος υποχρεούται να επικεφαλαιώσει το σύνολο των εργασιών της εργολαβίας αυτής μέσα σε διάστημα δεκαοχτώ (18) ημερολογιακών μηνών από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης.

Οι μηνες νούμερται πάντοτε σύμφωνα με την ημερολογιακή διαδοχή των ημερών

Σχετικά με τμηματικές προθεσμίες ισχύουν όσα ορίζονται στο άρθρο 147 παρ.4 του Ν.4412/2016. Σύμφωνα με το άρθρο 147 παρ. 6 του Ν.4412/2016, δεν ορίζονται τμηματικές προθεσμίες.

Ορισκή προθεσμία του έργου είναι η συνολική συμβολική προθεσμία προσαυξημένη κατά το 1/3 αυτής και πάντως όχι μικρότερη των τριών (3) μηνών, όπως προβλέπεται στα άρθρα 147 παρ.7 του Ν.4412/16, μέσα στην οποία ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συνεχίσει την κατασκευή του έργου.

Παρόμοια της προθεσμίας που τίθεται, αναγνωρίζεται στον Ανάδοχο νόμος για την περίπτωση αλλαγής των αιτιώσεων από την Υπηρεσία μετά την εγκατάσταση του στο έργο. Κατά τα λοιπά, έχουν εφαρμογή το άρθρο 12 του ΜΕΡΟΥΣ Ι της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) καθώς και οι διατάξεις του άρθρου 147 του Ν.4412/2016.

Σε περίπτωση υπερβίσεως της συνολικής προθεσμίας του έργου επιβάλλονται ποινικές ρήτρες σύμφωνα με το άρθρο 12 του ΜΕΡΟΥΣ Ι της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) και το άρθρο 148 του Ν.4412/2016

Στην περίπτωση που στο έργο επικρατήσουν ασυνήθιστες καιρικές συνθήκες που είναι δυνατόν να επηρεάσουν το χρόνο εκτέλεσης του όλου έργου ή μέρους αυτού, ο ανάδοχος υποχρεώνεται όπως εφόσον σημαίνει ενημερώσει έγγραφα τη Διευθύνουσα Υπηρεσία για τις καθυστερήσεις, προκειμένου αιτιολογηθεί και τεκμηριωθεί αντίστοιχη παράταση προθεσμίας

Επίσης εφόσον οι υπόψη καθυστερήσεις δημιουργούν πρόσθετες δαπάνες στον ανάδοχο και προσαυξάνουν το κόστος εκτέλεσης εργασιών (ημερομίσθια προσωπικού και μηχανημάτων) και για να ληφθεί υπόψη σχετική απαίτηση, θα πρέπει ο ανάδοχος εφόσον σημαίνει, να γνωστοποιήσει στην Διευθύνουσα Υπηρεσία, πλήρως αιτιολογημένα, τις οικονομικές του απαιτήσεις. Παρούσα αιτήματα που τίθενται εκ των υστέρων δεν θα λαμβάνονται υπόψη, τόσο για τη χορήγηση παράτασης προθεσμίας όσο και των αντίστοιχων αποζημιώσεων

Αν ο ανάδοχος δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές της Υπηρεσίας και γενικά αν ισχύουν οι λόγοι που περιγράφονται στο άρθρο 160 του Ν.4412/2016 ο ανάδοχος κηρύσσεται εκπτώτως.

Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη πως μεγάλο τμήμα της εργολαβίας πρέπει υποχρεωτικά να εκτελεστεί τις ώρες και τις μέρες που η κυκλοφορία θα είναι μειωμένη και ο ανάδοχος θα προσαρμόσει

αναλογα το χρονοδιάγραμμα και τον προϋπολογισμό του. Ο ανάδοχος οφείλει να ακολουθήσει τυχόν τμηματικές προθεσμίες, που θα προκύψουν κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου - όπως υποδειχθούν από την Υπηρεσία - και εκπνεύοντι από επείγουσες εργασιές και εύλογες περιστάσεις. Σε περίπτωση δε εκτέλεσης εργασιών κατά τη λειτουργία των πύλων, ο ανάδοχος θα μεριμνήσει όλα τα μέτρα ασφαλείας όπως περιγράφονται στην κείμενη νομοθεσία και στο παρόν τεύχος.

Άρθρο 6^ο - Χρηματοδότηση και Γενικά έξοδα - Όφελος κ.λ.π. αναδόχου (εργολογικά παροστά) - Επιβαρύνσεις

1. Το έργο «Κατασκευή πεζοδρομίων σε τμήμα της Π.Ε.Ο. 48^η» χρηματοδοτείται από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και στο κωδικό έργου ΠΔΕ 2021ΕΠ00100052 στην ΣΑΕΠ001 με προϋπολογισμό 1.228.571,80€, εγγεγραμμένα στον ΚΑ 64-7324.002.

2. Τα Γενικά Έξοδα και Όφελος του αναδόχου ανέρχεται σε ποσοστό δεκα οκτώ τοις εκατό 18%, Νο Αποφάσισής η εγκύκλιος 9/2017 (ΑΝΣΠ/οικ.79145/Φ.Ε.ΚΥΚΑ/25-4-2017) του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών που παρέχει διευκρινήσεις σχετικά με το άρθρο 53 παρ.7 περ. Ο' του Ν.4412/2016 όπως ισχύει τροποποιημένο με το άρθρο 15 του Ν.44782/2021(ΦΕΚ 36Α/09-03-2021) για τα γενικά έξοδα και το εργολογικό όφελος.

3. Ανάλογα με τον τρόπο χρηματοδότησης του έργου διαφοροποιούνται οι κρατήσεις επί των πληρωμών. Διακρίνονται οι παρακάτω βασικές κατηγορίες χρηματοδότησης:

- α. Χρηματοδότηση από τον Τακτικό Προϋπολογισμό του Κράτους,
- β. Χρηματοδότηση από Κανάλια Δημοσίων Επενδύσεων.

Σε ό,τι αφορά στις κρατήσεις, αυτές γίνονται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (πρόσφατη τροποποίηση βάσει Ν.4254/2014, Φ.Ε.Κ. 85/Τεύχος Α /07-04-2014) και λαμβάνοντας υπόψη τα σχετικά άρθρα της διακήρυξης του έργου.

Κατά την σύνταξη των τιμών μονάδας οι βασικές τιμές των υλικών που ελήφθησαν υπόψη περιλαμβάνουν τις παντός είδους επιβαρύνσεις των, δηλαδή φόρους, τέλη, δασμούς, ειδικούς φόρους κλπ. για τα οποία ισχύει η παρ. 6 του άρθρου 138 του Ν.4412/2016. Ειδικά για τα έργα των παρ. 6.3α και 6.3β, αν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου δοθεί δημολογική ή φορολογική απαλλαγή ή μείωση, αυτή θα εκπεσει σε υπέρλες του έργου (όχι σε υπέρλες του αναδόχου) και είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο. Τα παραπάνω ισχύουν και για τις νέες τιμές μονάδας που πιθανόν να πιστωθούν.

Εφόσον απαιτηθούν βασικές τιμές ημερησίων, υλικών και μεθυστα μηχανημάτων, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 136 του Ν.4412/2016, θα ληφθούν από τη τραπεζική διαπίστωση βασικών τιμών υλικών εργατικών και μισθωμάτων από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων Ε.Δ.Τ.Δ.Ε. του 1^{ου} Τριμήνου 2012.

Για τα κατ' αποκλειστική τμήματα πρέπει να έχουν ληφθεί υπόψη οι κάθε είδους επιβαρύνσεις, δηλαδή φόροι, τέλη, ειδικοί φόροι κ.λ.π.

Αν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής του έργου επιβληθούν και νέα πρόσθετα τέλη ή αυξηθούν τα ποσά αυτών που ισχύουν κατά την ημερομηνία υποβολής της Προσφοράς ή σχετική πρόσθετη δαπάνη που θα προέρχεται από αυτά, θα βαρύνει την υπηρεσία.

Σαν γενική τεκμηριωμένη έκτιμηση της εργολοβίας θα είναι η διαφορά του συνολικού τιμολόγου προσφοράς από την συνολική εκτίμηση δαπάνης της Υπηρεσίας διαιρουμένης δια της τελευταίας.

Οι διατάξεις περί Φ.Π.Α. έχουν εφαρμογή στην παρούσα εργολοβία σύμφωνα με το αναγραφόμενο στο άρθρο 34 του ΜΕΡΟΥΣ Τ της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.)

Πλέον των νομίμων κρατήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 375 παρ.7 του Ν.4412/16: Το εβδομιακό εόραιο της παρ.3 του άρθρου 4 του Ν.4013/2011 (Α' 2014) για την ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων αντικαθίσταται ως εξής: «Για την κάλυψη των λειτουργικών αναγκών της Αρχής στις συμβάσεις που υπόγονται στον πληρόντα κόμψ, ύψους μεγαλύτερου ή ίσου των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ και ανεξαρτήτως πηγής προέλευσης χρηματοδότησης, οι οποες συνάπτονται μετά την έναρξη ισχύος του, επιβαλλεται κοότση, ύψους 0,06%, η οποία υπολογίζεται επί της αξίας κάθε πληρωμής που ψερών και κρηήσεων της αρχικής, καθώς και κάθε συμπληρωματικής σύμβασης».

Ο ανάδοχος δεν αποκλάσσεται από τα τέλη διαδίων των κάθε είδους μεταφορικών του μέσων. Επίσης, δεν απαλλάσσεται από ειδικούς φόρους επί των εισαγομένων από το εξωτερικό κάθε είδους υλικών, εξοπλισμών κλπ., καθώς και από τους φόρους κλπ. που αναφέρονται στη ληφθείσα υπόψη νομοθεσία περί φορολογικών και τελωνειακών διατάξεων. Επίσης, ο ανάδοχος δεν απαλλάσσεται από τους δασμούς και από κάθε άλλη φορο, τέλος ή δικύμια υπέρ του Δημοσίου, για καύσιμα και λιπαντικά, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (Ν.2366/53 κ.λ.π.), καθώς και από τις δαπάνες για τη φορτοεκφόρτωση και μεταφορά (με την

στασία των μηχανοκινήτων μέσων) και εγκατάσταση των αποτάλλων ή τηλεκαζόντων τριπόντων εκκαταμίν / καθαρέσεων και τα λοιπών εγκατάστασεων υλικών σε καταλλήλως χώρους απόρριψης.

Άρθρο 7^ο - Πληρωμή ανάδοχου

Με το άρθρο 152 του Ν.4412/2016 ορίζονται έξι ισχύουσες για τους Λογαριασμούς - Πιστοποιήσεις του ανάδοχου. Και συγκεκριμένα :

7.1 Η πληρωμή στον ανάδοχο του εργολαβικού ανταλλαγματός γίνεται τμηματικά με βάση τις πιστοποιήσεις των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί μερτά στη έρτα του χρονοδιαγράμματος εργασιών. Αν από των ανάδοχο κατασκευασθούν εργασίες πέρα από τις προβλεπόμενες στο χρονοδιάγραμμα, ο κύριος του έργου έχει το δικαίωμα να αναβάλει την πληρωμή των επιπλέον εργασιών, ώστε να συμπίσει με τα προβλεπόμενα στο χρονοδιάγραμμα.

7.2 Μετά τη λήξη κάθε μήνα ή άλλης χρονικής περιόδου που ορίζει η σύμβαση για τις τμηματικές πληρωμές, ο ανάδοχος συντάσσει λογαριασμό των ποσών από εργασία που εκτελέσθηκαν, τα οποία αρέλονται σ' αυτόν. Οι λογαριασμοί αυτοί σφηρίζονται στις επιμετρήσεις των εργασιών και στα πρωτόκολλα παραλαβής σφικων εργασιών. Απαγορεύεται να περιλαμβάνονται στο λογαριασμό εργασίες που δεν έχουν επιμετρηθεί. Κατ' εξαίρεση, για τμήματα του έργου, για τα οποία, κατά την κρίση του επιβλέποντος μηχανικού, δεν ήταν δυνατή η σύνταξη επιμετρήσεων καισ διακρτά και αυτοτελώς επιμετρήσιμα τμήματα του έργου, επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στο λογαριασμό εργασίες βάσει προσωρινών επιμετρήσεων, για τις οποίες όμως έχουν ληφθεί επιμετρητικά στοιχεία. Η αξία των εργασιών που πιστοποιούνται βάσει προσωρινών επιμετρήσεων απαγορεύεται να υπερβείναι το 20% της αξίας του συνόλου των πιστοποιούμενων εργασιών του τρέχοντος λογαριασμού.

7.3 Οι λογαριασμοί υποβάλλονται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία και τους ελεγχαι, τους διορθώνει και τους εγκρίνει μέσα σε ένα (1) μήνα. Αν ο λογαριασμός που έχει υποβληθεί έχει ασάφειες ή ανακρίβειες, με βάση που να είναι δυσχερές η διόρθωσή του, η Διευθύνουσα Υπηρεσία, με εντολή της προς τον ανάδοχο, επισημαίνει τις ανακρίβειες ή ασάφειες που διαπιστώθηκαν από τον έλεγχο και παραγγέλλει την ανασύνταξη και επανυποβολή του. Στην περίπτωση αυτή η ορζόμενη υπησία πρσθεσία για τον έλεγχο και την έγκριση του λογαριασμού αρχίζει από την επανυποβολή, ύστερα από την ανασύνταξη από τον ανάδοχο. Ο έλεγχος του λογαριασμού μπορεί να γίνει και υπό συνεργασία της υπηρεσίας, στα οποία συμμετέχει ο επιβλέπων το έργο. Ο επιβλέπων υπογράφει το λογαριασμό, βεβαιώνοντας έτσι ότι οι ποσότητες είναι σύμφωνες με τις επιμετρήσεις και τα επιμετρητικά στοιχεία, οι τιμές σύμφωνες με τη σύμβαση και τις σχετικές διατάξεις και γενικά ότι έχουν συννεργηθεί στο λογαριασμό όλες οι απαραίτητες ή εκπτώσεις ποσών που προκύπτουν από τα νόμο και την εφαρμογή της σύμβασης. Ο συγκεκριμένος λογαριασμός αποτελεί την πιστοποίηση για την πληρωμή του ανάδοχου («πλήρωτο εργολαβικό αντίταλλαγμα»). Προϋπόθεση πληρωμής της πιστοποίησης είναι η προσκόμιση από τον ανάδοχο όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών πληρωμής. Το τιμολόγιο μπορεί να προσκομίζεται μεσσηνεστέρας κατά την είσπραξη του ποσού της πιστοποίησης.

7.4 Σε κάθε πληρωμή προς τον ανάδοχο πραγματοποιούνται κρατήσεις οι οποίες ανέρχονται σε πέντε τοις εκατό (5%) στην πιστοποιούμενη αξία των εργασιών μετά της αναλογούσας αναθεώρησης και σε δέκα τοις εκατό (10%) στην αξία των υλικών που περιλαμβάνονται προσωρινά στην πιστοποίηση, μέχρις ότου αυτό ενσωματωθούν στις εργασίες.

7.5 Για τα και' υποκαταπν τμήματα του έργου, πλήρως ολοκληρωμένα αποζημιούμενα με καταβολή στον ανάδοχο των τιμημάτων που προσφέρει ο ίδιος με την Οικονομική Προσφορά του.

Άρθρο 8^ο - Αναθεώρηση της συμβατικής αξίας του έργου

Για την αναθεώρηση της συμβατικής αξίας του έργου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 153 του Ν.4412/2016, όπως έχει διορθωθεί με το Φ.Ε.Κ.200/Τεύχος Α/24-10-2016 και το Φ.Ε.Κ.206/Τεύχος Α/03-11-2016 και όπως έχει τροποποιηθεί, συμπληρωθεί και ισχύει σήμερα.

Σχετικά διευκρινίζεται ότι:

α. Οι συμβατικές τιμές κάθε σύμβασης δημοσίου έργου αναθεωρούνται ενιαία για όλη τη χώρα κατά ημερολογιακό τμήμα (αναθεωρητική περίοδος) και με βάση τα στοιχεία και δεδομένα της εικοστής ημερας του πρώτου μήνα της περιόδου αυτής. Σε όλη τη διάρκεια της κάθε αναθεωρητικής περιόδου οι αναθεωρημένες συμβατικές τιμές παραμένουν σταθερές παρ.2 άρθρο 153 του Ν.4412/2016.

β. Για τον υπολογισμό της αναθεώρησης (συμφώνα με το Ν.4412/2016) για το και' αποκαπν ποσό διαχωρίζονται οι δύοφρες εργασίες που εκτελούνται κατά αναθεωρητικά τρίμηνα. Δεν ποσότητες λαβάνονται τμήματα των ποσών που αναφέρονται στον Προϋπολογισμό Μελετης αντιταίχως, η στον Πίνακα Ποσοτήτων Δαπάνης, αν υπάρχει αυτός.

γ. Ως χρόνος εκκίνησης για τον υπολογισμό της αναθεώρησης κάθε εργολαβικής σύμβασης

ορίζεται το ημερολογιακό τρίγωνο μέσα στο οποίο:

- α) υποβλήθηκε η προσφορά, αν πρόκειται για σύμβαση, που κατοχυρώθηκε ύστερα από δημοπρασία ή
- β) εκδόθηκε η σχετική εγκριτική απόφαση, αν πρόκειται για σύμβαση που καταρτίστηκε χωρίς δημοπρασία και υπό τον όρο ότι η εγκριτική αυτή απόφαση δεν αρξίζει άλλο χρόνο.

3. Η διαπίστωση των βασικών τιμών ημερησίου, υλικών και μισθωμάτων, μηχανημάτων άμεσας και των εννοδοσίων επιβαρύνσεων στα ημερολόγια γίνεται από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων (Ε.Δ.Τ.Α.Ε.), που προβλέπεται από το άρθρο 9 της κοινής απόφασης των Υπουργικών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων αριθμ. 30885/5439/6.8.1992 (Β'573).

4. Το συνολικό ποσό που θα υπολογίζεται με την άθροιση των δαπανών όλων των εργασιών που έγιναν στο αναθεωρητικό τρίγωνο, θα αποτελεί το ποσό που θα αναθεωρείται. Το ποσό αυτό θα πολλαπλασιάζεται με τον αντίστοιχο συντελεστή (ΟΙΚ, ΗΛΜ, ΟΛΟ, κ.λπ.) του προϋπολογισμού.

5. Κυρίως εξαιρεση από τα Δ' τρίγωνα του 2012 και εντεύθεν, ο σταθερός συντελεστής ο στον πίνακα αναθεώρησης της παραγράφου 6 του άρθρου 153 Ν.4412/2016 ορίζεται από τη σχέση β (ή δ) 1. Η διατάξη εφαρμόζεται σε όλες τις περιπτώσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη ανεξαρτήτως του χρόνου δημοπράτησής τους. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να ορίζονται συντελεστές αναθεώρησης να δρομολογούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών μονάλη επικάλυψη από τις τιμές του Γ' τριμήνου του 2012.

Άρθρο 9^ο - Προκαταβολή - Ρήτρα πρόσθετης καταβολής (Πρω)

9.1 ΔΕΝ προβλέπεται η χορήγηση προκαταβολής στον ανάδοχο σε την επιφύλαξη δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 242 παρ 3 του Ν.4072/12 (Φ.Ε.Κ. 86/Τεύχος Α'/1: 04 2012).

9.2 ΔΕΝ προβλέπεται η πληρωμή πριν στην πρεβία σύμβαση.

Άρθρο 10^ο - Διάθεση τεχνικού προσωπικού επί τόπου του έργου

10.1 Όλες οι εργασίες θα εκτελεστούν σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης και της επιστήμης από ειδικευμένο προσωπικό.

10.2 Είναι υποχρέωση του αναδόχου να διαθέτει τον απαιτούμενο αριθμό τεχνικού προσωπικού κατά ειδικότητα και κατά βαθμίδα εκπαίδευσης για την κατασκευή του έργου κατά την εκτέλεση της σύμβασης του, σύμφωνα με το άρθρο 138 παρ 8 του Ν.4412/2016.

~~10.3 Ο αντιπροσωπός του αναδόχου, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 143 του Ν.4412/2016, θα πρέπει να είναι διπλωματούχος Μηχανικός μέλος του Τ.Ε.Ε., ή άλλος τεχνικός, που να διαθέτει τα προσόντα που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.~~

10.4 Ο ανάδοχος του έργου υποχρεούται εφόσον απαιτηθεί για την κατασκευή του έργου να διαθέσει το απαιτούμενο επιστημονικό προσωπικό, εργοδηγούς καθώς και το λοιπό τεχνικό προσωπικό σύμφωνα με το άρθρο 139 του Ν.4412/2016.

Η επί του τόπου των έργων παρουσία τεχνικού στελεχούς ή τεχνικού υπαλλήλου του αναδόχου είναι υποχρεωτική και αναλογεί με τη φύση και το μέγεθος του κατασκευαζόμενου έργου. Η ελάχιστη τεχνική στελεχώση του εργοταξίου σε κάθε εργο καθορίζεται με απόφαση της ανατελούσας αρχής ή του ανατελούντος φορέα, στη διακρίβη. Προκειμένου για έργα προϋπολογισμού πάνω από τρία εκατομμύρια ευρώ (3.000.000,00 €), η αναλογία αυτή καθορίζεται τουλάχιστον σε τρεις (3) τεχνικούς αναλόγων προσόντων και πείρας, από τους οποίους ένας (1) τουλάχιστον πρέπει να είναι διπλωματούχος ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) και ένας (1) τουλάχιστον πτυχούχος ανώτατου τεχνολογικού εκπαιδευτικού ιδρύματος (Α.Τ.Ε.Ι.). Για το φυσικό που αποτελεί την ελάχιστη στελέχωση, απαιτείται παρουσία στη Διευθύνουσα Υπηρεσία βιβλιώσης του οικείου ασφαλιστικού φορέα, στην οποία θα αναγράφεται και ο χρόνος ασφάλισης των εργαζομένων. Η παραβίαση των διατάξεων του άρθρου αυτού αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα για τον οικονομικό φορέα, το στέλεχος και τους υπαλλήλους της, καθώς και για τους υπαλλήλους της διευθύνουσας υπηρεσίας. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορεί να καθορίζεται ή και να αναπροσαρμόζεται ο αριθμός των τεχνικών επί τόπου των έργων, ανάλογα με τον προϋπολογισμό και τη φύση του εκτελούμενου έργου.

Άρθρο 11^ο - Σύμπραξη στην κατασκευή του μελετητή - Πρόσθετες εγγυήσεις - Ευθύνη

11.1 Όταν η μελέτη του έργου έχει εκπονηθεί από ιδιωτικό μελετητικό γραφείο, η Διευθύνουσα Υπηρεσία ειδοποιεί εγγυητικά τον μελετητή για την έναρξη κατασκευής του έργου που έχει μελετήσει και για κάθε τροποποίηση της μελέτης εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 11.2.

11.2 Επιτηρείται η τροποποίηση της συγκεκριμένης μελέτης, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του

έργου, μόνο για τη δόμηση σφαλμάτων της ή τη συμπύκνωση ελλειψίων της ή για λόγους που υπαγορεύονται από υπερβλέπτες περιστάσεις. Προς τούτο υποβάλλεται πρόταση της δευθυνοουσας υπηρεσίας του έργου προς την προϊστάμενη αρχή, η οποία αποφασίζει ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου κατασκευών. Αν η τροποποίηση αποδίδεται σε σφάλματα και ελλείψεις της μελέτης και ο μελετητής αποδέχεται την ευθύνη του, τροποποιεί τη μελέτη κατά την παρ.5 του άρθρου 188 του Ν.4412/2016, εφόσον δεν έχουν παραγραφεί οι αξιώσεις του εργοδότη. Σε κάθε άλλη περίπτωση την τροποποίηση αναλαμβάνει ο αναδόχος του έργου σε συνεργασία με μελετητή που διαθέτει τα νομικά προσόντα. Για να εσυχθεί το θέμα στο Τεχνικό Συμβούλιο πρέπει η τροποποιητική μελέτη να είναι σε στάδι ο αντίστοιχο με την προς τροποποίηση και να έχει ληθεί υπόψη του αρχικού μελετητή που δικτυώνει εγγράφως τη γνώμη του σε σχέση, κατά την κρίση της δευθυνοουσας υπηρεσίας, προθεσμία.

Κατά τη συζήτηση στο συμβούλιο καλούνται προς ακρόαση ο αρχικός μελετητής, ο ανάδοχος του έργου ή εκπρόσωποι τους και εκπρόσωπος της υπηρεσίας που ανέκρινε την αρχική μελέτη, ο οποίος υποβάλλουν γραπτό υπόμνημα. Η προϊστάμενη αρχή εκδίδει την απόφαση περί υποδοχής της πρότασης τροποποίησης της μελέτης, μέσα σε προθεσμία τριάντη (30) ημερών από την έκδοση της γνωμοδότησης του συμβουλίου και η κοινοποίηση της απόφασης στην υπηρεσία τήρησης των μητρώων, αποτελεί προϋπόθεση για την πληρωμή των εργασιών της τροποποιητικής μελέτης. Αν η ανάγκη τροποποίησης της μελέτης αποδίδεται σε σφάλματα ή ελλείψεις της και δεν έχουν παραγραφεί οι αξιώσεις του κυρίου του έργου κατά του μελετητή, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 5 του άρθρου 188 του Ν.4412/2016. Ο μελετητής της αρχικής μελέτης μπορεί να ασκήσει αγωγή θεραπείας κατά της απόφασης περί τροποποίησης της μελέτης, αν αυτή επιδίδεται σε σφάλματα ή παραλείψεις της μελέτης. Η άσκηση αίτησης θεραπείας αναστέλλει τις εις βάρος του μελετητή οικονομικές συνέπειες και την έναρξη της πειθαρχικής διαδικασίας, όχι όμως την εφαρμογή της τροποποιημένης μελέτης. Η απόφαση κοινοποιείται στα αρμόδια για την κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας κατά του μελετητή και των υπαλλήλων υπαλλήλων όργανα, αν η ανάγκη τροποποίησης οφείλεται σε λάθη ή παραλείψεις της μελέτης.

11.3 Αν δεν έχει περσσει η εξετι που προβλέπεται στο την παράγραφο 1 του άρθρου 188 του Ν.4412/2016, για την παραγραφή των αξιώσεων του εργοδότη κατά του μελετητή, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 5 του αυτού άρθρου 188 του Ν.4412/2016. Στην περίπτωση αυτή, καθ' όλη τη διάρκεια κατασκευής του έργου, ο μελετητής φέρει πλήρως την ευθύνη της μελέτης του.

Μετά την έναρξη κατασκευής του έργου, οι βασικοί μελετητές μετέχουν υποχρεωτικά ως Τεχνικοί Σύμβουλοι-Μελετητές στην εκτέλεση αυτού-Με απόφαση του Υπουργού Υποδοχών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται όλα τα θέματα που ρυθμίζουν τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες των βασικών μελετητών κατά την εκτέλεση του έργου, το περιεχόμενο της σύμβασης που υπογράφεται με την Προϊσταμένη Αρχή του έργου, τον τρόπο πληρωμής των υπηρεσιών τους και κάθε άλλο πινυφές με τα ανωτέρω θέα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 6 του άρθρου 188 του Ν.4412/2016.

11.4 Για την πληρότητα των εκπονούμενων μελετών, τον αρτιότερο σχεδιασμό, την καλύτερη διοίκηση και επίβλεψη και την έντεχνη κατασκευή του έργου υποχρεούνται ο μελετητής, ο αναδόχος κατασκευής του έργου και ο τεχνικός σύμβουλος να ασφαλίζουν τη μελέτη, την κατασκευή του έργου και τις υπηρεσίες τεχνικού συμβουλίου αντίστοιχα, κατά υαντός κινδύνου, περιλαμβανομένων και των περιπτώσεων ζημιών από ανωτέρω ρία.

Με απόφαση του Υπουργού, Υποδοχών, Μεταφορών και Δικτύων ορίζονται τα έργα ο υπέλετες και οι υπηρεσίες που υπύγονται στην ασφαλίζση οι ασφαλίζόμενοι κινδύνου, η διάρκεια της ασφαλίζσης, η διαδικασία διαπισώσης της επέλευσης του κινδύνου και της καταβολής του ασφαλίσματος, τα ελάχιστα όρια ασφαλιστικών κλήψεων, οι αποδέκτες εξισρέσεις και οι μενιότες απήλινγκες, η έναρξη εφαρμογής της υποχρεώσης ασφαλίζσης και κάθε άλλο ανηγκαίο θέα. Μέχρι την εκδωση της ανωτέρω σποφωσης τα έργα των αιτών ο προυπολογισμός χωρίς το Φ.Π.Α. υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ (500.000,00 €) ασφαλίζονται υποχρεωτικά.

Άρθρο 12^ο Μηχανήματα και μέσα

12.1 Ο αναδόχος με δική του ευθύνη και δικες του δαπάνες υποχρεωνεται να προμηθευτεί και μεταφέρει επί τόπου του έργου όλα τα μηχανήματα, εργαλεία, και προσωρινές εγκαταστάσεις, για την υνάρθεση εκτέλεση του έργου από την παρούσα εργολαβία.

12.2 Όλα τα μηχανήματα θα είναι πλήρως εξοπλισμένα, πλήρως λειτουργικά, σε όριστη κατάσταση, υαρκώς συντηρημένα και κατάλληλα για την ασφαλή, έγκαιρη και αποτελεσματική εκτέλεση του έργου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της Σύμβασης.

12.3 Αν, κυρ' όλα αυτά, και κατά την απόλυτη κρίση της Υπηρεσίας, δεν κριθούν επαρκή τα

μηχανικό κ.λ.π. μέσα που διακαθίστασαν στο εργο για την εμποδισμένη περπατήση των εργασιών τότε ο αναδόχος υποχρεώνεται, μέσα σε 15ημερη προθεσμία από γραπτή εντολή της Υπηρεσίας, να ενισχύσει τον επί τόπου υπάρχοντα μηχανικό εξοπλισμό του κ.λ.π. σύμφωνα με τις υποδείξεις της Υπηρεσίας.

Σε κάθε περίπτωση ο ανάδοχος είναι υπευθύνος για την προοδ του έργου, έστω και αν η Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσίας εκανε ή όχι χρήση του παρόντος άρθρου

12.4 Απαγορεύεται η κρημνισή στο χώρο του έργου και η χρησιμοποίηση μηχανημάτων χωρίς το πιστοποιητικό έγκρισης τύπου Ε.Ο.Κ. περί θορύβου. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία υποχρεούται για τον έλεγχο των προσάτων. Όπου η διαθέσιμη τεχνολογία δεν εξασφαλίζει αποδεκτά επίπεδα θορύβου, θα πρέπει να τοποθετούνται στους χώρους ηχοκλισης του, πρόσθετα ηχητικά όργανα. Η μέση ενεργειακή απόδοση θορύβου κατά τη λειτουργία των ενοχλητικών ορίζεται στα 65dB (A).

12.5 Τα φορτηγά, που θα χρησιμοποιθούν, πρέπει να είναι σκεπασμένα κατά τη μεταφορά των υλικών, ενώ υποχρεωτικός είναι και ο κατάλληλος προγραμματισμός για αποφυγή μεταφορών σε ώρες νυχτός και κοινής ησυχίας. Ειδικότερα, την καλοκαιρινή τουριστική περίοδο η Διευθύνουσα το έργο Υπηρεσίας έχει το δικαίωμα να επιβάλει αναστολή σπαιωνδότε μεταφορών σε συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα της ημερας (σε ώρες κοινής ησυχίας ή σπαιωνδότε κυκλοφοριακών σ χυών) χωρίς εκ τούτου να προκύπτει το οποιοδήποτε δικαίωμα αποζημίωσης του εκδότη

Άρθρο 13^ο - Ποιότητα στο δημόσιο έργο - Πρόγραμμα ποιότητας έργου (Π.Π.Ε.)

Ισχύουν σε αναφέροντι στο άρθρο 158 του Ν.4412/2016 και συγκεκριμένα

13.1 Το Π.Π.Ε. εσωματώνει και κωδικοποιεί όλες τις απαιτήσεις των συμβατικών τευχών, περιγράφει τις φάσεις ανάπτυξης του έργου και τις αντίστοιχες δραστηριότητες, είναι σε πλήρη εναρμόνιση και περιλαμβάνει το χρονοδιάγραμμα του έργου, καθορίζει τον τρόπο οργάνωσης και διαίκησης του έργου και τον τρόπο και τις λεπτομερείες συγκέντρωσης και αρχειοθέτησης των στοιχείων κατά την κατασκευή, ώστε να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις ιχνηλασιμότητας.

Το Π.Π.Ε. αποτελεί το εσωτερικό κανονιστικό έγγραφο του έργου και τηρείται όλα τα εργαλεία παρακολούθησης του έργου, συγκέντρωσης των στοιχείων, τεκμηρίωσης των εργασιών που έχουν εκτελεστεί και αρχειοθέτησής τους.

13.2 Απαιτείται η εκπόνηση και εφαρμογή Προγράμματος Ποιότητας Έργου σε κάθε δημόσιο έργο (Κοινωνική ή και Μελέτη), του οποίου ο προϋπολογισμός δημοπρατήσης, υπερβαίνει τα ποσά 1.500.000,00 Ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., σύμφωνα με τις διατάξεις των αποφάσεων ΔΕΕΠ/οικ.502/13-10-2000 (Β' 1765), ΔΙΠΑΔ/ο.κ.611/24-07-2001 (Β' 1013), ΔΙΠΗΔ/οικ.501/01-07-2003 (Β' 428) του Υπουργού Περιβαλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Την ποιότητα των δημοσίων έργων σφισουν και ο παρνητω αποφάσεις: α) ΔΕΕΠΠ/οικ.4/ 19-01-2001 (Β' 94), β) ΔΕΕΠΠ/οικ.110/12-05-2003 (Β' 624) του Υπουργού Περιβαλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, γ) η Δ14/43309/05 03-2001 (Β' 332) του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων κα: δ) ΔΙΠΑΔ/ο.κ. 12/13.01.2009 (Β' 125Β/ 27.01.2009).

Η επίβλεψη της εφαρμογής των Προγραμμάτων Ποιότητας Έργων, η υλοποίηση των Σχεδίων ελέγχων και δοκιμών, καθώς και η αξιολόγηση των οργανωσιακών ελέγχων και δοκιμών, μπορεί να αντιστένεται σε διαπιστευμένους φορείς Επιθεώρησης - Πιστοποίησης, σύμφωνα με τα πρότυπα ΕΛΟΤ ΕΝ ISO/IEC 17021 για συστήματα διαχείρισης ποιότητας ΕΛΟΤ ΕΝ ISO 9001 και ελάχιστο στο πεδίο εφαρμογής ΕΑ 28 στην Ελλάδα ή, σε χωρά μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για συστήματα διαχείρισης περιβάλλοντος κατά ΕΛΟΤ ΕΝ ISO 14001, για συστήματα υγείας και ασφαλείας στην εργασία κατά ΕΛΟΤ ISO και OHSAS 18001

Με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζονται τα όρια των αρειβών για τις πιο πάνω προσφερομενες υπηρεσίες μέσα στα όρια που προβλέπονται στην παράγραφο 15.4.

13.3 Στα δημόσια έργα, που εκτελούνται από όλους τους φορείς του ευρωτερου δημόσιου τομέα και συγχρηματοδοτούνται από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επιτρέπεται, εκτός από τους ελέγχους που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις για τα δημόσια έργα, να διενεργούνται έλεγχοι ποιότητας των κατασκευαζόμενων έργων και από ειδικό Σύμβουλο που προσλαμβάνεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ύστερα από σχετικό σύμφωνο. Με τις κοινές αποφάσεις αρ.θμ. 64517/ΕΥΤ 6195/02-10-2003 (Β' 1539) των Υπουργών Οικονομικών, και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Κ.Υ.Α. 8017 Α/11.12.59 (Β' 260/27-02-2007) κανονίζονται όλα τα σχετικά θέματα με τον τρόπο διενέργειας των ελέγχων, την υποχρέωση των υπηρεσιών για παροχή στοιχείων και πληροφορίες στο Συμβούλο, ώστε να διευκολύνεται στο έργο του, την ελεύθερη πρόσβαση σε όλους τους χώρους κατασκευής

του έργου και στις πηγές λήψης των υλικών την ακόλουθη προσαρμογή διαγματοληψιών τη συνεργασία των υπηρεσιών και των εργασθερίων της Γ.Γ.Υ. του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων τον τρόπο επακτοποίησης των διαπιστωμένων ελατωματίων και ενίσχυση διοργανικών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 159 η τη καθοριζόμενα στη σύμβαση, και ρυθμίζεται κάθε άλλα αναγκαία θέματα για την αποτελεσματικότητα του ποιοτικού ελέγχου.

Με όμοια απόφαση μπορεί να τροποποιούνται οι διατάξεις της παρούσας προηγμένης.

13.4 Καθορίζεται ποσοστό έως 2% επί του προϋπολογισμού του έργου, το οποίο διατίθεται για τη διενέργεια ποιοτικών ελέγχων, που διενεργούνται από τη Διεύθυνση Κεντρικού Εργαστηρίου Δημοσίων Έργων, από τις άλλες κατά περίπτωση αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, από τις αρμόδιες υπηρεσίες της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, από φορείς Επιθεώρησης-Πιστοποίησης, διαπιστευμένους κατά την παραγράφου 2 και από «αναγνωρισμένους οργανισμούς» στο πλαίσιο των ποιοτικών ελέγχων που προβλέπονται από το Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου (ΠΠΕ) και τα συμβατικά τεύχη συμπεριλαμβανομένων των ελέγχων της παραγράφου 3 του άρθρου 158 του Ν.4412/2016. Ως «αναγνωρισμένοι οργανισμοί», κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, νοούνται τα εργαστήρια δοκιμών, τα εργαστήρια βαθμονόμησης, οι οργανισμοί ελέγχου και οι οργανισμοί πιστοποίησης που ανταποκρίνονται στις ισχύοντα εθνικά πρότυπα. Οι αναθέτοντες αρχές/αναθέτοντες φορείς αποδέχονται τα πιστοποιητικά των αναγνωρισμένων οργανισμών που έχουν πιστοποιηθεί σε άλλα κράτη - μέλη. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού, και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζεται κληρονομία το ποσοστό της προηγούμενης παραγράφου ανάλογα με το ύψος του προϋπολογισμού δημοσιότητας του έργου, και ρυθμίζονται όλα τα θέματα αναφορικά με τους παραπάνω ελέγχους, όπως ο οργανισμοποίησης, η ανάθεση της διενέργειας των ελέγχων, οι δαπάνες που καλύπτονται, ο τρόπος πληρωμής και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την υλοποίηση των ελέγχων και την αποτελεσματικότητά τους.

13.5 Σημειώνεται ότι και λόγω τριτομημολογισμού, για το συγκεκριμένο έργο, ... δεν... απαιτείται πρόγραμμα ποιότητας έργου σύμφωνα με το άρθρο 158 παρ 2 του Ν.4412/2016.

Άρθρο 14^ο - Απολογιστικές εργασίες - Επείγουσες και απόρρολεπτες πρόσθετες εργασίες

Ισχύουν όσα αναφέρονται στο άρθρο 154 και 155 του Ν.4412/2016 και συγκεκριμένα:

14.1 Κατά την εκτέλεση οποιασδήποτε σύμβασης κατασκευής έργου πλιν της περίπτωσης του άρθρου 126 του Ν.4412/2016 "Μειωδός στο ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους για εκτέλεση απολογιστικών εργασιών" ο αναδόχος όταν του δοθεί ειδική εντολή από τη Διεύθυνση Υπηρεσιών είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει και αναγκαίες απολογιστικές εργασίες, μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο 15% της αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., και έως του κατώτατου ορίου του άρθρου 5 του Ν.4412/2016, σύμφωνα επιτρεπεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 132 του Ν.4412/2016 "Τροποποίηση αριθμών κατά τη διάρκεια τους". Στο ανωτέρω ποσοστό περιλαμβάνεται φανερότατα και η αξία των προσθετικών εργασιών εργασιών του άρθρου 155 του Ν.4412/2016 "Επείγουσες και απόρρολεπτες πρόσθετες εργασίες". Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται στον αναδόχο και περιλαμβάνεται στην πιστοποίηση η πραγματοποιηθείσα διενέργη που προκύπτει σύμφωνα με το νόμο αποδοκτική πληρωμή για την εκτέλεση των εργασιών. Η δαπάνη αυτή δεν υπόκειται στην έκπτωση της δημοσιότητας.

14.2 Καταβάλλεται επίσης στον αναδόχο το εργολογικό ποσοστό για γενικά έξοδα και όφελος του αναδόχου απολογιστικών εργασιών, που υπόκειται σε έκπτωση, που ορίζεται σε δεκαοκτώ επί τοις εκατό (18%) και εφαρμόζεται στο σύνολο των δαπανών που πραγματοποιούνται, όπως για προμήθειες υλικών, υποθέσεις μηχανημάτων, κούσινια και λοιπών, μισθούς ημερομίσθια, λοιπές αποζημιώσεις και ασφαλιστικές εισφορές των εργαζομένων και κάθε είδους κοσμήσεις. Στο ποσοστό αυτό εφαρμόζεται η ρητή ή τεκμαρτή έκπτωση της δημοσιότητας.

14.3 Αν υπάρχει ανάγκη να εκτελεσθούν επείγουσες και απόρρολεπτες πρόσθετες εργασίες μπορεί να εγκριθεί από την αρμόδια αρχή η εκτέλεσή τους πριν από τη σύνταξη Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Έργων και μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο 15% της αξίας της σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α..

14.4 Για την έγκληση αυτή η Διεύθυνση Υπηρεσιών συντάσσει τεχνική περιγραφή των εργασιών, με αιτιολόγηση του αιτιολογίου και έκθεση της δαπάνης, με βάση τις συμβατικές όρες μονάδας ή ενδεικτικές τιμές για νέες εργασίες. Ο αναδόχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις εργασίες αυτές, που επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στις σχετικές πιστοποιήσεις και πριν από την έγκληση Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Έργων και που ενσωματώνονται στον επόμενο Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Έργων. Οι εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει συγκεκριμένη νέα τιμή περιλαμβάνονται στην σχετικούς λογαριασμούς με τις ενδεικτικές τιμές μειωμένες κατά είκοσι τοις εκατό (20%).

14.5 Στο εν λόγω ύψος απολαυστικές εργασίες χωρίς έκπτωση περιλαμβάνεται η πλήρης διαδικασία σύμβασης που υφεν απαιτείται με συγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης ΑΕΚΚ κα εργασιών εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων.

14.6 Ο υπολογισμός των απολογιστικών εργασιών που αφορά το κόστος υποδοχής και διαχείρισης αποβλήτων, εκσκαφών, κατασκευών και κατασκευών (Α.Ε.Κ.Κ.) σε αποδεκτούς χώρους του Συλλογικού Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης (Σ.Σ.Ε.Δ.) έγινε λαμβάνοντας υπόψη τις κτώμι παραδοχές, βάση πραγματικών στοιχείων κόστους (σημερινές τιμές κόστους).

Ρεύμα 2 - Απόβλητα Παραγωγής Σκυροδέματος (Προαιρετικό), Απόβλητα Καθάρσεως (Μικτά Ρεύματα Αποβλήτων), Απόβλητα Εκσκαφών (Γαΐδη - Ημιβραχμάδη) : απόβλητα σκυροδέματος και λάσσης σκυροδέματος, ελαφρώς σπλισμένο σκυρόδεμα (πλέγμα), σφάλτας, χώματα, πέτρες, αρμοχάλικα, απόβλητα εκσκαφών & ογκόλιθοι και μπάζα εκσκαφών (υλικά βυθοκόρησης) & ογκόλιθοι με τιμή εισφοράς - κόστους 3,02 €/τμ.

Τα έξοδα μεταφοράς των αποβλήτων, εκσκαφών, κατασκευών και κατασκευών (Α.Ε.Κ.Κ.) από τον χώρο παραγωγής τους σε αποδεκτούς χώρους του Συλλογικού Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης (Σ.Σ.Ε.Δ.) έχουν ενσωματωθεί στα αντίστοιχα άρθρα της μελέτης.

Άρθρο 15^ο - Γενικά περί εργασιών στους χώρους εκτέλεσε έργων και μέτρα ασφαλείας

15.1 Σε όλη τη διάρκεια του έργου ο ανάδοχος πρέπει να πάρει όλα τα ενδεδειγμένα μέτρα για την ασφάλει και απρόσκοπτη λειτουργία του Εργοταξίου, συμμορφούμενος πάντα και πρως προς τις ενισλές της επίβλεψης. Αυτό επβάλλεται λόγω των απαιτήσεων της ασφαλείας, κ.λ.π. «Απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας και υγείας στο εργοτάξιο» σύμφωνα με την εγκύκλιο 27/2012 του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων (ΔΙΠΑΔ/οικ. 369/15-10-2012 (ΑΔΑ:Β4301-ΒΞΩ) του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων).

15.2 Το πρόγραμμα εργασιών του ανάδοχου θα πρέπει πάντα να τυχώνει και της έγκρισης της Επίβλεψης.

15.3 Διευκρινίζεται ότι, προκειμένου περί τήρησης των μέτρων ασφαλείας των υποδεικνυόμενων από την Επίβλεψη, ο ανάδοχος δεν μπορεί να εκφέρει καμία αντίρρηση, αλλά ούτε και να τχειρεί αξιώσεις, λόγω των οικονομικών ή άλλων επιπτώσεων, τις οποίες δύκνται να συνεπαχτεί η εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας.

15.4 Όλες οι διακινήσεις του προσωπικού του ανάδοχου μέσω στο Εργοτάξιο, των μηχανημάτων του μέσων, κ.λ.π. θα γίνονται βάσει των καθοριζόμενων κάθε φορά από την Επίβλεψη σχετικά με τις διαδρομές, ώρες μετακινήσε, κ.λ.π..

Διευκρινίζεται ότι η Υπηρεσία δεν έχει υποχρέωση για την εξυπηρέτηση του Ανάδοχου με μεταφορικά μέσα, κ.λ.π.

15.5 Οι περιοχές που θα χρησιμοποιηθούν από τον ανάδοχο για την αποθήκευση των υλικών, στάθμευση οχημάτων και ειδικών μηχανημάτων αυτού, κ.λ.π. θα είναι αυτές που θα υποδειχθούν από την Επίβλεψη.

Όταν οι συνθήκες του έργου ή ο κίνδυνος ζημιών σε αυτά δεν επιτρέπουν κατά την απόλυτη κρίση της Υπηρεσίας την επί μακρο χρόνο απόθεση υλικών σε χώρους που εμποδίζουν η κυκλοφορία οχημάτων, δημιουργείται κίνδυνος στην ασφάλεια, τότε στους χώρους αυτούς, που θα ορίζονται από τις εντολές της Επίβλεψης, θα επιτιθεντα περιορισμένες ποσότητες υλικών, χωρίς τούτο να δημιουργεί δικαίωμα αποζημίωσης του ανάδοχου για πρόσθετες ή πλαγιές μεταφορές, φορτοεκφορτώσεις, κ.λ.π.

Διευκρινίζεται ακόμα ότι η γρήγοτη ύλη των παραπάνω από τον Ανάδοχο είναι σημαντική για την ασφαλεία του χώρου που γίνεται το έργο και ότι αυτός κατ'απαιτησή υπηρεσίας προθεσμίας ή οικονομικής φύσεως μπορεί να τχειρεί για τους πιο πάνω λόγους.

15.6 Οι δαπάνες για το παρπάνω δεν πληρώνονται ιδιόιτερα στον Ανάδοχο, αλλά περιλαμβάνονται ανοιγμένες στις τιμές μονάδος των Τιμολογίων Μελέτης και Προφοράς.

15.7 Απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας και υγείας στο εργοτάξιο¹ (σύμφωνα με την εγκύκλιο 27/2012 του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων (ΔΙΠΑΔ/οικ. 369/15-10-2012 (ΑΔΑ:Β4301-ΒΞΩ) του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων)) :

1. Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση για την τήρηση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, των διατάξεων και κανονισμών για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του, ή στο προσωπικό του φορέα του έργου, ή σε υπαυαυόηποιε τρίτο, ώστε να εξαλείφονται ή να ελαχυνοησύνονται οι κινδύνοι ατυχημάτων ή επαγγελματικών ασθενειών κατά την φάση κατασκευής του έργου : Π.Δ.305/96 (αρθ.7-9), Ν.4412/16 (αρθ.138 παρ.7), Ν.3850/10³ (αρθ.42)

2. Στα πλαίσια της ευθύνης του, ο ανάδοχος υποχρεούται :

α. Να εκπολεί κάθε σχετική μελέτη (στατική ικνωμάτων, μελέτη προσωρινής σήλωσης έργων κ.λ.π.) και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα Ν.4412/16 (αρθ.138 παρ.7).

β. Να λαμβάνει μέτρα προστασίας σύμφωνα με την σήλωση νομοθεσία στο Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (Σ.Α.Υ.), όπως αυτό ρεθρίζεται με τις αποφάσεις του (τ.) Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. : ΔΙΠΑΔ/οικ.177/2-3-01, ΔΕΕΠΠ/85/14-5-01 και ΔΙΠΑΔ/οικ.889/27-11-02, στο χρονοδιάγραμμα των εργασιών, καθώς και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις ή άλλες αναγκαιες αναπροσαρμογές των μελετών κατά τη φάση της μελέτης και της κατασκευής του έργου : Ν.4412/16 (αρθ.138 παρ.8 και αρθ.378).

γ. Να επιλέγει ανελλιπώς την ορθή εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας και υγείας των εργαζομένων, να τους ενημερώνει / εκπαιδεύει για την αναγκαιότητα της τήρησης των μέτρων αυτών κατά την εργασία, να ζητά τη γνώμη τους και να διευκολύνει τη συμμετοχή τους σε ζητήματα ασφάλειας και υγείας : Π.Δ.1073/81 (αρθ.111), Π.Δ.305/96 (αρθ.10.11), Ν.3850/10 (αρθ.42-49).

Γα την αυστηρή εφαρμογή της παρ.γ στους αλληλοεπών εργαζόμενους, είναι αυτονόητο ότ η γνώση στο αυτώς της ελληνικής γλώσσας κρίνεται απαραίτητη ώστε να μπορούν να κατανοούν την αναγκαιότητα και τον τρόπο εφαρμογής των μέτρων ασφαλείας και υγείας (εκτός ειδικών περιπτώσεων όπου τμήμα ή όλο το έργο έχει αναλάβει να κατασκευάσει ξένη εξειδικευμένη εταιρεία).

3. Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα της παρ. 2, ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί τα ακόλουθα :

3.1 Εκ των προτέρων γνωστοποίηση : Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας (Σ.Α.Υ.) - Φακελος Ασφάλειας Υγείας (Φ.Α.Υ.) και συγκεκριμένα :

α. Να διαβιβάζει στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας πο ν από την έναρξη των εργασιών, την εκ των προτέρων γνωστοποίηση, προκειμένου για εργοτάξιο με προβλεπόμενι, διάρκεια εργασιών που θα υπερβούν τις 30 εργάσιμες ημέρες και στο οποίο θα ασχολούνται ταυτόχρονα περισσότεροι από 20 εργαζόμενοι ή ο προβλεπόμενος όγκος εργασίας θα υπερβούν τα 500 ημερησιαθ : Π.Δ.305/96 (αρθ.3 παρ. 12 και 13) Η γνωστοποίηση καταρτίζεται σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ του άρθρου 12 του Π.Δ.305/96.

β. Να ακολουθήσει τις υποδείξεις / προβλέψεις των Σ.Α.Υ. - Φ.Α.Υ. τα οποία αποτελούν τμήμα της τεχνικής μελέτης του έργου (ορστικής ή εφαρμογής) σύμφωνα με το Π.Δ.305/96 (αρθ.3 παρ.β) και την ΥΑ ΔΕΕΠΠ/οικ/85/2001 του (τ.) Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. η οποία ενσωματώθηκε στο Ν.4412/16 (αρθ.138 παρ.8 και αρθ.378).

γ. Να αναγγίλει, να προσαρτάει και να συμπληρώσει το Σ.Α.Υ. - Φ.Α.Υ. της μελέτης (ιυχόν παραλήψεις που θα διαπιστωσει ο ίδιος ή που θα του ζητηθούν από την Υπηρεσία), σύμφωνα με την μεθοδολογία που θα εφαρμασει στο έργο ανάλογα με την κατασκευαστική του δυσκολία, τις ιδιαιτερότητές του, κλπ (μέθοδος κατασκευής, ταυτόχρονη εκτέλεση φάσεων εργασιών, πολιτική ασφαλείας, οργάνωση, εξοπλισμός κλπ).

δ. Να αναπροσαρτάει το Σ.Α.Υ. - Φ.Α.Υ. ώστε να περιληφθούν σε αυτό εργασίες που θα προκύψουν λόγω τροποποίησης της συγκεκριμένης μελέτης και για τις οποίες θα απαιτηθούν τα προβλεπόμενα στο την ισχύουσα νομοθεσία, μέτρα ασφαλείας και υγείας : Π.Δ.305/96 (αρθ.3 παρ.β) και Υ.Α. ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ.2.9) του (τ.) Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., η οποία ενσωματώθηκε στο Ν.4412/16 (αρθ.138 παρ.7 και αρθ.378).

ε. Να τηρήσει το Σ.Α.Υ. - Φ.Α.Υ. στο εργοτάξιο, κατά την εκτέλεση του έργου : Π.Δ.305/96 (αρθ.3 παρ.10) και Υ.Α. ΔΙΠΑΔ/οικ/889/2002 (παρ.2.9Δ) του (τ.) Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και να το έχει στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών.

στ. Συμπληρωματικές αναφορές στο Σχέδιο Ασφάλειας Υγείας (Σ.Α.Υ.) και στο Φακελο Ασφάλειας Υγείας (Φ.Α.Υ.)

Το Σ.Α.Υ. αναρτάται στην πρόληψη και στον περιορισμό των κινδύνων για τους εργαζόμενους και για το

εργα ερπυσσόμενα μέρη τους παρευρίσκονται στο εργοτάξιο κατά τη διάρκεια και ολοκλήρωσης του έργου. Αντίστοιχα ο Φ.Α.Υ. αποσκοπεί στην πρόληψη και στον τερματισμό των κινδύνων για όσους μελλοντικά ασχοληθούν με τη συντήρηση ή την επισκευή του έργου.

1. Το περιεχόμενο του Σ.Α.Υ. και του Φ.Α.Υ. αναφέρεται στο Π.Δ.305/96 (nrθ.3 παρ.5-7) και στις Υ.Α. : ΔΙΠΤΑΔ/οικ/177/2001 (αρθ.3) και ΔΙΠΤΑΔ/οικ/889/2002 (παρ.2-9) του (τ') Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., η οποία ανασυστάθηκε στο Ν.4412/16 (nrθ.138 και αρθ.378).
2. Η υποχρέωση εκπόνησης Σ.Α.Υ. προβλέπεται αυτoμάτως με το Π.Δ.305/96 (αρθ.3 παρ.4), όταν:
  - α. Απαιτείται Συντονιστής στη φάση της μελέτης, δηλ. όταν θα ασχοληθούν περισσότερο του ενός συνεργεία στην κατασκευή.
  - β. Οι εργασίες που πρόκειται να εκτελεστούν ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους : Π.Δ.305/96 (αρθ.12 παρ.6 ημ.α ΙΙ).
  - γ. Απαιτείται εκ των προτερων γνωστοποίηση στην αρμόδια επ' Ορσίωση εργασίας.
  - δ. Για την έναρξη των οικοδομικών εργασιών, επιβάλλεται με ευθύνη του κυρίου ή του έχοντος νόμιμο δικαίωμα Ορσίωση του σχεδίου και του ασφάλειας και υγείας (Σ.Α.Υ., Φ.Α.Υ.) του έργου από την αρμόδια Επιθεώρηση Εργασίας σύμφωνα με το αρθρο 7 παρ.1 εδάφιο α' του Ν.4030/2011 (Φ.Ε.Κ. 249/Α/25.11.2011) και την α.π. πρωτ. 10201/27.3.2012 ενκύκλιο του Ειδ. Γραμματέα του Σ.Ε.Π.Ε..
3. Ο Φ.Α.Υ. καθιερώνεται ως απαραίτητο στοιχείο για την προσωρινή και την οριστική παραλαβή κάθε Δημόσιου Έργου : Υ.Α. ΔΕΞ/197/οικ.433/2000 του (τ') Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., η οποία ανασυστάθηκε στο Ν.4412/16 (nrθ.170 και αρθ.172).
4. Μετά την αποπεράτωση του έργου, ο Φ.Α.Υ. φυλάσσεται με ευθύνη του Κυρίου του Έργου και το συνοδεύει καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του : Π.Δ.305/96 (nrθ.3 παρ.11) και Υ.Α. ΔΙΠΤΑΔ/οικ/889/2002 (παρ.2.9Δ) του (τ') Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε..
5. Διευκρινίσεις σχετικά με την εκπόνηση του Σ.Α.Υ. και την κατάρτιση του Φ.Α.Υ. περιλαμβάνονται στην ΕΙΚΥΚΛΙΟ ό με αρ. πρωτ. ΔΙΠΤΑΔ/οικ/215/31.3.2003 του (τ') Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε..

3.2 Ανάθεση καθηκόντων σε τεχνικό ασφαλείας, γιατρό εργασίας - τήρηση στοιχείων ασφάλειας και υγείας

Ο ανάδοχος υποχρεούται :

- α. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας αν στο έργο απασχολήσει λιγότερους από 50 εργαζόμενους σύμφωνα με το Ν.3850/10 (αρθ.Β παρ.1 και αρθ.12 παρ.4).
- β. Να αναθέσει καθήκοντα τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας αν απασχολήσει στο έργο 50 και πάνω εργαζόμενους, σύμφωνα με το Ν.3850/10 (αρθ.Β παρ.2 και αρθ.4 έως 25).
- γ. Τα πληρωμένα καθήκοντα μπορεί να ανατεθούν σε εργαζόμενους στην επιχείρηση ή σε άτομο εκτός της επιχείρησης ή να συναφθεί σύμβαση με τις Εξωτερικές Υπηρεσίες Προστασίας και Πρόληψης ή να συνδυαστούν αυτές οι δυνατότητες.
Η ανάθεση καθηκόντων σε άτομα εντός της επιχείρησης γίνεται εγγράφως από τον ανάδοχο και αντιγραφή της κοινοποιείται στην τοπική Επιθεώρηση Εργασίας, συνοδεύεται δε υποχρεωτικά από πιστοποιητή δήλωση αποδοχής : Ν.3850/10 (αρθ.9).
- δ. Στα πλαίσια των υποχρεώσεων του αναδόχου καθώς και των : τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας, εντάσσεται και η υποχρεωτική τήρηση στο εργοτάξιο, των ακόλουθων στοιχείων :
  1. Γραπτή εκτίμηση προς τον ανάδοχο, από τους τεχνικό ασφαλείας και γιατρό εργασίας, των υφιστάμενων κατά την εργασία κινδύνων για την ασφάλεια και την υγεία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν ομάδες εργαζομένων που εκτίθενται σε ιδιαίτερους κινδύνους Ν.3850/10 (nrθ.43 παρ.1α και πρ.3-8).
  2. Βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας στο οποίο θα αναγράφουν τις υποδείξεις τους ο Τεχνικός ασφαλείας και ο γιατρός εργασίας Ν.3850/10 (nrθ.14 παρ.1 και αρθ.27 παρ.1).
Ο ανάδοχος υποχρεούται να λαμβάνει ενυπόγραφο γνώση των υποδείξεων αυτών.
Το βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας και γιατρού εργασίας ημερολογείται και θεωρείται από την αρμόδια επιθεώρηση εργασίας.
Αν ο ανάδοχος διαφωνεί με τις γραπτές υποδείξεις και συμβουλές του τεχνικού ή του γιατρού εργασίας (Ν.3850/10 nrθ.20 παρ.4), οφείλει να αιτιολογεί τις απόψεις του και να

τις κοινοποιούν και στην Επιτροπή Υγείας και Ασφάλειας (Ε.Υ.Α.Ε.) ή στον εκπαιδευτή των εργαζομένων των οποίων η αίσθηση και οι αρμοδιότητες πυροβλάπτονται από τα άρθρα 4 και 5 του Ν 3850/10

Σε περίπτωση διαφωνίας η διαφορά επιλύεται υπό τον επιθεωρητή εργασίας και υγείας.

3. Βιβλίο ατυχημάτων στο οποίο θα περιγράφεται η αιτία και η περιγραφή του ατυχήματος και να το θέτει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών Ν.3850/10 (αρθ.43 παρ.2β).

Τα μέτρα που λαμβάνονται για την αποτροπή επανάληψης παρόμοιων ατυχημάτων, καταχωρούνται στο βιβλίο υποδείξεων τεχνικού ασφαλείας.

Ο ανάδοχος οφείλει να αναγγέλλει στις αρμόδιες επιθεωρήσεις εργασίας, στις πλησιέστερες κοινωμικές αρχές και στις αρμόδιες υπηρεσίες του ασφαλιστικού οργανισμού στον οποίο υπάγεται ο εργαζόμενος ή όλα τα εργατικά ατυχήματα εντός 24 ωρών και εφόσον υπάρχει περι σοβαρού τραυματισμού ή θανάτου, να τηρεί αμετάβλητα όλα τα στοιχεία που δύναται να χρησιμεύσουν για εξεκρίβωση των αιτίων του ατυχήματος Ν.3850/10 (αρθ.43 παρ.2α).

4. Κατάλογο των εργατικών ατυχημάτων που είχαν ως συνέπεια για τον εργαζόμενο ενδεχόμενη ευγηρία μεγαλύτερη των τριών εργάσιμων ημερών Ν 3850/10 (αρθ.43 παρ.2γ).

5. Τεχνικό φάκελο κάθε εργαζόμενου Ν.3850/10 (αρθ.18 παρ.9).

3.3 Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (Η.Μ.Α.)

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο Ημερολόγιο Μέτρων Ασφάλειας (Η.Μ.Α.) όταν απαιτείται εκ των κρατέρων γνωστοποίηση στην αρμόδια επιθεώρηση εργασίας, πριν την έναρξη των εργασιών στη εργοτάξιο σύμφωνα με το Π.Δ.305/96 (αρθ.3 παρ.14) σε συνδυασμό με την Υ.Α. 130646/1984 του (τ.) Υπουργείου Εργασίας.

Το Η-ΜΑ θεωρείται, σύμφωνα με την παραπάνω Υ.Α., από τις κατά τόπους Δ/νσεις, Τμήματα ή Γραφεία Επιθεώρησης Εργασίας και συμπληρώνεται από τους επιβλέποντες μηχανικούς του αναδόχου και της Δ/νσεως Υπηρεσίας, από τους υπόχρεους για την διενέργεια των τακτικών ελέγχων ή δοκιμών για έλεγχο της αποτελεσματικότητας των ελέγχων ή δοκιμών, από το αρμόδιο όργανο ελέγχου όπως ο επιθεωρητής εργασίας, κλπ. Π.Δ.1073/81 (αρθ.113), Ν.1396/83 (αρθ.8) και την Εγκύκλιο 27 του (τ.) Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε. με αρ.πρωτ. ΔΕΕΠΤ/208/12-9-2003.

3.4 Συσχετισμός Σχεδίου Ασφάλειας Υγείας (Σ.Α.Υ.) και Ημερολογίου Μέτρων Ασφάλειας (Η.Μ.Α.)

Για την πιστή εφαρμογή του Σ.Α.Υ. κατά την εξέλιξη του έργου, πρέπει αυτό να συσχετίζεται με το Η.Μ.Α. Στην πλαίσια του συσχετισμού αυτού, να σημειώνεται στο Η.Μ.Α. κάθε ανασφάλιση και εμπλουτισμός του Σ.Α.Υ. και επίσης, σε ειδική στήλη, του, να γίνεται παραπομπή των αναγραφόμενων υποδείξεων / διορθώσεων στην αντίστοιχη σελίδα του Σ.Α.Υ.

Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται και επιτυγχάνεται ο στόχος της πρόληψης του ατυχήματος.

4. Απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας και υγείας κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών στο εργοτάξιο.

4.1 Προετοιμασία εργοταξίου - Μέτρα Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.)

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο, κατά την εκτέλεση όλων των εργασιών, τα παρακάτω μέτρα ασφαλείας και υγείας :

- α. Την ευκρινή και έγκαιρη σημείωση και περιγραφή του περιβάλλοντα χώρου του εργοταξίου με ιδιαίτερη προσοχή στη σήμανση και περιγραφή των επικίνδυνων θέσεων. Π.Δ.105/95, Π.Δ.305/96 (αρθ.12 παρ.α, IV μέρος Α, υπρ. 18.1)
- β. Τον εντοπισμό και τον έλεγχο προϋπαρχουσών της έναρξης λειτουργίας του εργοταξίου ηλεκτρικών εγκαταστάσεων και εκτροπή τυχόν υπαρχόντων ενσέρτων ηλεκτροφόρων αγωγών έξω από το εργοτάξιο, ώστε να παρέχεται προστασία στους εργαζόμενους από τον κίνδυνο ηλεκτροπληξίας : Π.Δ.1073/81 (αρθ.75-79), Π.Δ.305/96 (αρθ.12 παρ.α, IV μέρος Β, τμήμα II, παρ.6).
- γ. Τη σήμανση των εγκαταστάσεων με ειδικούς κινδύνους (αγωγοί σιμών θερμών, υγρών ή αερίων κλπ) και τα απαιτούμενα μέτρα προστασίας των εργαζομένων από τους κινδύνους των εγκαταστάσεων αυτών : Π.Δ.1073/81 (αρθ.92 - 95), Π.Δ.305/96 (αρθ.12, παρ.α, IV μέρος Α, υπρ.6).
- δ. Τη λήψη μέτρων αντιμετώπισης εκκρίτων καυστήρων όπως : καύση σχεδίου διωφίλης - διάσπασης και εξόδων κινδύνου, πυρασφάλεια, εκκένωση χώρων από τους εργαζόμενους

πρόληψη - αντιμετώπιση πυρκαγιών & επικίνδυνων εκρήξεων ή πυρσομύσεων, υπερέση πυροσβεστήρων κ.λπ. : Π.Δ 1073/81 (αρθ 92-96), Π.Δ 305/96 (αρθ.12 παρ.α, IV μέρος Α, παρ.3, 4, 8-10), Ν.3850/10 (αρθ.30, 32, 45)

ε. Την εξουπλήρωση παροχής πρώτων βοηθειών, χηρίων υγιεινής και υγιεινολογικού εξοπλισμού (υπερέση χώρων πρώτων βοηθειών, φαρμακεία, αποχωρητηρίων, νιπτηρών, κ.λπ.) : Π.Δ.1073/81 (αρθ.309,110), Ν.1430/84 (αρθ 17,18), Π.Δ 305/96 (αρθ.12 παρ.α, IV μέρος Α, παρ.13, 14)

στ. Την εξασφάλιση της δωρεάν χορήγησης Μέσων Ατομικής Προστασίας (Μ.Α.Π.) στους εργαζομένους όπως : προστατευτικό κράνη, μπότες ασφαλείας, ομπροσπίζοντα γιλέκιν, ολόσωμες ζώνες ασφαλείας, γυαλιά, κλπ, έρπσον τους ενημερώσει εκ των προτέρων σχετικά με τους κινδύνους από τους οποίους τους προστατεύει ο εξοπλισμός αυτός και τους δώσει σαφείς οδηγίες για τη χρήση του : Π.Δ 1073/81 (αρθ 102-108), Ν.1430/84 (αρθ.16-18), Κ.Υ.Α. Β.4373/1205/93 και οι τροπολ. αυτής Κ.Υ.Α. 8881/94 και Υ.Α. οικ Β 5261/190/97, Π.Δ.396/94, Π.Δ 305/96 (αρθ.9,παρ.γ)

4.2 Εργοταξιακή σήμανση - σηματοδότηση, συστήματα ασφαλείας, φόρτωση - εκφόρτωση, εγκατάσταση υλικών, θόρυβος, φυσικοί, χημικοί παράγοντες κ.λ.π.

Ο ανάδοχος υποχρεούται :

α. Να προβεί στην κατάλληλη σήμανση και σηματοδότηση με σκοπό την ασφαλή διέλευση των πεζών κα των οχημάτων από την περι οχή κατασκευής του έργου, σύμφωνα με :

Την Υ.Α. αριθ. ΔΜΦΟ/Ο/613/16-2-2011 του τ.ΥΠΥΜΕΔΤ: «Οδηγίες Σήμανσης Εκτελέσεων Έργων» (ΟΜΟΕ ΣΕΕΟ τεύχος 7).

Τη Κ.Υ.Α. αριθ 6952/14-2-2011 του τ.Υ.ΤΕΚΑ και τ.ΥΠΥΜΕΔΤ «Υποχρεώσεις και μέτρα για την ασφαλή διέλευση των πεζών κατά την εκτέλεση εργασιών σε κοινοχρητούς χώρους πόλεων και οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών».

Τις διατάξεις του Κώδικα Οδικής Κυκλοφορίας : Ν.2696/99 (αρθ 9 - 11 και αρθ.52) και την τροπ. αυτού : Ν.3542/07 (αρθ. 7-9 και αρθ.46)

β. Να τηρεί τις απαιτήσεις ασφαλείας που αφορούν σε εργασίες εγκατάστασης υλικών στις οδούς, κατάληψης τμήματος οδού και μεξεδροσίου : Ν.2696/99 (αρθ 47-48) και η τροπ. αυτού : Ν.3542/07 (αρθ.43,44)

γ. Να συντηρεί και να ελέγχει τακτικά τη λειτουργία των συστημάτων ασφαλείας και να τηρεί τις απαιτήσεις ασφαλείας των ηλεκτρικών εγκαταστάσεων, των φορητών ηλεκτρικών συσκευών, των κινητών προβολέων, των καλωδίων τροφοδοσίας, των εγκαταστάσεων φωτισμού εργοταξια, κλπ : Π.Δ.1073/81 (αρθ 75-84), Π.Δ 305/96 (αρθ.8.δ και αρθ 12,παρ.α, IV μέρος Α, παρ.2), Ν.3850/10 (αρθ 31,35).

δ. Να προβεί στα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας που αφορούν σε εργασίες φόρτωσης, εκφόρτωσης, αποθήκευσης, στοιβάζσης, ρίψης και μεταφοράς υλικών και άλλων υαυχείων : Π.Δ.216/78, Π.Δ.1073/81 (αρθ 85-91), Κ.Υ.Α. 8243/1113/91 (αρθ.8), Π.Δ.305/96 (αρθ 8 (γ, ε, στ, ζ) και αρθ.12 παρ.α, IV μέρος Α παρ.11 και μέρος Β τμήμα II παρ.4), Ν.2696/99 (αρθ.32) και η τροπ. αυτού : Ν.3542/07 (αρθ.30).

ε. Να τηρεί μέτρα προστασίας των εργαζομένων που αφορούν :

α) κραδασμούς : Π.Δ.176/05, β) θόρυβο : Π.Δ.85/91, Π.Δ.149/06, γ) προσωπείες της ανιμετικής χώρας και της ράχης από χειρωνακτική διακίνηση φορτίων : Π.Δ.397/94, δ) κρητασία από φυσικούς, χημικούς και βιολογικούς παράγοντες : Ν.3850/10 (αρθ 36-41), Π.Δ.82/10.

4.3 Μηχανήματα έργων / Εξοπλισμοί εργασίας : αποδεικτικά στοιχεία αυτών.

Οι εξοπλισμοί εργασίας χαρακτηρίζονται και κατατάσσονται ως μηχανήματα έργων Π.Δ.304/00 (αρθ 2)

α. Ο ανάδοχος οφείλει να ελεγχεί τη σωστή λειτουργία και τον χειρισμό των μηχανημάτων (χωματομηχανικών και διακίνησης υλικών), των ανυψωτικών μηχανημάτων, των οχημάτων, των εγκαταστάσεων, των μηχανών και τον λοιπού εξοπλισμού εργασίας (ζώνες ασφαλείας με μηχανισμό ανοδου και καθόδου, κυλιόμενα ικριώματα, ορητές κλίμακες, κ.λπ.) : Π.Δ.1073/81 (αρθ.17, 45-74), Ν.1430/84 (αρθ.11-15), Π.Δ 31/90, Π.Δ 4199/91, Π.Δ.395/94 και οι τροπολ. αυτού Π.Δ.89/99, Π.Δ 304/00 και Π.Δ.155/04, Π.Δ 105/95 (παρ.α, IX) Π.Δ.305/96 (αρθ.12 παρ.α, IV μέρος Β τμήμα II παρ.7 - 9), Κ.Υ.Α. 15085/593/03, Κ.Υ.Α.

αρ.Δ132/4800/03, Π.Δ.57/10, Ν.3850/10 (αμ. 34, 35).

- β. Τα μηχανήματα έργων σύμφωνα με το Π.Δ.305/96 (αρθ.12, παραρτ. IV, μέρος Β', τμήμα ΙΙ, παρ.7.4 και 8.5) και το Π.Δ.304/00 (αρθ.2), πρέπει να συνοδεύονται από τα εξής στοιχεία :

1. Πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας
  2. Άδεια κυκλοφορίας
  3. Αποδεικτικά στοιχεία ασφαλισής
  4. Αποδεικτικά πληρωμής τελών κυκλοφορίας (χρήσης)
  5. Άδειες χειριστών μηχανημάτων σύμφωνα με το Π.Δ.305/96 (αρθ.12, παραρτ. IV, μέρος Β', τμήμα ΙΙ, παρ. 8.1 γ και 8.2) και το Π.Δ.89/99 (παραρτ. ΙΙ, παρ.2 ι)
- Σημειώνεται ότι η άδεια χειριστή μηχανήματος συνοδεύει τον χειριστή.
6. Βεβαίωση ασφαλούς λειτουργίας του εξοπλισμού εργασίας (αρθή συνεισπλοήση - εγκατάσταση, καλή λειτουργία) και αρχείο συντήρησης αυτού στο οποίο θα καταχωρούνται τα αποτελέσματα των ελέγχων σύμφωνα με το Π.Δ.89/99 (αρθ. 4α παρ.3 και 5)
  7. Πιστοποιητικά επανελέγχου πυρασφαλείας, οδηγίας χρήσης, συντήρησης και αντίστοιχο βιβλίο συντήρησης και ελέγχων αυτού σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. 15085/593/03 (αρθ.3 και αρθ.4, παρ.7)

5. Νομοθετήματα που περιέχουν πρόσθετα απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας και υγείας στο εργοτάξιο, τα οποία τηρούνται κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος των εργασιών του εκτελούμενου έργου.

Ο αναδοχός υποχρεούται να τηρεί στο εργοτάξιο, πέρα από τα προαναφερθέντα πρόσθετα απαιτούμενα μέτρα ασφαλείας και υγείας, κατά περίπτωση, ανάλογα με το είδος των εργασιών του εκτελούμενου έργου

Τα εν λόγω απαιτούμενα μέτρα αναφέρονται στα παρακάτω νομοθετήματα:

5.1 Κατεδαφίσεις.

Ν.495/76, Π.Δ.413/77, Π.Δ.1073/81 (αρθ.18 -33, 104), Κ.Υ.Α. 8243/113/91 (αρθ.7), Υ.Α. 31245/93, Ν.2168/93, Π.Δ.396/94 (αρθ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), Υ.Α. 3009/2/21-γ/94, Υ.Α. 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ. αυτής : Υ.Α. Φ.6.9/13370/1560/95 και Υ.Α. Φ.6.9/25068/1183/96, Π.Δ. 305/96 (αρθ. 12, παραρτ. IV μέρος Β' τμήμα ΙΙ, παρ.11), Κ.Υ.Α. 3329/89 και η τροπ. αυτής : Υ.Α. Φ.28/18787/1032/00, Π.Δ. 455/95 και η τροπ. αυτού Π.Δ. 2/06, Π.Δ. 212/06, Υ.Α. 21017/84/09.

5.2 Εγκαταστάσεις (θεμελίων, τάφρων, φρεάτων, κλπ), Αντιστηρίξεις.

Ν.495/76, Π.Δ.413/77, Π.Δ.1073/81 (αρθ.2-17, 40-42), Υ.Α.παρτ. 3046/304/89 (αρθ.8 -ασφάλεια και αντοχή κτιρίων, παρ.4), Κ.Υ.Α. 3329/89 και η τροπ. αυτής : Υ.Α. Φ.28/18787/1032/00, Ν. 2168/93, Π.Δ. 396/94 (αρθ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), Υ.Α. 3009/2/21-γ/94, Υ.Α. 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ. αυτής : Υ.Α. Φ.6.9/13370/1560/95 και Υ.Α. Φ.6.9/25068/1183/96, Π.Δ.455/95 και η τροπ. αυτού : Π.Δ.2/06, Π.Δ.305/96 (αρθ. 12 παραρτ. IV μέρος Β' τμήμα ΙΙ παρ. 10).

5.3 Ικρύματα και κλίμακες, Οδοί κυκλοφορίας - ζώνες κινδύνου, Εργασίες σε ύψος, Εργασίες σε στέγες.

Π.Δ.778/80, Π.Δ.1073/81 (αρθ.34-44), Ν.1430/84 (αρθ. 7-10), Κ.Υ.Α. 16440/Φ.10.4/445/93, Π.Δ.396/94 (αρθ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), Π.Δ. 155/04, Π.Δ.305/96 (αρθ. 12, παραρτ. IV μέρος Β' τμήμα ΙΙ παρ.1, 10 και μέρος Β' τμήμα ΙΙ παρ.4-6, 14)

5.4 Εργασίες συγκόλλησης, οξυγονοκόπτης & λοιπές θερμές εργασίες.

Π.Δ.95/78, Π.Δ.1073/81 (αρθ.96, 99, 104, 105), Π.Δ. 70/90 (αρθ.15), Π.Δ. 396/94 (αρθ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), Πυρασβεστική Διάταξη 7 Απόφ.7568 Φ.700.1/96, Κ.Υ.Α. αρ.οικ.16269/330/99.

5.5 Κατασκευή δομικών έργων (κτίρια, γέφυρες, τείχος αντιστήριξης δεξαμενές, κ.λ.π.).

Π.Δ.778/80, Π.Δ.1073/81 (αρθ.26-33, αρ.98), Υ.Α. 3046/304/89, Π.Δ.396/94 (αρθ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), Π.Δ.305/96 (αρθ.12 παραρτ. IV μέρος Β' τμήμα ΙΙ παρ. 12).

5.6 Προετοιμασία και διάνοιξη σηράγγων και λοιπών υπογείων έργων.

(Σηράγγες κυκλοφορίας οχημάτων, αρδευτικές σηράγγες, υπόγειοι σταθμοί παραγωγής ενέργειας και εργασίες που εκτελούνται στα υπογεία στεγασμένα τμήματα των οικοδομικών ή άλλης φύσης έργων και σε στέγες χαμηλότερη των 600 μ. κάτω από την επιφάνεια της γης.)

Ν.495/76, Π.Δ.413/77, Π.Δ.275/80, Κ.Υ.Α. 3329/89 και η τροπ. αυτής : Υ.Α. Φ.28/18787/1032/00, Ν.2168/93, Π.Δ.396/94 (αρθ.9 παρ.4 παραρτ. ΙΙΙ), Υ.Α. 2254/230/Φ.6.9/94 και οι τροπ. αυτής : Υ.Α. Φ.6.9/13370/1560/95 και Υ.Α.

Φ6.9/25068/1133/96, Υ.Α. 3009/2/21-γ/94, Π.Δ.455/95 και η τροπ αυτού : Π.Δ.2/06, Π.Δ.305/96 (αρθ.12 παρ.αγ, IV μέρος Β τμήμα II παρ.10).

5.7 Καταδυτικές εργασίες σε Λιμενικά έργα.

(Υποβλεσσικές εκκαφές, διαμόρφωση πυθμένα θαλάσσης, κατασκευή προώλητας κλπ με χρήση πλωτών επιπληγμάτων και καταδυτικού συνεργείου)

Π.Δ.1073/81 (αρθ.100), Ν.1430/84 (αρθ.17), Π.Δ.396/94 (αρθ.9 παρ.4 παρ.α.ΙΙΙ), Υ.Α. 3131/20/95/95, Π.Δ.305/96 (αρθ.12, παρ.αγ, IV μέρος Β τμήμα II παρ.3 β και παρ.13).

6. Ακολουθεί κατάλογος με τα νομοθετήματα και τις κανονιστικές διατάξεις που περιλαμβάνουν τα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας και υγείας στα εργοτάξια.

**ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ:
«ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΕΡΓΟΤΑΞΙΟ»**

Α. ΝΟΜΟΙ		Γ. ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ	
N 405/78	Φ.Ε.Κ. 337/Α/76	Υ.Α. 130646/84	Φ.Ε.Κ. 154/Β/84
N 1396/83	Φ.Ε.Κ. 126/Α/83	Κ.Υ.Α. 3323/89	Φ.Ε.Κ. 137/Β/89
N 1430/84	Φ.Ε.Κ. 49/Α/84	Κ.Υ.Α. 8243/113/91	Φ.Ε.Κ. 138/Β/91
N 2363/93	Φ.Ε.Κ. 147/Α/93	Κ.Υ.Α. αρ.οικ.Β.4373/1205/93	Φ.Ε.Κ. 187/Β/93
N 2625/99	Φ.Ε.Κ. 57/Α/99	Κ.Υ.Α. 16440/Φ.104/443/93	Φ.Ε.Κ. 764/Β/93
N 3542/07	Φ.Ε.Κ. 50/Α/07	Κ.Υ.Α. αρ. 8861/94	Φ.Ε.Κ. 490/Β/94
N 3669/08	Φ.Ε.Κ. 116/Α/08	Υ.Α. αρ.οικ. 31245/93	Φ.Ε.Κ. 451/Β/93
N 3850/10	Φ.Ε.Κ. 84/Α/10	Υ.Α. 3009/2/21-γ/94	Φ.Ε.Κ. 401/Β/94
N 4030/12	Φ.Ε.Κ. 743/Α/12	Υ.Α. 2254/230/Φ.6.9/94	Φ.Ε.Κ. 12/Β/94
N 4412/16	Φ.Ε.Κ. 147/Α/16	Υ.Α. 3131/1/20/95/93	Φ.Ε.Κ. 9/Β/95
N 4/22/21		Υ.Α. 6.6.3/13370/1560/95	Φ.Ε.Κ. 6/7/Β/95
Β. ΠΡΟΤΥΠΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ		Υ.Α. 66.9/75068/1183/96	Φ.Ε.Κ. 1035/Β/95
		Υ.Α. αρ.οικ.Β.5261/190/97	Φ.Ε.Κ. 113/Β/97
Π.Δ. 413/77	Φ.Ε.Κ. 128/Α/77	Κ.Υ.Α. αρ.οικ. 16289/330/99	Φ.Ε.Κ. 357/Β/99
Π.Δ. 95/78	Φ.Ε.Κ. 4/Α/78	Κ.Υ.Α. αρ.οικ. 15085/557/03	Φ.Ε.Κ. 126/Β/02
Π.Δ. 216/79	Φ.Ε.Κ. 193/Α/80	Κ.Υ.Α. αρ. 4131/4800/03	Φ.Ε.Κ. 704/Β/03
Π.Δ. 779/80	Φ.Ε.Κ. 760/Α/81	Κ.Υ.Α. αρ.6952/11	Φ.Ε.Κ. 420/Β/11
Π.Δ. 1073/81	Φ.Ε.Κ. 100/Α/89	Υ.Α. 3046/304/89	Φ.Ε.Κ. 59/Δ/89
Π.Δ. 275/89	Φ.Ε.Κ. 31/Α/90	Υ.Α. 428/16787/1032/00	Φ.Ε.Κ. 1035/Β/00
Π.Δ. 31/90	Φ.Ε.Κ. 31/Α/90	Υ.Α. αρ.οικ. 433/2000	Φ.Ε.Κ. 1176/Β/00
Π.Δ. 70/90	Φ.Ε.Κ. 38/Α/91	Υ.Α. ΔΕΕΤΠ/οικ/85/01	Φ.Ε.Κ. 080/Β/01
Π.Δ. 65/91	Φ.Ε.Κ. 180/Α/91	Υ.Α. ΔΙΤΙΑ/οικ/1/1/01	Φ.Ε.Κ. 766/Β/01
Π.Δ. 499/91	Φ.Ε.Κ. 220/Α/91	Υ.Α. ΔΙΠΑ/οικ/889/02	Φ.Ε.Κ. 16/Β/03
Π.Δ. 395/94	Φ.Ε.Κ. 230/Α/91	Υ.Α. ΔΜΕΩ/Δ/613/11	Φ.Ε.Κ. 505/Β/11
Π.Δ. 396/94	Φ.Ε.Κ. 231/Α/94	Υ.Α. 21017/84/09	Φ.Ε.Κ. 1287/Β/09
Π.Δ. 397/94	Φ.Ε.Κ. 67/Α/95	Τυποεξοχημάτισση 7. Αρ.οικ. 7568.Φ.100.1/96	Φ.Ε.Κ. 155/Β/96
Π.Δ. 105/95	Φ.Ε.Κ. 268/Α/95		
Π.Δ. 455/95	Φ.Ε.Κ. 212/Α/96		
Π.Δ. 320/96	Φ.Ε.Κ. 94/Α/99	Δ. ΕΛΚΥΚΑΙΟΣ	
Π.Δ. 89/99	Φ.Ε.Κ. 241/Α/00	ΕΛΚΥΚΑΙΟΣ 27/02	ΑΡ.ΤΡ.Π.Δ.ΕΕΤ Π/2008/12-9-03
Π.Δ. 304/00	Φ.Ε.Κ. 121/Α/04		
Π.Δ. 155/04	Φ.Ε.Κ. 277/Α/05	Ε.ΚΥΚΑΙΟΣ 6/08	ΑΡ.Π.Π.Δ.ΔΙΠΑ/Δ/ οικ/215/31.3.08
Π.Δ. 176/05	Φ.Ε.Κ. 159/Α/05		
Π.Δ. 149/06	Φ.Ε.Κ. 265/Α/06		
Π.Δ. 2/06	Φ.Ε.Κ. 212/Α/06		
Π.Δ. 212/06	Φ.Ε.Κ. 145/Α/10	Ε.ΚΥΚΑΙΟΣ Σ.Ε.Π.Ε	ΑΡ.ΤΡ.Π.Π.Δ.ΔΙΠΑ/Δ/ Α.Δ.Α.Β.Α.Δ.Α.Κ.Φ.Ζ
Π.Δ. 62/10	Φ.Ε.Κ. 97/Α/10		

15.8 Σχέδιο ασφαλείας και υγείας (Σ.Α.Υ.) - Φύλλο ασφαλείας και υγείας (Φ.Α.Υ.)

.. Κανονιστικές απαιτήσεις : Ο ανάδοχος υποχρεούται να εκτελεί το έργο με τρόπο ασφαλή και συμφωνη με τους νόμους, διατάγματα, αστυνομικές διατάξεις και οδηγίες του ΚτΕ, όπως εκφράζονται μέσω της υπηρεσίας αναφορικά με την ασφάλεια και υγεία των εργαζομένων.

.. Σύστημα Οργάνωσης και Διαχείρισης Ασφάλειας Υγείας Εργασίας (ΣΟΔΑΥΕ). Ο ανάδοχος θα πρέπει να υφηρετήσει το ΣΟΔΑΥΕ στο έργο ώστε να περιοριστεί ο εργασιακός κίνδυνος στο ελάχιστο. Ως ελάχιστες απαιτήσεις για το ΣΟΔΑΥΕ ορίζονται οι εξής:

1. Δήλωση πολιτικής ασφαλείας εργασίας του αναδόχου.

2. Ορισμός τεχνικού ασφαλείας, συντονιστή ασφαλείας και ιατρού Εργασίας. Ειδικότερα και λόγω της οπικειωτότητας των θεσμών αυτών, τα προσόντα και καθήκοντα των στήριων τα οποία θα υπηρέχουν τις υπηρεσίες του τεχνικού ασφαλείας, συντονιστή θεμάτων ασφαλείας και υγείας, καθώς και του γιατρού Εργασίας θα πρέπει να είναι σύμφωνα με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας (Ν 1568/85, Π.Δ.17/96, Π.Δ. 305/96, Π.Δ.294/88). Η ανάθεση των καθηκόντων του τεχνικού ασφαλείας και συντονιστή ασφαλείας και υγείας της Εργασίας καθώς και του γιατρού Εργασίας γίνεται εγγράφως και κοινοποιείται στη Διευθύνουσα Υπηρεσία και στο αρμόδιο ΚΕΦΙΕΚ του ΣΕΠΕ. Για την κάλυψη των στήριων του σε υπηρεσίες τεχνικού ασφαλείας, συντονιστή ασφαλείας και γιατρού Εργασίας, μετρήσεις, αντιστοίχιση ή και εκπόνησης του ΣΑΥ και ΦΑΥ περιλαμβανομένης της εκτίμησης του εργασιακού κινδύνου, εκπαίδευση προσωπικού, κλπ ο ανάδοχος μπορεί να συμβάλλεται με εξωτερικούς συνεργάτες ή/και με ειδικά αδειοδοτημένα (Π.Δ.95/99.

ΠΔ 17/95) από το Υπουργείο Εργασίας, Εξωτερική Υπηρεσία Προστασίας και Επείληψης του Επαγγελματικού Κινδύνου (ΕΕΥΠΠ).

- Δ.2. Κοινοποίηση αρμοδίων για προσωπικούς αναδόχους για θέματα ΑΥΕ.
- Δ.3. Οργάνωση υπηρεσιών ΑΥΕ υπαρχαλάων.
- Δ.4. Εκπόνηση διαδικασιών ασφαλείας. Κατ' ελάχιστον απαιτούνται διαδικασίες για αναφορά ατυχήματος, έρευνηση των ατυχημάτων και τήρηση αρχείων βάσει της νομοθεσίας, αντιμετώπιση έκτακτης ανάγκης, χρήση μέσων πυροκίνης προστασίας, εκπαίδευση προσωπικού, ιατρικές εξετάσεις εργαζομένων.
- Δ.5. Κατάρτιση ειδικών μελετών πχ για βοηθητικές κατασκευές όπου τέτοια μελέτη προβλέπεται από τις νομοθεσίες ή προτείνεται από το Σ.Α.Υ. της μελέτης ή της κατασκευής.
- Δ.6. Διδικασίες Επιθεωρήσεων. Ο ανάδοχος θα πρέπει να προγραμματίζει την τακτική επιθεώρηση των χώρων, του εξοπλισμού, των μεθόδων και των πρακτικών εργασιών σε εβδομαδιαία βάση, εκτός αν άλλως ορίζεται στη νομοθεσία ή τα απαιτούν οι συνθήκες εκτέλεσης του έργου, ώστε να εξασφαλίζεται η έγκαιρη λήψη μέτρων για την επανόρθωση των επικίνδυνων καταστάσεων που επισημαίνονται. Οι επιθεωρήσεις πρέπει να τεκμηριώνονται γραπτά.
- Δ.7. Άλλες προβλεψεις. Εκ των προτέρων γνωστοποίηση της έναρξης των εργασιών στο Έργο προς το αρμόδιο ΚΕΠΕΚ του ΣΕΠΕ. Κατάρτιση προγράμματος και υλοποίηση εκπαίδευσης των εργαζομένων σε θέματα ΑΥΕ. Οδηγίες υποχρεώσε εργασίας προς εφαρμογή από όλους τους εργαζόμενους στο εργοτάξιο.

!Πρόκληση για συνάντηση μηχανικών ασυκήσεων για θέματα ΑΥΕ με τα πανεπιστήμια ΑΥΕ και τους υπεργολάβους παρουσία του τεχνικού ασφαλείας και των ιατρών Εργασίας.

2. Υποχρέωση αναδόχων για αναθεώρηση Σ.Α.Υ. και Φ.Α.Υ.. Ο συντονιστής ασφαλείας και υγείας του έργου υποχρεούται να κινεί την αναθεώρηση του Σχεδίου και του Φακέλου Ασφαλείας και Υγείας της Μελέτης, να παρακολουθεί τις εναλλαγές στον αριθμό θέσεων ΑΥΕ και να συντάξει τον τελικό Φ.Α.Υ. τον οποίο παραδίδει σε δύο απλά αντίγραφα και δύο αντίγραφα σε ηλεκτρονική μορφή, συμπεριλαμβανομένων και των σχεδίων της μελέτης. Η παράδοση της μελέτης του έργου από την Υπηρεσία στον ανάδοχο θα γίνεται σε ηλεκτρονική μορφή προκειμένου να απεικονιστούν οι απαιτούμενες τροποποιήσεις στα σχέδια σύμφωνα με την κατασκευή τους (as built) όπου αυτό είναι δυνατό λόγω της φύσης του έργου και όπου δεν είναι δυνατό θα επιτραπεί από την Υπηρεσία να κατατεθεί σκαρίφημα ή φωτογραφικό υλικό. Το Σ.Α.Υ. αναπροσαρμόζεται σε συνάρτηση με την εξέλιξη των εργασιών στο έργο (Φ.Α.Υ. ενημερώνονται οι ενδεχόμενες τροποποιήσεις που έχουν επέλθει (με το συνοδευτικό τους σχέδια). Συνεπώς ο Φακέλος Ασφαλείας και Υγείας συμπληρώνεται σταδιακά και παραδίδεται με την ολοκλήρωση του Έργου (και σε ηλεκτρονική μορφή) στην Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Ναυπακτίας για το αρχείο τους, ενημερωμένος ώστε να περιέχει το πραγματικό στοιχεία του έργου, έτσι όπως αυτό κατασκευάστηκε. Σε περίπτωση που δεν έχει παραδοθεί στο την Υπηρεσία Σ.Α.Υ. και Φ.Α.Υ. στον ανάδοχο μαζί με την τεχνική μελέτη, αυτός υποχρεούται στη συντάξη των αξιολόγων για το έργο.

Το Σ.Α.Υ. πρέπει να περιέχει τα εξής:

1. Γενικά
  - είδος έργου και χρήση αυτού
  - συντομία περιγραφή του έργου
  - ακριβής διεύθυνση του έργου
  - στοιχεία του κυρίου του έργου
  - στοιχεία του υπόχρεου για την εκπόνησή του Σ.Α.Υ..
2. Πληροφορίες για υπάρχοντα δίκτυα υποδομών κοινής ωφελείας
3. Στοιχεία για την προσπελάση στο εγκατάβιο και την ασφαλή πρόσβαση στις θέσεις εργασίας.
4. Ρύθμιση της κυκλοφορίας πεζών και οχημάτων εντός και πέριξ του εργοταξίου.
5. Καθορισμό των χώρων αποθήκευσης υλικών και τρόπου αποκομιδής ακρήσιτων.
6. Συνθήκες αποκομιδής επικινδύνων υλικών
7. Διαθέτηση χώρων υγιεινής, εστίασης και Α. βοηθειών
8. Μελέτες κατασκευής κτηριακών που δεν περιγράφονται στις ισχύουσες διατάξεις π.χ. οι δικοί τύποι κτηριακών, αντιστηρίξεις μεγάλων ορυγμάτων, ή επιχωμάτων κ.λ.κ. και διατάξεις για πρόσδεση κατά την εργασία σε ύψος.
9. Κατανομή σε τμήματα των φάσεων και αποφάσεων εργασιών του έργου σύμφωνα με το ενκεκακμένο χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του έργου.

10. Την καταγραφή σε πίνακα των κινδύνων, των πηγών κινδύνων και της εκτίμησης επικινδυνότητας κάθε φάσης και απόρασης του έργου με κλιμάκωση της εκτίμησης επικινδυνότητας π.χ.

X = Χαμηλή εκτίμηση κινδύνου

M = Μέτρια εκτίμηση κινδύνου

Y = Υψηλή εκτίμηση κινδύνου

Σε περίπτωση ταυτόχρονης εκτέλεσης φάσεων έργων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι επιπλέον απορρέοντες κίνδυνοι.

11. Ενσωμακτικές μεθοδοί εργασίας για κινδύνους που δεν μπορούν να αποφευχθούν.
12. Καθώς το έργο αφορά και αδούξ χρησιμοποιεί ως δομεί ιδιαίτερη προσοχή στην επικινδυνότητα του εργοταξίου και των εκάστοτε εκτελούμενων εργασιών, τρεκκούμενου να υπάρξει σκόλητη προστασία των χρηστών και των διασχεκμένων οχημάτων.
13. Για τον ενσωμακμένο εργοταξικό κίνδυνο θα πρέπει να αναφέρονται συγκεκριμένα μέτρα για την πρόληψη του, καθώς και ειδικά μέτρα για ενοσείες που ενέχουν σκόλους κινδύνους. (Παράρτημα II του άρθρου 12 του Π.Δ.305/96).

Ο Φ.Α.Υ. πρέπει να περιέχει τα εξής:

1. Γενικά.
  - είδος έργου και χρήση αυτού
  - ακριβή διεύθυνση του έργου
  - αριθμός σείας
  - στοιχεία του κυρίου του έργου
  - στοιχεία του συντακτικού ασφαλείας και υγείας που θα συντάξει τον Φ.Α.Υ.
2. Στοιχεία από το μητρώο του έργου.
  - τεχνική μετ γραφή του έργου
  - παραδοχές μελέτης
  - τα σχέδια "όπως κατασκευάστηκε" σύμφωνα με τα οριζούμενα ανωτέρω. (Τημ. βλ. και άρθρο 24 της παρούσης Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.)). Έργο ή τμήμα έργου που αφορά σμινώς σε συντήρηση και επανένωση δεν απαιτεί σχέδια "ως κατασκευάσθη".
3. Οδηγίες και χρησιμα στοιχεία σε θέματα ασφαλείας και υγείας, τα οποία θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τις ενδεχόμενες μελλοντικότερες εργασίες καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του έργου, π.χ. εργασίες συντήρησης, μετατροπής, καθαρισμού κ.λ.π. Ενδεικτικά οι οδηγίες και τα στοιχεία αυτά αναφέρονται στον ασφαλή τρόπο εκτέλεσης των διαφόρων εργασιών, στην αποφυγή κινδύνων από το διάφορα δίκτυα (υδρεύσης, ηλεκτροδότησης, στρώων στρώ, κ.λ.π.) στην προστασία κ.λ.π.
4. Εγχειρίδιο Λειτουργίας και Συντήρησης του έργου.
Το ανωτέρω περιλαμβάνει:
  - Τον Κανονισμό λειτουργίας του έργου, π.χ. όλα τα στοιχεία που θα αφορούν τη χρήση του έργου από τους χρήστες, βασικά ενημερωτικά φυλλάδια κατάλληλα και επαρκή, που θα διανεμηθούν στους χρήστες ώστε κάθε χρήστης να γνωρίζει πως θα χρησιμοποιήσει το έργο και τι θα κάνει σε περίπτωση έκτακτων γεγονότων.
  - Οδηγίες λειτουργίας για το προσωπικό λειτουργίας και εκπαίδευσης του έργου, π.χ. οδηγίες χρήσης του ακίνητου και κινητού εξοπλισμού που ανήκει στην συγκεκριμένη εργασία σε συνθήκες κανονικής λειτουργίας και σε συνθήκες έκτακτου περιστατικού κ.λ.π.
  - Οδηγίες συντήρησης του έργου. Περιλαμβάνονται συγκεκριμένες οδηγίες για την περιοδική συντήρηση του έργου.

Κατά την εκτέλεση του έργου το Σ.Α.Υ. και ο Φ.Α.Υ. τηρούνται στο εργοτάξιο με ευθύνη του αναδόχου και είναι στη διάθεση των ελεγκτικών αρχών. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία υποχρεούται να παρακολουθεί την ύπαρξη και εφαρμογή των Σ.Α.Υ. Φ.Α.Υ.

Μετά την αποπεράτωση του έργου ο Φύκλος Ασφαλείας και Υγείας συνοδεύει το έργο καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του και φυλάσσεται με ευθύνη του Κύριου του Έργου.

Όλες οι δαπάνες που συνεπάγονται τις προσπάθειες αφορούν στην οργάνωση του εργοταξίου και απαιτούνται από το νόμο, βαρύνουν την ανάδοχο και θα πρέπει να έχουν συνυπολογιστεί από αυτόν κατά τη διαμόρφωση της προσφοράς του.

Άρθρο 16^ο - Διαξαγωγή της κυκλοφορίας κατά την διάρκεια της κατασκευής

16.1 Ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος, χωρίς ιδιαίτερη αμοιβή, να εκτελεί κάθε εργασία που θα απαιτηθεί για τη διασφάλιση της ανεμπόδιστης και ασφαλούς κυκλοφορίας στο οδικό δίκτυο που χρησιμοποιεί κατά τη μεταφορά των υλικών που χρειάζονται για την εκτέλεση των έργων.

16.2 Σε περίπτωση που ο ανάδοχος δείξει δυστροπία ή κωλυσιεργεί στη συντήρηση και αποκατάσταση των φθορών, τότε η Υπηρεσία δικαιούται να αναθέσει την εκτέλεση των εργασιών αυτών σε τρίτους εις βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου, ο οποίος στην περίπτωση αυτή δεν potrà να φέρει αμέλεια την ευθύνη για κάθε τυχόν πιθανή λανθάνουσα ή μη λήξης των απαιτούμενων προληπτικών μέτρων.

Άρθρο 17^ο - Προστατευτικές κατασκευές - Έκδοση αδειών

17.1 Ο ανάδοχος υποχρεούται όπως, χωρίς ιδιαίτερη αμοιβή, να εκτελέσει (κάθε σχετική δαπάνη περιλαμβανομένης στο ποσοστό γενικών εξόδων και όφελος), προβεί στην κατασκευή, συντήρηση και εν καιρώ καθήρεση και αποκατάσταση των υπο του Π.Δ.447/75 (Φ.Ε.Κ. 142/Τεύχος Α'/17-07-1975), Π.Δ.778/80, Π.Δ.1073/81, του άρθρου 34 παρ. 4 του Ν.Δ. 60/1985, επβαλλομένων προστατευτικών κατασκευών του έργου και τυχόν παρασκευασμένων κατασκευών και περιφραγμάτων του εργοταξίου και κάθε άλλη νεότερη διαταγή που ισχύει, καθ' όλη τη διάρκεια κατασκευής του έργου. Η δαπάνη αυτή περιλαμβάνεται στο ποσοστό γενικών εξόδων και εργαλαβικού οφέλους κ.λ.π. Η εν ισχύει νεότερων, επιβαλλομένων προστατευτικών κατασκευών και περιφραγμάτων του εργοταξίου.

17.2 Ο ανάδοχος υποχρεούται όπως, με δικές του δαπάνες, εγκαταστήσει στο εργοτάξιο άπαντα τα προβλεπόμενα υπό των όρων της υπεινής του άρθρου 24 του Π.Δ.447/75 (Φ.Ε.Κ. 142/Τεύχος Α'/17-07-1975) η εν ισχύει νεότερων.

Επίσης υποχρεούται για την εφαρμογή και τήρηση στο εργοτάξιο όλων των κατά νόμο απαιτούμενων στοιχείων και την εφαρμογή των από το νομο επιβαλλομένων μέτρων ασφαλείας καθ' όλη τη διάρκεια των εργασιών.

17.3 Πριν από την έναρξη εργασιών ο ανάδοχος υποχρεούται με μερίμνα, ευθύνη και δαπάνη του εκτός αν προβλέπεται αμοιβή στον ημερολογισμό για την έκδοση των κάθε είδους αδειών, υπ' όνομα του Κύριου του Έργου (ΚΤΕ) (π.χ. Οικοδομική, Μικρής Κλίμακας, Συμβαλίου Αρχιτεκτονικής, Αρχαιολογίας, Οργανισμού Κοινής Ωφέλειας, Αστυνομίας, Πυροσβεστικής, Επιθεώρησης Εργασίας, Φυσικού Αερίου και κάθε άλλη όδεια) που προβλέπονται από τη Νομοθεσία ή αλλού και που είναι απαραίτητες προϋποθέσεις για την εκτέλεση κάθε είδους εργασιών του έργου. Επίσης καθίσταται υποχρεωτική και στην οικειότητα υπεύθυνη για κάθε παραβίαση των εν ισχύει διατάξεων περί εκτέλεσης των εργασιών. (βλ. και 21.1 και 26.9 ΜΕΡΟΣ Ι της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.)).

Ο Κύριος του Έργου (ΚΤΕ) υποχρεούται να πειραστεί στον ανάδοχο κάθε απαιτούμενη συνδρομή προς την κατέχουσα της εξασφάλισης των ανωτέρω αδειοδοτήσεων και εγκρίσεων, παρέχοντας τα επίσημα στοιχεία και σχέδια αν υπάρχουν στο αρχείο της υπηρεσίας.

Άρθρο 18^ο - Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους

Ισχύουν οι κείμενες διατάξεις στα άρθρα 132 και 156 του Ν.4412/2016.

18.1 Σύμφωνα με το άρθρο 132 του Ν.4412/2016, οι συμβάσεις μπορούν να τροποποιηθούν χωρίς νέο διαδικασία σύμβασης σε οποιοδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- α) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, προβλέπονται σε συμφωνίες, εκτιμήσεις και ρητές ρητρες αναθεώρησης στα αρχικά έγγραφα της σύμβασης στις οποίες μπορούν να περιλαμβάνονται και ρητρες αναθεώρησης τιμών ή προαίρεσης. Οι ρητρες αυτές αναφέρονται το αντικείμενο και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων ή υποαίρεσεων καθώς και τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να ενεργοποιηθούν. Δεν περιλαμβάνονται τροποποιήσεις ή προαίρεσεις που ενδέχεται να μεταβάλουν τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο.
- β) για τα συμπληρωματικά έργα, υπηρεσίες ή αγαθά από τον αρχικό ανάδοχο, τα οποία καταστήσαν αναγκαία και δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική σύμβαση, εφόσον η αλλαγή αναδόχου.
- α) δεν μπορεί να γίνει για οικονομικούς ή τεχνικούς λόγους, π.χ. απαιτήσεις αναδιάρθρωσης ή λειτουργικότητας με τον υφιστάμενο εξοπλισμό, υπηρεσίες ή εγκαταστάσεις που περιλαβήθηκαν με τη διαδικασία σύμβασης της αρχικής σύμβασης, και
- β) ότι συνεπαγόμενα σημαντικά προβλήματα ή ουσιαστική αναδιάρθρωση δαπανών για την αναθέτουσα αρχή.

Ωστόσο, οποιαδήποτε αύξηση της τιμής δεν υπερβίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η σωρευτική αξία των τροποποιήσεων αυτών δεν μπορεί να υπερβεί το πενήντα τοις εκατό (50%) της αξίας της αρχικής σύμβασης.

18.2 Οι συνθήσεις υπέρει να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία σύναψης δημόσιος σύμβασης, σύμφωνα με το β βλίο Ι του Ν 4412/2016, εφόσον η αξία της τροποποίησης είναι κατώτερη και των δύο ακόλουθων τιμών:

- α) των κατώτατων ορίων του άρθρου 5 του Ν.4412/2016 και
- β) του 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης για τις συμβάσεις έργων. Η τροποποίηση δεν μπορεί να μεταβάλει τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμπληρώσιμης-πλάσιμης. Σε περίπτωση διαδοχικών τροποποιήσεων, η αξία τους υπολογίζεται λόγω της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων.

18.3 Σύμφωνα με το άρθρο 156 του Ν.4412/2016 :

- α) Το έργο εκτελείται, σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τυχόν και σχέδια που τη συνοδεύουν. Ο φέρων κατασκευή του έργου έχει το δικαίωμα εν προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό ανατεθέν έργο, ούτε στην πρώτη συνληφθείσα σύμβαση και οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες λόγω απροβλεπτών υπερτάσεων κατά την εκτέλεση του έργου, όπως αυτές περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, να συνάψεται σύμβαση με τον ανάδοχο του έργου με την προϋπόθεση ότι οι συμπληρωματικές εργασίες δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, χωρίς να δημιουργήσουν μείζονα προβλήματα για τις αναθέτουσες αρχές ή στον αντίθε οι εργασίες, υφιστάμενοι μπορούν να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση είναι απόλυτα αναγκαίες για την ολοκλήρωσή της χωρίς να μεταβάλλουν τη συνολική της φύση.

- β) Το συνολικό ποσό των συμβάσεων αυτών στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και η συνθήκη για τη σύνταξη των απαιτούμενων μελετών για τις συμπληρωματικές εργασίες απαγορεύεται να υπερβίνει το ποσοστό του πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς την αναθεώρηση και το ΦΠΑ.

Οι συμπληρωματικές συμβάσεις συνολικού ύψους μέχρι 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης δύνανται να τροποποιούνται άνευ νέας διαδικασίας σύναψης δημόσιος σύμβασης, εφόσον πληρούνται οθροιστικά η προϋπόθεση α' της παράγραφου 1 και της παραγράφου 2 του άρθρου 132 του Ν 4412/2016.

18.4 Για τις εργασίες του άρθρου 14, δεν αναστέλλεται εκ των προτέρων η σύνταξη Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών (Α.Π.Ε.) της παραγράφου 18.3 ή σύμβασης για την εκτέλεση ή την πληρωμή τους. Η εκτέλεση των συμπληρωματικών εργασιών είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο του έργου και, προκειμένου να υπογραφεί η σύμβαση για την εκτέλεσή τους, απαιτείται γνώμη του οικείου τεχνικού συμβούλιου. Για τον καθορισμό τιμών μονάδας στις εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης λαμβάνονται οι τιμές της αρχικής σύμβασης και για τον κανονισμό τιμών μονάδας στις νέες εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης εφαρμόζονται οι παράγραφοι 4, 5 και 6 του άρθρου 156 του Ν 4412/2016.

18.5 Κάθε σύμβαση επέκταση της αρχικής συνοδεύεται από Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών (Α.Π.Ε.) που περιλαμβάνει ιδίως τις ενδείξεις των εργασιών, τις τιμές μονάδας των εργασιών, τα μεγέθη των ποσοτήτων, τις δαπάνες του προϋπολογισμού δημοπρατήσεως του αρχικά ανατεθέντος έργου, του προϋπολογισμού της εμέως προηγούμενης σύμβασης και του προϋπολογισμού της νέας καταρτίσιμης νέας σύμβασης.

Περιλαμβάνει ακόμη και το κοινότυπο των απρόβλεπτων, καθώς και την υποβλεπόμενη δαπάνη για αναθεώρηση, και όλο Προσθετέμης Αξίας (ΦΠΑ). Οι δαπάνες για συγκεκριμένες αποζημιώσεις μη υποκείμενες σε Φ.Π.Α. περιλαμβάνονται σε διακριτή ενότητα του Α.Π.Ε. για την καταγραφή της οικονομικής εικόνας του έργου

18.6 Ως προς τη διαχείριση των «επιέλαστων δαπανών» τις έχουν εφαρμογή τα οριζόμενα στο οικείο μέρος της διακήρυξης της παρούσας εργαλαβίας και στην παρ.3 β του άρθρου 156 του Ν 4412/2016

18.7 Αν στον Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών περιλαμβάνονται και εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν τιμές μονάδας, ο Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας συνοδεύεται από πρωτόκολλο που κανονίζει τις τιμές για τις εργασίες αυτές. Ο κανονισμός τιμών μονάδας νέων εργασιών γίνεται με υποχρεωτική εφαρμογή κατά σειρά των περιπτώσεων και παρ 5 άρθρου 156 του Ν.4412/2016.

Οι Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Εργασιών και τα Πρωτόκολλα Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών που τους συνοδεύουν συντάσσονται υπό τη Διευθύνουσα Υπερεσση και υπογράφονται από

τον ανάδοχο ανεπιφύλακτα ή με επιφύλαξη. Αν ο ανάδοχος αρνηθεί την υπογραφή, του κοινοποιείται ο ανακεφαλαιωτικός πίνακας κλπ. τα πρωτόκολλα, σύμφωνα με το άρθρο 143 του Ν.4412/2016, όπως ισχύει τροποποιημένο με το άρθρο 62 του Ν.4782/2021(ΦΕΚ 36Α/09-03-2021).

18.8 Στην περίπτωση αυτή, όπως και στην περίπτωση που ο ανάδοχος υπεννόμησε τα σχετικά έγγραφα με επιφύλαξη, δικαίωμα να υποβάλει ένσταση. Ο Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών και τα πρωτόκολλα νέων τιμών εγκρίνονται με ή χωρίς διορθώσεις από την προϊστάμενη αρχή, στην οποία διαβιβάζονται μαζί με την ένσταση του αναδόχου, την αιτιολογική έκθεση για την ανάγκη των τροποποιήσεων, τον τρόπο κανονισμού των τιμών και κάθε σχετική πληροφορία. Αν έχει υποβληθεί ένσταση διωσιμύνεται και η νύαση της Διευθύνουσας Υπηρεσίας στο περιεχόμενο της ένστασης αυτής. Μετά την έγκριση του Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις σχετικές εργασίες χωρίς αυτό να θίγει τα δικαιώματά του για επίλυση της διαφοράς.

Άρθρο 19^ο - Βεβαίωση περάτωσης εργασιών

Ισχύουν οι κείμενες διατάξεις στο άρθρο 168 του Ν.4412/2016.

19.1 Όταν λήξει η προθεσμία περάτωσης του πινάκλου ή των πρώτων του έργου, η επιβλέπων ή το εντεταλμένο όργανο της επιβλέψης αναφέρει στη διευθυντική υπηρεσία, μέσα σε δέκα (10) ημερών από τη λήξη του συγκεκριμένου χρόνου περάτωσης, αν τα έργα έχουν περατωθεί και έχουν υποστεί ικανοποιητικές τις δοκιμασίες που προβλέπονται στη σύμβαση ή αν τα έργα δεν έχουν περατωθεί, οπότε αναφέρει συγκεκριμένα τις εργασίες που απομένουν για εκτέλεση. Αν οι εργασίες έχουν περατωθεί, η προϊστάμενος της διευθυντικής υπηρεσίας, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από την παραλαβή της πιο πάνω αναφοράς, εκδίδει βεβαίωση για την ημέρα που περατώθηκαν οι εργασίες του έργου (βεβαίωση περάτωσης των εργασιών) την οποία κοινοποιεί αμελλητί στον ανάδοχο. Εάν η βεβαίωση δεν εκδοθεί μέσα στην πιο πάνω προθεσμία, τότε θεωρείται ότι έχει εκδοθεί αυτοδίκαια τριάντη (30) ημέρες μετά την υποβολή από τον ανάδοχο σχετικής έγγραφης δήλωσης και επιβάλλονται στα υπαίτια όργανα του φορέα κατασκευής του έργου οι περιθαρχικές ποινές που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 141 του Ν.4412/2016. Την έκδοση της βεβαίωσης μπορεί να ζητήσει ο ανάδοχος και πριν από τη λήξη των προθεσμιών αν έχει περατώσει τα έργα. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται αναλογα οι διαδικασίες των πρώτων εδαφίων της παρούσας παραγράφου. Η βεβαίωση περάτωσης των εργασιών δεν αναστέλλει την πολεμική των έργων, η οποία διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις των επομένων άρθρων.

19.2 Αν στις εργασίες που έχουν περατωθεί διαπιστωθούν επουσιώδεις γόνος ελλείψεις που δεν επιτρέπουν τη λειτουργικότητα του έργου, ο προϊστάμενος της διευθυντικής υπηρεσίας γνωστοποιεί με διαταγή του προς τον ανάδοχο τις ελλείψεις που έχουν επισημασθεί και τάσσει εύλογη προθεσμία για την ανακατασκευή τους. Στην περίπτωση αυτή η βεβαίωση περάτωσης εκδίδεται μετά την εμπρόθεσμη αποκατάστασή των ελλείψεων και αναφέρει το χρόνο που περατώθηκε το έργο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος αποκατάστασης.

19.3 Αν οι εργασίες δεν έχουν περατωθεί ή οι ελλείψεις που διαπιστωθηκαν δεν είναι επουσιώδεις ή αν δεν περατώθηκαν από τον ανάδοχο εμπρόθεσμα οι εργασιές αποκατασκευής επουσιωδών ελλείψεων, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο εφαρμόζονται, ανάλογη με την περίπτωση, οι διατάξεις των άρθρων 159 και 160 του Ν.4412/2016.

Άρθρο 20^ο - Διοικητική παραλαβή για χρήση

Τα περαιωμένα τμήματα του έργου δύναται να δοθούν προς χρήση, σύμφωνα με το όσα ορίζονται στο άρθρο 29 (ΜΕΡΟΣ Ι της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.)) της παρούσης, καθώς και στο άρθρο 169 του Ν.4412/2016.

Άρθρο 21^ο - Προσωρινή - οριστική παραλαβή, χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης

21.1 Σε ότι αφορά την προσωρινή παραλαβή, το χρόνο υποχρεωτικής συντήρησης των έργων και την οριστική παραλαβή του έργου εφαρμόζονται τα άρθρα 170, 171, 172 του Ν.4412/2016.

21.2 Για την Προσωρινή παραλαβή εκτός των άλλων στο άρθρο 170 του Ν.4412/2016 ισχύουν τα ακόλουθα:

- α. Μετά τη βεβαίωση περάτωσης των εργασιών το έργο περιλαμβάνεται προσωρινά με την προσωρινή παραλαβή ελέγχονται οι εργασίες ποσοτικά και ποιοτικά. Οι εργασίες συμπληρωματικών συμβάσεων παραλαμβάνονται μαζί με τις εργασίες της αρχικής σύμβασης.
- β. Η προσωρινή παραλαβή διενεργείται έξι (6) μήνες από τη βεβαιωμένη περάτωση του έργου διευθετη από την ημερομηνία που στη σχετική βεβαίωση φέρεται ως ημερομηνία που αυτό περατώθηκε ή, στην περίπτωση της παρ. 2 του άρθρου 168, από την...

παραμηνία εκδόσης της σχετικής βεβαίωσης παράτασης των εργασιών, αν υποβληθούν από τον ανάδοχο, μέσα σε δύο (2) μήνες από τις πιο πάνω ημερομηνίες, η τελική επιμέτρηση και το μητρώο του έργου, το οποίο περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία του έργου «όπου κατασκευάστηκε». Αν η τελική επιμέτρηση και το μητρώο του έργου υποβληθούν από τον ανάδοχο μεταγενέστερα η πιο πάνω προθεσμία για τη διενέργεια της παραλαβής αρχίζει από την υποβολή της τελικής επιμέτρησης και του μητρώου έργου. Αν δεν υποβληθεί τελική επιμέτρηση και το μητρώο έργου από τον ανάδοχο, η προθεσμία για τη διενέργεια της παραλαβής αρχίζει από την κοινοποίηση στον ανάδοχο της τελικής επιμέτρησης που συνιστάθηκε από την υπηρεσία. Αν η παραλαβή δεν διενεργηθεί ή το πρωτοκαλλά δεν εγκριθεί μέσα στις πιο πάνω προθεσμίες, η παραλαβή θεωρείται ότι έχει συντελεσθεί αυτοδίκαια τριάντα (30) ημέρες μετά την υποβολή από τον ανάδοχο σχετικής ειδικής δήλωσης για τη διενέργειά της και επιβάλλονται στα υπόλοιπα σκεύη του έργου και κατασκευής του έργου οι ποινητικές ποινές που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 141. Αν ο ανάδοχος δεν παραιτείται κατά την παραλαβή ή υπογράφει «με επιφύλαξη» το σχετικό πρωτοκαλλά, η παραλαβή θεωρείται ότι έχει συντελεσθεί αυτοδίκαια εξήντα (60) ημέρες μετά την υποβολή ειδικής δήλωσης. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καθορίζεται το περιεχόμενο του «μητρώου έργου», τα τεύχη, οι εκθέσεις, τα σχέδια, οι πίνακες, τα ηλεκτρονικά δεδομένα και τα λοιπά στοιχεία που το συνοδεύουν, καθώς και η μορφή των στοιχείων αυτών. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του ίδιου Υπουργού καθορίζονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται στον ανάδοχο σε περίπτωση μη υποβολής του μητρώου, η διαδικασία επιβολής των κυρώσεων, τα αρμόδια όργανα, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Για το χρόνο υποχρεωτικής συντήρησης του έργου εκτός των άλλων που αναφέρονται στο άρθρο 171 του Ν.4412/2016 : Ο χρόνος εγγύησης, κατά τον οποίο ο ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου και υποχρεούται στη συντήρησή του, σύμφωνα με την παραγραφή 1 του άρθρου 157 και την παρ. 2 του άρθρου 172 του Ν.4412/2016 και μετά την πάροδο του οποίου υεργείται η οριστική παραλαβή, ορίζεται γενικά σε δεκαπέντε (15) μήνες, υπό την επιφύλαξη των οριζουσών στα έγγραφα της σύμβασης στην περίπτωση που κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης ήταν η προσσέζηση «ολιγοχρόνου εργοληψίας» κατά το οριζουσά στην περίπτωση στ' της παρ. 2 του άρθρου 85 του Ν.4412/2016 όπως ισχυρά τροποποιημένο με τη ήρτρο 30 του Ν.4782/2021 (ΦΕΚ 35Α/09-03-2021).

Σε εντελώς ειδικές περιπτώσεις μπορεί με τα συμβατικά τεύχη να ορίζεται μεγαλύτερος χρόνος εγγύησης ενδεχομένως και με ιδιαίτερα αντάλλαγμα, όχι όμως μεγαλύτερος από τρία (3) έτη. Για έργα προϋπολογισμού δημοπρήτησης μέχρι 250.000.00 ευρώ χωρίς Φ.Π.Α., εφόσον η φύση των εργασιών το επιτρέπει ή για έργα που δεν νοείται μακροχρόνια συντήρησή τους, μπορεί με τα συμβατικά τεύχη να καθορίζεται χρόνος εγγύησης μικρότερος των δεκαπέντε (15) μηνών. Ο χρόνος εγγύησης αρχίζει από τη βεβαιωμένη περσώση των εργασιών αν μέσα σε δύο (2) μήνες από αυτή υποβληθεί από τον ανάδοχο η τελική επιμέτρηση, άλλως από την ημερομηνία που υποβληθηκε η με οποιονδήποτε άλλο τρόπο συντάχθηκε η τελική επιμέτρηση.

21.3 Κατά το χρόνο εγγύησης και υποχρεωτικής συντήρησης ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να επιθεωρεί τεκτικά τα έργα, να τα διατηρεί σε ικανοποιητική κατάσταση και να αποκλείεται κάθε βλάβη τους. Εργασίες για την αντικατάσταση, βλαβών κλειστών ή βανδαλισμών από τη χρήση, εφόσον δεν οφείλονται με κακή ποιότητα των έργων εκτελούνται με έγκριση της υπηρεσίας και η δαπάνη αποδίδεται στον ανάδοχο ή οι εργασίες αυτές εκτελούνται από την υπηρεσία. Αν ο ανάδοχος παραλείπει τις υποχρεώσεις του για τη συντήρηση των έργων κατά το χρόνο εγγύησης, οι απαραίτητες εργασίες μπορεί να εκτελεσθούν από την υπηρεσία με οποιονδήποτε τρόπο σε βάρος και για λογαριασμό του υπόχρεου αναδόχου ή άλλους ηλικώς προβλέπεται στα συμβατικά τεύχη. Οι εργασίες και ενέργειες συντήρησης καταγράφονται σε ειδικό τεύχος ο μορφώσεως του οποίου και η συχνότητα καταγραφής προβλέπεται στα συμβατικά τεύχη η συμφωνούνται με την διευθυντική υπηρεσία.

21.4 Για την Οριστική παραλαβή εκτός των άλλων στο άρθρο 172 του Ν.4412/2016 ισχυρούν τα ακόλουθα:

α. Στην οριστική παραλαβή εφαρμόζονται οι διατάξεις για την προσωρινή παραλαβή των παραγράφων 3, 5 και 6 του άρθρου 170, όσον αφορά τις αντιστοιχούς διαδικασίες για το

αντικείμενα της οριστικής παραλαβής.

- β. Η οριστική παραλαβή γίνεται μετά την προσωρινή και την παροδο του χρόνου υποχρεωτικής από τον ανάδοχο συντήρησης. Πρέπει υπ' όψιν να ενεργηθεί μέσα σε δύο (2) μήνες από τότε που λήγει ο χρόνος συντήρησης σύμφωνα με το άρθρο 171. Αν η οριστική παραλαβή δεν διενεργηθεί μέσα σε αυτήν την προθεσμία, θεωρείται ότι έχει συντελεσθεί αυτοδικαίω ελόντος (60) ημέρες μετά την υποβολή από τον ανάδοχο σχετικής υπόκλης έκκλησης για τη διενέργειά της και επιβάλλονται από υπαίτια όργανα του ημερέα κατασκευής του έργου οι πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 141. Αν η προσωρινή παραλαβή δεν έχει διενεργηθεί μέχρι την οριστική παραλαβή, διενεργείται ταυτόχρονα προσωρινή και οριστική παραλαβή.
- γ. Κατά την οριστική παραλαβή η επιμελητή παραλαβής περιλαμβάνει το έργο οσον αφορά την καλή κατάσταση των εργασιών.
- δ. Μετά την οριστική παραλαβή του έργου ο ανάδοχος ευθύνεται κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Σε περιπτώσεις ειδικών έργων, με τα συμβατικά τεύχη μπορεί να ορίζονται πρόσθετες ευθύνες ή υποχρεώσεις του αναδόχου και μετά την οριστική παραλαβή.
- ε. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου και της παρ. 3 του άρθρου 178 εφαρμόζονται είτε η οριστική παραλαβή διενεργηθεί πραγματικά είτε συντελεσθεί αυτοδικαίω.
- στ. Η συντέλεση της οριστικής παραλαβής αποτελεί την αφετηρία της παραγραφής των απαιτήσεων του αναδόχου από την εργαλαβική σύμβαση που δεν έχουν ήδη παραγραφεί, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος νόμου.
- ζ. Αν η παραλαβή συντελεσθεί αυτοδικαίω και διαπιστωθούν εκ των υστέρων διαφορές στις ποσότητες των εργασιών που εκτελέστηκαν ο ανάδοχος έχει υποχρέωση να επιστρέψει το συμβολικό αντάλλαγμα που έχει καταβληθεί για τις εργασίες αυτές.
- η. Απαιτητό στο χεῖν για την οριστική παραλαβή κάθε δημόσιου έργου είναι ο βόταλος Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.).

Άρθρο 22^ο - Μητρώο του έργου - Οδηγίες λειτουργίας και συντήρησης

22.1 Ο ανάδοχος έχει υποχρέωση, χωρίς ιδιαίτερη ουαβή, μετά την τωρομηνία έκδοσης της βεβαίωσης περρίωσης των εργασιών μέσα σε δύο (2) μήνες να υποβάλει την τελεκή «συντήρηση» και το υπόμνημα του έργου, το οποίο περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία του έργου «όπως κατασκευάστηκε» σύμφωνα με το άρθρο 170 παρ 2 του Ν.4432/2016 ενώ σε περίπτωση μη υποβολής επιβάλλεται ποινική ρητρο σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.4412/2016 όπως τροποποιήθηκαν και ισχύει σήμερα μετά και από τις διατάξεις του Ν.4782/2021 (Φ.Ε.Κ. 36/Τεύχος Α'/09-03-2021). Με την υπ αριθμόν ΔΝΣγ/οικ.38103/ΦΝ466/05-04-2017 (Φ.Ε.Κ.1956/Τεύχος Β'/07-06-2017) απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών περί «Περιεχομένου Μητρώου Έργου» καθορίζεται το περιεχόμενο του «μητρώου έργου», τα τεύχη, οι εκθεσεις, το σχέδιο, οι πίνακες, τα ηλεκτρονικά δεδομένα και τα λοιπά στοιχεία που το συναδεύουν, καθώς και κάθε άλλος σχετικό θέμα.

Ειδικότερα μετά την αποπερρίωση του όλου έργου ο ανάδοχος υποχρεούται να παραδώσει στην υπηρέτττ, δωμένου του επιβλέποντος μηχανικό, δύο σειρές σχεδίων και τευχών σε χαρτί και με την υπεγραφή του καθώς και δύο αντίγραφες σε ηλεκτρονική μορφή, όλων των έργων που εκτελέστηκαν, όπως αυτή κατασκευάστηκε τελική, δηλαδή συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεων και διορθώσεων, οι οποίες ίσως έχουν στα σχέδια που εγκρίθηκαν αρχικά. Συγκεκριμένα:

- Γενική οριζοντιογραφία υπό κλίμακα 1:5.000 που θα απεικονίζει την θέση του έργου όπως κατασκευάστηκε και θα περιέχει τα διάφορα χωροταστικά σημεία που χρησιμοποιήθηκαν κατά την κατασκευή του έργου με πίνακα των υψομέτρων τους, τα διάφορα τοπωνυμια, τις ονομασίες των κάθε είδους έργων κ.λ.π.
- Οριζοντιογραφίες υπό κατάλληλη κλίμακα (που θα καθορίζεται από την επιβλέπουσα Υπηρεσία, έτσι ώστε τα σχέδια να είναι ευαναγνωστα και να ανταποκρίνονται στον προορισμό τους) σύμφωνα με τα αντίστοιχα σχέδια της μελέτης. Οι οριζοντιογραφίες αυτές θα συνταχθούν με βάση τις αντίστοιχες της μελέτης, στις οποίες θα γίνουν οι διορθώσεις και προσαρμογές σε όσες θέσεις εφαρμόστηκαν τυχόν παραλλαγές και τροποποιήσεις και θα απεικονίζουν όλο το έργο που κατασκευάστηκε.
- Μηκοτομές όλων των γραμμικών έργων υπό κατάλληλη κλίμακα για τα μήκη και διατομές

των υπαών κλίμακα γύρω ύψη σύμφωνα με τα αντίστοιχα σχέδια της μελέτης.

- Τυπικές διατομές και διαφορές λεπτομέρειες σε κηρύλλαιες κλίμακες και διανομμένες σύμφωνα με τα αντίστοιχα σχέδια της μελέτης, που θα απεικονίζουν το έργο κοπής κατασκευάσθηκαν.

Τα παραπάνω θα παραδίδονται σε έντυπη μορφή και σε CD-R τα οποία θα είναι οριζημένα και θα φέρουν τα εξής:

- α) Το όνομα της αναδόχου εταιρείας ή κοινοπραξίας.
- β) Το τίτλο των παραδογών.
- γ) Τη θέση του κατασκευασθέντος τμήματος.
- δ) Την ημερομηνία παραγωγής.
- ε) τα περιεχόμενα των ηλεκτρονικών μέσων ηλεκτρονικό (σε μορφή αρχείου κειμένου) και σε έντυπη μορφή

Σε όλα τα παραπάνω σχέδια θα υπάρχει ο αντίστοιχος τίτλος κατά το πρότυπο των σχεδίων της μελέτης, και η ένδειξη: ΟΠΣΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΗΚΕ.

- Τεύχος τεχνικής έκθεσης που θα αναφέρεται στις δυσχέρειες που ανέκυψαν κατά την κατασκευή, σε ειδικά τεχνικά χαρακτηριστικά του έργου, στις ανάγκες μελλοντικής συντήρησης, στον αποτελεσματικό ποσοτήτων και κόστους του έργου, όπως επίσης και σε κάθε άλλο στοιχείο που κατά την κρίση της Υπηρεσίας θα μπορούσε, μελλοντικά, να χρειαστεί στο έργο.
- Τεύχος με φωτογραφίες από όλες τις φάσεις του έργου (και ψηφιακά).
- Στο εξώφυλλο των τευχών θα εκτυπωθεί ο τίτλος του έργου, σύμφωνα με υπόδειγμα που θα εγκριθεί από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία.

Παράδοση αποβολής του Μητρώου του Έργου συνεπάγεται τη μη υπογραφή της, κατά την παρ. 2 του άρθρου 170 του Ν.4412/2016, τελικής επιμέτρησης, επί πλέον συνεπάγεται την σύνταξη και εκτύπωσή του από την υπηρεσία σε 3άρος και για λογαριασμό του αναδόχου. Οι δαπάνες για την τήρηση και παραγωγή όλων των παραπάνω στοιχείων του παρόντος άρθρου θεωρούνται ότι περιλαμβάνονται ανηγμένα στις τιμές προσφοράς του αναδόχου.

22.2 Ο ανάδοχος πρέπει να παραδώσει, μαζί με τα σχέδια από την εκτελεστική πλήρεις οδηγίες λειτουργίας και συντήρησης των εγκαταστάσεων και στα Ελληνικά, όπως και τεχνικά εγχειρίδια και καταλόγους ανταλλακτικών σε πέντε (5) αντίτυπα, των Μηχανημάτων που ισχύον εγκαταστάθηκαν από αυτόν και για καθόλου όλη.

22.3 Ο ανάδοχος συντάσσει επίσης φάκελο προεκτίμησης της δαπάνης τακτικής συντήρησης και λειτουργίας, με βάση το μητρώο του έργου και εγχειρίδια λειτουργίας και συντήρησης, που αφορούν σε φθορές λόγω συνήθους χρήσης του έργου.

22.4 Απαραίτητο στοιχείο για την προσωρινή παραλαβή κάθε δημόσιου έργου είναι ο Φάκελος Ασφάλειας και Υγείας (Φ.Α.Υ.), σύμφωνα με την απόφαση ΔΕΕΠΠ/αικ.433/19-09-2000 (θ'1176) του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

Άρθρο 23^ο - Ασφάλισεις

Σύμφωνα με το άρθρο 144 παρ.4 του Ν.4412/2016, Για την πληρότητα των εκτελεσθέντων μελετών, τον ερσιότερο σχεδιασμό, την καλύτερη διοίκηση και επίβλεψη και την έντεχνη κατασκευή του έργου, υποχρεούνται ο μελετητής, ο ανάδοχος κατασκευής του έργου και ο τεχνικός σύμβουλος να ασφαλίζουν τη μελέτη, την κατασκευή του έργου και τις υπηρεσίες τεχνικού συμβούλου αντίστοιχα, κατά τον κίνδυνο, περιλαμβανομένων και των περιπτώσεων ζημιών από ανωτερο β ο.

Με απόφαση του Υπουργού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ορίζονται τα έργα, οι μελέτες και οι υπηρεσίες που υπαγορεύονται στην ασφάλιση, οι ασφαλιζόμενοι κίνδυνοι, η διάρκεια της ασφάλισης, η διαδικασία διαπίστωσης της επέλευσης του κινδύνου και της καταβολής του ασφαλιστήριου, το ελάχιστο όο ο ασφαλιστικών καλύψεων, οι αποδεκτές εξαιρέσεις και οι μέγιστες απαλλαγές, η ένσρξη εφαρμογής της υποχρέωσης ασφάλισης και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα. Μέχρι την έκδοση της ανωτέρω απόφασης τα έργα των οποίων ο προϋπολογισμός χωρίς το Φ.Π.Α. υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων ευρώ (500.000,00 €) ασφαλιζονται υποχρεωτικά.

Το αντικείμενο της ασφάλισης περιλαμβάνει και την αστική ευθύνη έναντι τρίτων για λόγους μη εφαρμογής των Περιβαλλοντικών Όρων και πρόκλησης υποβαθμίσεως του Περιβάλλοντος κατά την διάρκεια της κατασκευής, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.1650/86 για την προστασία του Περιβάλλοντος.

Οι κηλύπονται επίσης και ζημιές σε όμορες ιδιοκτησίες /εγκαταστάσεις

Ο ανάδοχος ασκεί...με μέριμνα και δαπάνη του να συνήσει ασφαλιστικές συμβάσεις που να

καλύπτουν κατ' ελάχιστον τις ασφαλίσεις (πρόσωπα και αντικείμενα απρόκλητης) που αναφέρονται στο περὶν ἄρθρο. Τα ασφαλήρια συμβόλαια προσκομίζονται κατὰ την υπογραφή της σύμβασης του έργου.

23.1 ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ.

23.1.1 Κατὰ την σύμβαση των ασφαλίσεων του ο Ανάδοχος οφείλει να λαμβάνει υπόψη του και να συμμορφώνεται με τις διατάξεις της κείμενης Νομοθεσίας, όπως ισχύει κατὰ την ημέρα σύμβασης των ασφαλιστικών συμβολαίων.

23.1.2 Ομοίως οφείλει να έχει υπόψη του την περί ασφαλίσεων Νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να συμμορφώνεται προς τις διατάξεις των Κοινοτικών Οδηγιών.

23.1.3 Ο Ανάδοχος οφείλει να συμμορφώνεται με τους όρους των ασφαλιστηρίων.

23.1.4 Η ασφαλίση θεωρείται η πρωτασφάλιση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 302 του Ν.Δ.400/1970, οι εντασφαλίσεις δεν υπόκεινται στις ρυθμίσεις του Ν.Δ.400/1970 και συνεπώς δεν γίνονται δεκτές ως ασφαλιστήρια του Έργου.

23.1.5 Κάθε ασφάλιση, της οποίας το ασφαλιστήριο εκδίδεται στην Ελλάδα, ή στην αλλοδαπή, θα προσυπογράφεται από τον εντοπώσωπο στην Ελλάδα της εκδότηρας και διέπεται από το Ν.Δ.400/1970, όπως τροποποιήθηκε με το Π.Δ.313/ 1985.

23.1.6 Οι παρεχόμενες ασφαλίσεις δεν υπαλλάσσουν ούτε περιορίζουν κατὰ σποιοδήποτε τρόπο τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες του Αναδόχου που απορρέουν από την σύμβαση του Έργου, ιδιαίτερο ότι αφορά τις προβλεπόμενες από τις σχετικές ασφαλιστικές συμβάσεις εξαιρέσεις, εκπτώσεις, προνόμια, περικοπές κλπ. Καὶ ο ανάδοχος παρέρμενι αποκλειστικό υπεύθυνος για την σήκωκλήτωση ζημιών σε κρόσωμα ή και πράγματα και πέραν από το ποσὸ κάλυψης των υποπίνω ασφαλιστηρίων.

23.1.7 Όλες οι ασφαλιστικές συμβάσεις θα έχουν καταρτισθεί εγγράφως στην Ελληνική γλώσσα, θα περιλαμβάνουν όρους οι οποίοι θα ικανοποιούν πλήρως τους όρους του παρόντος άρθρου, της υπολοίπου Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) και των λοιπών συμβολοκικών τευχών. Θα τυγχάνουν της εγκρίσεως του ΚτΕ. Η έγκριση του ΚτΕ έχει την έννοια του ελέγχου και της εκ μέρους του αποδοχῆς ότι οι όροι των ασφαλιστικών συμβολαίων ανταποκρίνονται με ειλικρία στους όρους του παρόντος άρθρου και των λοιπών όρων της υπολοίπου Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.).

23.1.8 Η εκ μέρους του Αναδόχου καταβολή του πρώτου ασφαλιστηρίου που αποτελεί Ασφαλιστικό βόρος και που είναι απαραίτητη για την αναρτήτων εννομένων ασφαλιστηρίων της ασφαλίσεως, θα γίνει με την έναρξη ισχύος της ασφαλιστικής περιόδου.

23.1.9 Οι γενικοί όροι ασφαλίσεως και οι εξαιρέσεις που θεσπίζουν δεν θίγουν την, από τον Ν.487/76 και το Π.Δ.237/86, ευθύνη των ασφαλιστών εναντὶ τρίτων, η οποία ηρωαμένι αλώβητη από τους όρους του ασφαλιστηρίου συμβολαίου.

23.1.10 Οι ασφαλιστικές Εταιρείες θα λειτουργούν νόμιμα, με δοκιμη δραστηριότητα, σε χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ε.Ο.Χ., θα είναι φερεγγυες στο κείρω των υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν για το παρόν έργο και θα μπορείν να ασφαλίζουν παρεμφερή έργα χωρίς να παραβιάζονται οι όροι των Τευχών Δημοπρότωσης και η Ελληνική Νομοθεσία. Ο ΚτΕ έχει το δικαίωμα να ελέγχει την φερεγγυότητα των ασφαλιστικών εταιρειών, ο δε Ανάδοχος υποχρεούται στην υποβολή σποικωνδήτη κατάλληλων στοιχείων λωοτελούς ελέγχου. Οπωσδήποτε, μαζί με το ασφαλιστήριο συμβόλαιο θα πρέπει να υποβάλλεται ενημερωτικό φυλλάδιο σχετικό με τις δραστηριότητες της ασφαλιστικής εταιρείας και σπείρωμα που να ανακέρει παρεμφερή έργα του έχει ασφαλίσει στην Ελλάδα.

23.1.11 η) Ο ανάδοχος υποχρεούται να θέτει στην διάθεση των ασφαλιστικών κάθε στοιχείο από την Τεχνική Προσφορά που υποβάλει ως διαγωνιζόμενος και κάθε αντίστοιχο στοιχείο που έχει θέσει ο ΚτΕ, υπόψη των διαγωνιζόμενων, όπως επίσης και τις εν συνεχεία ερευνες και μελέτες που εκτελεσε συντάξας ως Ανάδοχος επίσης υποχρεούται να ενημερώνει την προσπάθεια των εργοτεξιών του, αποθήκων του κ.λπ. από τους εκπροσώπους των ασφαλιστών, εν του το ζητούν. Επισημαίνεται εκάμη έτε για κάθε πρόκληση αλώρος ή βλάβης που θα συμβεί με έργο από οποιαδήποτε αιτία ακόμη και από ανωτέρα βία ο Ανάδοχος υποχρεούται να ενημερώνει τόσο τον ΚτΕ όσο και τους ασφαλιστές του.

β) Ο ΚτΕ έχει το δικαίωμα να υπεικονώνει απ' ευθείας με τους ασφαλιστές να παρέχει στους ασφαλιστές στοιχεία που έχει υποβάλει ο ανάδοχος να παρέχει στους

ασφαλιστές στοιχεία δικών του παρατηρήσεων και ελεγχών. Η υπό του ΚιΕ ασκήση του δικαιώματος τούτου δεν συνεπάγεται δικαίωμα του Αναδόχου για οποιοσδήποτε φύσης αποζημιώσεις.

γ) Κατά την υποβολή του ασφαλιστηρίου συμβολαίου οι Ασφαλιστικές Εταιρείες θα πρέπει να συνεπιβάλλουν και δήλωση, στην οποία να αναφέρονται ότι έλαβαν γνώση του παρόντος άρθρου της υπολοίπου Ειδικής Συγκυβερνήτης Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) περί «Ασφαλίσεων» και ότι με το ασφαλιστήριο καλύπτονται πλήρως και χωρίς καμία εξαίρεση, άλλοι οι όροι και υποχρεώσεις που αναφέρονται στο παρόν άρθρο της Ειδικής Συγκυβερνήτης Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.). Διαφορετικά ο ΚιΕ χωρίς προειδοποίηση μπορεί να συνάψει το υπόψη ασφαλιστήριο με ασφαλιστική εταιρεία της προτίμησής του στο όνομα, να λογαριασμοί και με δαπάνες του αναδόχου. Στην περίπτωση αυτή θα ενεργεί με ανέκκλητη εντολή και για λογαριασμό του των πληρεξουσίων.

δ) Επικρίνεται η προσοχή του αναδόχου στο παρόν κείμενο.

ε) Οι αλλοδαπές και μινεπώς και οι Ελληνικές ασφαλιστικές επιχειρήσεις υπόκεινται υποχρεωτικά στην αρμοδιότητα των Ελληνικών Δικαστηρίων και κάθε ασφαλιστήριο που έρχεται σε αντίθεση προς κανόνα Δημοσίας Τάξεως του άρθρου 23 παρ 2 του Ν.Δ.400/1970 είναι άκυρο.

ς) Αντίγραφο ασφαλιστηρίων συμβολαίων δε θα γίνονται δεκτά παρ'όσον εάν έχουν επικριμωθεί από φορέα αρμόδιο για την έκδοση κυρωμένων αντιγράφων.

ζ) Η αποζημίωση της ασφαλιστικής εταιρείας κρίνεται από το δικαίω του τόπου σύναξης κα. εκτέλεσης της ασφαλιστικής σύμβασης, εκτός εάν αυτή προσαρμόζεται σε ξένους κανόνες. Το ίδιο ισχύει για την θεμελίωση της αντικειμενικής ευθύνης, η οποία κρίνεται από το δικαίω του τόπου.

23.2 ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΤΡΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ ΜΗ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΑΔΟΧΟΥ ΜΕ ΤΙΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΟΥ

Αν απαιτείται αλληγή ασφαλιστικής ευθύνης, η τροποποίηση των όρων της ασφαλιστικής σύμβασης, ή ημώτερο, ο Ανάδοχος υποχρεούται να συμμορφώνεται σε 15 ημέρες από τη σχετική ειδοποίηση. Σε περίπτωση που Ανάδοχος παραλείπει ή αμελεί να συμμορφωθεί με τις ασφαλιστικές του υποχρεώσεις ή οι ασφαλίσεις που υπομολογήσει κριθούν από το ΚιΕ κανονη-συμβατικές ή απερίστατοιχες συμβατικές απαιτήσεις, ο ΚιΕ δικαιούται να συνάψει στο όνομα και με δαπάνες του Αναδόχου την(τις) αντίστοιχη(ες) ασφαλιστική(ες) σύμβαση(εις) στην περίπτωση αυτή θα ενεργεί με ανέκκλητη εντολή και για λογαριασμό του των πληρεξουσίων. Τα ασφαλιστικά και οι σχετικές δαπάνες σύναξης της(των) σύμβαση(ων) θα καταβληθούν από τον Ανάδοχο εντός 15 ημερολογιακών ημερών από της σχετικής ειδοποίησης. Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης καταβολής, θα επιβαρυνονται με τον νόμιμο τόκο υπερημερίας. Σε περίπτωση που παρ'όσον χιρίως η καταβολή να έχει συντελεσθεί, ο ΚιΕ έχει το δικαίωμα να συμψηφίσει το σχετικό ποσό (με τους τόκους υπερημερίας) με εγόμενη πληρωμή προς τον ανάδοχο, αν υπάρχει ή να εκπέσει το σχετικό ποσό (με τους τόκους υπερημερίας) στο τις αποπεσθήτε φύσης εγγυήσεις που έχει στα χέρια του ή να αναζητήσει το οφειλόμενο ποσό (με τους τόκους υπερημερίας) με τις νόμιμες διαδικασίες εισπραχτικής οφειλής προς το Δημόσιο. Οι τόκοι υπερημερίας θα υπολογίζονται για το ασφαλιστικό από την ημερομηνία καταβολής τους και για τα λοιπά έξοδα από την ημερομηνία κοινοποίησης προς τον ανάδοχο των οφειλομένων ποσών.

2. Σε περίπτωση που ο ανάδοχος αμελεί, ή δυσχεραίνεται να καταβάλει στους ασφαλιστές το οφειλόμενο ποσό των ασφαλιστικών, ο ΚιΕ, για να αποφυγει ενδεχόμενη ακύρωση των ασφαλιστηρίων, δικαιούται να καταβάλει τα ασφαλιστικά στους ασφαλιστές, με χρέωση και για λογαριασμό του αναδόχου, μετά την προηγουμένη ειδοποίηση του. Σε τέτοια περίπτωση, η εκ μέρους του ΚιΕ είσπραξη των ποσών των ασφαλιστικών που κατέβαλε, προσαυξημένων με τους τόκους υπερημερίας, θα γίνεται σύμφωνα με την παρ.23.2.1. Οι τόκοι υπερημερίας θα προσμετρούνται από την ημερομηνία καταβολής των ασφαλιστικών.

3. Ο ανάδοχος υποχρεούται να καταβάλει στον(σιους) δικαιούχο(ους) κάθε ποσό που δεν μπορεί να εισπραχθεί από τους ασφαλιστές λόγω εξαίρεσεων, αποκλεισμών κατ. σύμφωνα με τους όρους των ασφαλιστηρίων. Σε περίπτωση δυσχερείας του αναδόχου, ο ΚιΕ έχει το δικαίωμα να τερματίζει το αντίστοιχο ποσό από την εγόμενη καταβολή προς τον ανάδοχο ή

να εκπέμπει το αντίστοιχο ποσό από τις εγγυήσεις που έχει στα χέρια του.

23.2 Σε περίπτωση που η ασφαλιστική εταιρία με την οποία ο ανάδοχος συνήψε ασφαλιστική σύμβαση, παρέρχεται, ή αρνηθεί να εξοφλήσει (μερικά ή ολικά) απαιτηθέντα ζημία κλπ., για οποιοδήποτε λόγο ή αιτία, ο ανάδοχος έχει την αποκλειστική ευθύνη για την αποκατάστασή της μη εξοφλημένης ζημιάς ή βλάβης, η καταβολής υπεξήμωσης κ.λπ., σύμφωνα με τους όρους της Σύμβασης. Ο ΚΤΕ, σε περίπτωση δυστροπίας του αναδόχου, θα υπολογίσει το αντίστοιχο ποσό και θα το συμψηφίσει με την προς τον Ανάδοχο προσαχρή πληρωμή του. Εάν δεν προβλέπεται προσαχρή πληρωμή, ο ΚΤΕ θα το εκτέσει από τις απαιτηθέντες φύσης εγγυήσεις που έχει στη χείρα του.

23.3 Σε περίπτωση ολικής ή μερικής διακοπής των εργασιών από υποκειγμένα του αναδόχου τα έργα, σε οποιαδήποτε φάση και αν βρίσκεται, θα ασφαλισθεί έναντι όλων των ενδεχομένων κινδύνων από τον ΚΤΕ και τα έξοδα της ασφάλισης αυτής θα βαρύνουν τον ανάδοχο.

23.3 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΤΕ ΤΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ ΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΜΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΩΟ ΕΚΚΙΝΟΥΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ.

23.3.1 Ο έλεγχος από τον ΚΤΕ των ασφαλιστικών συμβάσεων των οποίων η ασφαλιστική περίοδος αρχίζει από την υπογραφή της Σύμβασης αναθέσης θα γίνει δέκα (10) ημερών από την υποβολή πλήρων των ασφαλιστηρίων συμβολαίων (εντός μηνός από την υπογραφή της σύμβασης).

23.3.2 Στην κατηγορία αυτή υπάγονται οι ασφαλιστικές συμβάσεις των παρακάτω παραγράφων 23.5.1, 23.5.2 και 23.5.3.

23.3.3 Ο έλεγχος από τον ΚΤΕ θα αφορά την περιεγγυήτητα των προτεινόμενων ασφαλιστικών εταιριών την συμβατότητα των όρων των ασφαλιστικών συμβάσεων προς τις απαιτήσεις του ισχύοντος άρθρου και τους υπόλοιπους όρους της υπολοίπου Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.).

23.3.4 Ο ανάδοχος θα πρέπει αμέσως μετά την υπογραφή της σύμβασης και το καλύτερο εντός δέκα πέντε (15) ημερών, να προσκομίσει απαραίτητα «Βεβαίωση Ασφάλισης» (Cover Note), όπου να αναφέρονται οι ασφαλιστικές καλύψεις και τα όρια αποζημίωσης που θα περιλαμβάνεται στο ασφαλιστήριο συμβόλαιο, τα περιεχόμενα συμβόλαια και το ποσό καλυπόμενων αυτών θα έχουν απαραίτητα την έγκριση της Υπηρεσίας. Στην περίπτωση αυτή, το ασφαλιστήριο συμβόλαιο πρέπει να υποβληθεί το αργότερο εντός τριάντα (30) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης.

23.4 ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.

23.4.1 Ισχύουν τα αναγραφόμενα στο 27ο άρθρο του ΜΕΡΟΥΣ Ι της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.). Η υποχρέωση αυτή ισχύει τόσο για το ημεδαπό όσο και για το αλλοδαπό προσωπικό.

23.4.2 Οι όροι των παρεπόμενων παραγραφών και του 27ου άρθρου του ΜΕΡΟΥΣ Ι της Ειδικής Συγγραφής Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.) ισχύουν για όλη τη διάρκεια της σύμβασης εκτέλεσης του έργου.

23.5 ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ «ΚΑΤΑ ΠΙΑΝΤΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ».

23.5.1 ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΝΑΝΤΙ ΥΛΙΚΩΝ ΖΗΜΙΩΝ.

23.5.1.1 Ο ανάδοχος υποχρεούται να ασφαλίσει πλήρως "κατα παντός κινδύνου" και σύμφωνα με τους όρους των Συμβατικών Τεύχων του έργου, την Ελληνική και Κοινοτική Νομοθεσία, τη συνολική αξία του υπό κατασκευή Έργου, όπως αυτή θα έχει προσδιοριστεί στα τεύχος της ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΑΣ του. Η υποχρέωση αυτή ισχύει και για τις γιγών περαιτέρω αναπροσαρμογές του αυχικού συμβατικού ποσού.

23.5.1.2 Η ασφαλιστική κάλυψη θα παρέχεται έναντι οποιασδήποτε αιτίας, ζημιάς, ή καταστροφής, μερικής ή ολικής, που οφείλεται ή προκαλείται από οποιοδήποτε λόγο ή αιτία όπως σπινιές, κοσμονικές πρσχές, τρουμεκρατικές ενέργειες, δολιοφθορές, κακοτεχνίες, λανθασμένη μελέτη ή/και κατασκευή, ελατωματικά υλικά (material defect), τυχαία περιστατικά (ηρωτά, ανθρωπίνα λάθος κλπ), λανθασμένη εργασία, ελληνική συντήρηση κακή λειτουργία του έργου κλπ. Επίσης η ασφαλιστική κάλυψη θα παρέχεται για:

- Βλάβες/καταστροφές που προέρχονται από δυσμενείς καιρικές συνθήκες είναι και εξαιρετικά

αποφάντος εμφανίσεως.

- Θύλακες/καταστροφές από σεισμούς και άλλα συνιστά με το Έργο ατυχήματα και ζημιώματα συμβάντα. Όμοια θα παρέχεται ασφαλιστική κάλυψη για τα Πόσης Φύσεως Υλικά από την παραλαβή τους μέχρι την ενσωμάτωσή τους στο Έργο.

25.5.2.5 Το ασφαλιστήριο θα καλύπτει και την περίοδο υποχρεωτικής Συντήρησης του Έργου. Η διάρκεια της ασφάλισης αρχίζει με την υπογραφή της Σύμβασης και λήγει με την Οριστική Παραλαβή του Έργου.

25.5.2.6 Η ασφαλιστική κάλυψη ενα αποδεκτό να μην περιλαμβάνει ζημιές (οι οποίες εξαιρούνται διεθνώς) προκαλούμενες από τις ακόλουθες και μόνο αιτίες:

α) ανταρτική δράση, πόλεμοι, εισβολή εχθρικής δύναμης στη χώρα, εμφύλιο πόλεμο, στάσιση ή καταλυση της συνταγματικής τάξης της χώρας

β) ιονισμό, ακτινοβολία ή μόλυνση ραδιενέργειας από πυρηνικό καύσιμο ή καίματα από καύση πυρηνικού καυσίμου.

γ) υακικά κύματα προερχόμενα από περσπλάνα ή άλλα ιπταμένα αντικείμενα κινούμενα με ταχύτητα ίση προς την ταχύτητα του ήχου, ή με υποηχητική ταχύτητα

25.5.2.7 Ο ανάδοχος υποχρεούται σε ετήσια βάση, να ζητεί από τους ασφαλιστές του, την αποπρόσβαση του υφιστάμενου της παραπάνω ασφαλιστικής κάλυψης, σύμφωνα με την πραγματική αξία του Έργου, λαμβανόμενης υπόψη και της Ανηθεώρησης.

25.5.2.8 Στην ασφαλιστική σύμβαση θα περιλαμβάνεται όρος ότι οι ασφαλιστές παραιτούνται του δικαιώματος της υπασφάλισης.

25.5.2.9 Με το ίδιο ασφαλιστήριο θα καλύπτονται κατά τοντός κινδύνου και οι μόνιμες ή/και προσωρινές εργοταξιακές εγκαταστάσεις και η τυχόν "υπολειπόμενη περιουσία" καθώς επίσης και ο πόσης φύσεως εξοπλισμός στην περιοχή του Έργου, που θα χρησιμοποιηθεί για το Έργο, σύμφωνα με τη σχετική περιγραφή τους από τον Ανάδοχο.

25.5.3 ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΣΤΙΚΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΕΝΑΝΤΙ ΤΡΙΤΩΝ

25.5.3.1 Αντικείμενο ασφάλισης

Με την ασφάλιση αυτή θα καλύπτεται η "ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ" του Αναδόχου έναντι Τρίτων και οι ασφαλιστές θα υποχρεούνται να καταβάλουν αποζημιώσεις σε Τρίτους για σωματικές βλάβες ή θάνατο, ψυχική εδύνη ή ηθική βλάβη και για υλικές ζημιές σε πρόνηματα, σκηνικά ή κινητά ή και ξύστε που προξενούνται κατά τη διάρκεια της Περιόδου Μελετών-Κατασκευών και Περιόδου Συντήρησης εξαιτίας των εργασιών κατασκευής, συντήρησης, επέκτασης, αποκατάστασης ζημιών του Έργου και διαφόρων άλλων ρυθμίσεων, αποτεδηποτε γίνονται αυτές, και εφόσον εκτελούνται στα πλαίσια των συμβατικών υποχρεώσεων του αναδόχου. Το αντικείμενο της ασφάλισης περιλαμβάνει και την αστική ευθύνη έναντι τρίτων για λόγους μη εφαρμογής των Περιβαλλοντικών Όρων και πράξεις υπεράβασης του Περιβάλλοντος κατά την διάρκεια της κατασκευής σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.1650/86 για την προστασία του Περιβάλλοντος. Θα καλύπτονται επίσης και ζημιές σε όμορες ιδιοκτησίες/εγκαταστάσεις

25.5.3.2 Διάρκεια της Ασφάλισης

Η ευθύνη των ασφαλιστών αρχίζει με την υπογραφή της Σύμβασης και λήγει με την Οριστική Παραλαβή του Έργου.

25.5.3.3 Όριο Αποζημίωσης

(1) Το ελάχιστο όριο αποζημίωσης για τα οποία θα πραγματοποιείται η ασφαλιστική Ευθύνη έναντι Τρίτων, κατά την περίοδο εκτέλεσης του Έργου, θα ανέρχονται σε ποσό που θα εγκρίνεται από την Υπηρεσία, και θα διακρίνονται τουλάχιστον στα κατωτέρω αντικείμενα και ποσοτήτες τους:

α) Για υλικές ζημιές (θετικές ή αποθετικές) σε πράγματα Τρίτων ανεξαρτήτως από τον αριθμό των τυχόν ζημιωθέντων Τρίτων.

β) Για σωματική βλάβη ή θάνατο Τρίτων, κατά άτομο

γ) Για σπληνική βλάβη ή θάνατο Τρίτων μετά από ουσιαστικό σπληνικό ανεξαρτήτως από τον αριθμό των παθόντων

δ) Το εθρητιστικό ανώτατο όριο ευθύνης Ασφαλιστών σε όλη τη διάρκεια ισχύος της ασφαλιστικής κάλυψης έναντι Τρίτων, κατά τη περίοδο εκτέλεσης του Έργου.

(2) Ο Ανάδοχος θα είναι ασφαλισμένος για την Αστική Ευθύνη έναντι Τρίτων και κατά την περίοδο

... Συντήρησης του Έργου. Το ανώτατο εθρητιστικό όριο ευθύνης των Ασφαλιστών θα ανέρχεται στο

50% του αντίστοιχου παρόν, το οποίο σχύει κατά την περίοδο εκτέλεσης του Έργου.

(3) Στο ασφαλιστήριο θα προβλέπεται και κάλυψη της αστικής ευθύνης του Αναδόχου έναντι του απασχολούμενου στο έργο του εργατοτεχνικού προσωπικού για την περίπτωση ατυχήματος (ευθύνη εργοδότη). Το προβλεπόμενο ελάχιστο όριο αποζημιώσεων (πέραν των αποζημιώσεων της βασικής κοινωνικής ασφάλισης, π.χ. Ι. < Α.) θα προσδιορίζονται :

α) ανά άτομο και ατύχημα.

β) σε περίπτωση αμαρτικού ατυχήματος και

γ) το αθροιστικό ανώτατο όριο ευθύνης για όλη τη διάρκεια ισχύος της ασφαλιστικής κάλυψης.

ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΥΡΙΟΥ ΜΗΧΑΝΗΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ "ΚΑΤΑ ΠΑΝΤΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ".

Με το ίδιο ως άνω ασφαλιστήριο «κατά παντός κινδύνου» θα καλύπτεται και ο Κύριος ή Βασικός (Είδικος και Συνήθης "Βαρύς Υπόου") Μηχανικός Εξοπλισμός, ο οποίος θα χρησιμοποιηθεί στην κατασκευή του Έργου.

Στο Ασφαλιστήριο θα επισυνάπτεται η σχετική κατάσταση με τα χαρακτηριστικά και την ικανότητα των αντίστοιχων Μηχανημάτων. Η συγκεκριμένη ασφαλιστική κάλυψη θα παρέχεται για όλες τις αντικαταστάσεις των μηχανημάτων με καινούργια, αντίστοιχου τύπου ή τουλάχιστον ίδης δυναμικότητας.

Ο μηχανικός εξοπλισμός θα είναι υποφορτισμένος έναντι οποιασδήποτε απώλειας ή ζημιάς (εξαιρουμένων των ιδίων εσωτερικής φύσεως μηχανικών ή/και ηλεκτρολογικών βλαβών), που οφείλονται ή προκαλούνται από Ανωτέρα Βία, Ανθρώπινο Λάθος ή/και τυχαία περιστατικά.

Ο ανάδοχος δεν δικαιούται, για οποιαδήποτε περίπτωση, να διεκδικήσει από τον ΚΤΕ αποζημίωση για τυχόν ζημία ή ολική σκουλεία μηχανήματος κλπ. ακόμη και για την περίπτωση ανωτέρας βίας, εκτός από τις περιπτώσεις της παρ.23.5.1.4.

Η ασφάλιση των μηχανημάτων θα καλύπτει και την μετακίνηση, την μεταφορά και τους ενογκαιούς ελλείμους όλων των μηχανημάτων προς και από την περιοχή του Έργου. Η ευθύνη των ασφαλιστών εκτείνεται σε όλη τη χρονική περίοδο από την άφιξη στην περιοχή του έργου μέχρι την απομάκρυνση τους από αυτό.

Η ασφάλιση «κατά παντός κινδύνου» των μηχανημάτων έργων μπορεί να γίνεται με ανεξάρτητα ενιαία ασφαλιστήρια, το οποίο ο ανάδοχος ενδεχόμενα να διατηρεί σε τυχόν για μέρας ή ποσούνολο του μηχανικού εξοπλισμού του. Στην περίπτωση αυτή για να αποφευχθεί διπλή ασφάλιση ο ανάδοχος θα προσκομίζει σχετική βεβαίωση από την Ασφαλιστική Εταιρεία ότι τα Μηχανήματα τα οποία θα χρησιμοποιήσει στο συγκεκριμένο έργο «καλύπτονται» για τις ίδιες ζημιές τους με το ασφαλιστήριο υπ'αριθμ. .... το οποίο είναι σε σχύ και εγκυρώνεται κανονικά». Οι όροι ασφάλισης και οι αποζημιώσεις στην προκειμένη περίπτωση θα πρέπει να ανέρχονται σε ποσό που θα εγκρίνονται από την Υπηρεσία, από τους όρους που αναρρέθηκαν παραπάνω.

23.6 ΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ - ΑΥΤΟΚΙΝΟΥΜΕΝΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΩΝ (Μ.Ε.)

Ο ανάδοχος υποχρεούται να έχει ασφαλισμένα σε ασφαλιστική εταιρεία, σύμφωνα με την ισχύουσα Νομοθεσία, τα αυτοκίνητα και τα αυτοκινούμενα μηχανήματα έργων που προαρίζονται για τις ανάγκες και την εξυπηρέτηση των Έργων. Κατασκευών και συντήρησης του Έργου, σύμφωνα με τις ισχύουσες σχετικές διατάξεις.

Υπεύθυνος για την τήρηση των όρων και τη φύλαξη των ανωτέρω Ασφαλιστηρίων είναι ο ανάδοχος, ο οποίος υποχρεούται να το επιδεικνύει στη Επίβλεψη για έλεγχο, οπότε του ζητείται.

Η σύμβαση ασφαλιστικής αστικής ευθύνης από οχήματα, υποχρεωτικώς θα κατοχυρωθεί εγγράφως, χωρίς τα μέλη να μπορούν να συμφωνήσουν εγκύτως άλλη ρύθμιση.

Διακρίνεται ότι τα αυτοκινούμενα μηχανήματα έργων πρέπει να έχουν ατομική ασφάλιση με βάση τον αριθμό κυκλοφορίας τους και όχι τον αριθμό πλαισίου τους. Ως αυτοκινούμενα μηχανήματα έργων, που εφοδιάζονται με πινακίδες Μ.Ε. σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη ενημέρωση του σχετικού πίνακα από την Αρχαία Επιτροπή Χημείας θεωρούνται τα πηλοφόρα παροκτωίς, φορτωτές, εκσκαφέες, εκσκαφέες-φορτωτές, τοπκτέρ-κουπρεσέρ, φορτωτές-κουπρεσέρ, προωθητές, ισοπεδωτές, γερανός, αντλία σκυροδέματος, μπειονιέρα πυτοφορτωμένη, γεωτρήσιμη, σφύρα, υδραυλική, μηχανήμα ενυδάωσης λάκκων, εκχιονιστικό, γαλινός, καδοφορο, κόσκινο μηχανικό, εργοταξιακό αυτοκίνητο (τάνκερ), χιονοδισκοειτής,

κλιμακοφόρο, αναβιότομο, ηλεκτροπαραγωγικό ζεύγος, αλκοοδινημένες, εκτοξευτής σφαιροακονισματός, αμφοβλαστικά, μεταφορική τριβία, κλιματιστική, παρτεσκευαστής μινιόν, λιπαντής, μετεωρολογικό βιόρων αντικειμένων, επεξεργαστής ενεργειμάτων Πρωτοσπορημάτων, πυροσβεστικό, σπαστήρας υδατικών-πλαστικών, σταθμός βόσης και καταβρεκτήρας, καθώς και οποιοδήποτε άλλα μηχανήματα απαιτείται για την άνετη και ασφαλή εκτέλεση των εργασιών της πυρπόλας εργοστασίας.

23.7 ΕΙΔΙΚΟΤ ΟΡΟΤ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΤ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΤΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.

Στο ενίοιο ασφαλιστήριο των καλύψεων της παρ.23.5 θα περιλαμβάνονται απασδήποτε οι ακόλουθοι ειδικοί όροι:

23.7.1 Στην εννοια της λέξης Ασφαλιζόμενος περιλαμβάνεται ο ανάδοχος και το πόσης φύσεως προσωπικό που ασχολείται με οποιοδήποτε συμβατική σχέση εργασίας με αυτόν στο πλαίσιο του συγκεκριμένου Έργου, καθώς επίσης και ο Κύριος του Έργου (ΚιΕ) και το προσωπικό αυτού, οι τυχόν Υπεργολάβοι και οι Μελετητές.

23.7.2 Ο ΚιΕ, οι εκπροσωπούσες τον ΚιΕ Υπηρεσίες και το εν γένε προσωπικό τους, οι Σύμβουλοι του ΚιΕ (και/ή των Υπηρεσιών του) και το προσωπικό τούτων θεωρούνται Τρίτα πρόσωπα, σημαίνον με τους όρους και τις εξαιρέσεις της ασφαλιστικής καλύψεως με την ενοικίαση του πυρπορήματος "Διασφαλισμένη ευθύνη αλλέλων" (cross liability), το οποίο καλύπτει την αστική ευθύνη των ασφαλιζόμενων φορέων.

23.7.3 Η ασφαλιστική εταιρία θα υποχρεούται να αποκρουει οποιοδήποτε ανωνή εγκίρεται τυχόν κατά του αναδόχου και/ή των Μελετητών και/ή του ΚιΕ και/ή των Εκπροσωπουσών τον ΚιΕ Υπηρεσιών και/ή μέρους ή συνόλου του προσωπικού των παραπάνω με την αίτηση ευθύνης τους ή συνεπυθουνητής τους στη βλάβη ή ζημία από πρική ή παράλειψη των παραπάνω προσώπων, οι οποίοι καλύπτονται από το ασφαλιστήριο Αστικής Ευθύνης έναντι Τρίτων. Θα καταβάλει δε κάθε ποσά για βλάβη και/ή ζημία του προκλήθηκε από πράξη ή παράλειψη των παραπάνω. Ειδικότερα η ασφαλιστική εταιρία θα καταβάλει κάθε ποσά εγγύησης για όρη τυχόν κατασχέσεων και/ή που σχετίζονται με την αστική ευθύνη μέσα στα όρια των ποσών που αναφέρονται εκόσποτε ως ανώτατα όρια ευθύνης των ασφαλιστών.

23.7.4 Σε περίπτωση αλκής ή εκτεταμένης μερικής καταστροφής ή βλάβης του Έργου, Πρακτικονομ ή ασφαλιστική εταιρία να καταβάλει ποσόν ανάδοχο πρική ή σε τη ζημία και/ή αποζημίωση, πρέπει να έχει λάβει προηγουμένως την γνώμη για το σκοπό αυτό συγκατάθεση του ΚιΕ. Εφόσον ο ΚιΕ δεν παρέχει στην ασφαλιστική εταιρία την εν λόγω συγκατάθεση, αυτόματα και χωρίς άλλες διτυπώσεις (ειδικές, ή άλλου είδους εντολή ή εξουσιοδότηση από τον ανάδοχο) η απαίτηση του αναδόχου κατά της ασφαλιστικής εταιρίας για την καταβολή της αποζημίωσης εκχωρείται στον ΚιΕ και η ασφαλιστική εταιρία αποδέχεται από τουδε και υποχρεώνεται να καταβάλει τη σχετική αποζημίωση στον ΚιΕ, μετά από αίτηση του τελευταίου για το σκοπό αυτό. Η εκχώρηση της απαίτησης αυτής του Αναδόχου στον ΚιΕ κατ' ουδένω τρόπο απαλλάσσει από τις ευθύνες και υποχρεώσεις του, που απορρέουν από την Σύμβαση.

23.7.5 Η ασφαλιστική εταιρία παραιτείται κάθε δικαιώματος ανταγωγής κατά του ΚιΕ, των Συμβούλων του, των συνεργατών του και των υπαλλήλων τους σε περίπτωση που η βλάβη ή ζημία οφείλεται σε πράξη ή παράλειψη, όχι ηθολημένη, των παραπάνω προσώπων.

23.7.6 Το ασφαλιστήριο δεν μπορεί να σκυρωθεί, τροποποιηθεί, ή να ληξει χωρίς την έγγραφη, με ασφατημένη επιστολή, πριν από εξήντα (60) ημερολογιακές ημέρες, σχετική ειδοποίηση της ασφαλιστικής εταιρίας, τόσο προς τον ανάδοχο, όσο και προς τον ΚιΕ.

23.7.7 Με το ενίοιο ασφαλιστήριο των καλύψεων της παραγράφου 23.5 θα καλύπτεται και η ευθύνη του ΚιΕ και/ή του προσωπικού των που απορρέει από το άρθρο 9.2.2 του Αστικού Κώδικα (Ευθύνη Πραστήσαντος).

23.7.8 Με δεδομένο ότι το έργο ασφαλίζεται σύμφωνα με την πραγματική του αξία (Αρχή της Σύμβασης συν εκπληρωστικές συμβάσεις) η ασφαλιστική εταιρία παραιτείται του δικαιώματος της υποσφαλισής.

Άρθρο 24^ο - Κήρυξη έκπτωσης

Ο ανάδοχος κηρύσσεται έκπτωτος αν δεν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις, όπως ορίζονται στο άρθρο 160 του Ν.4412/2016.

Η τήρηση της διαδικασίας και οι συνέπειες για τον ανάδοχο, κ.λ.π., καθορίζονται στο άρθρο 160 του Ν.4412/2016.

Άρθρο 25^ο - Πληροφοριακή πινακίδα

Εκτός από όσα καθορίζονται στη Τεχνική Προδιαγραφή Σήμανσης εκτελούμενων έργων "εντός και εκτός κατοικημένων περιοχών" (εγκύκλιος ΔΣΠΔΔ/ΟΣΚ/502/01-07-2003) σημειώνεται ότι ο ανάδοχος θα επιβαρυνθεί με τη δαπάνη της πρόσθετης ενδεικτικής και πληροφοριακής πινακίδας που θα τοποθετηθεί στην περιοχή του έργου και που θα φέρει τον τίτλο της εργολαβίας, το όνομα της Προστατευμένης Αρχής και της Διευθύνουσας Υπηρεσίας, το όνομα του αναδόχου και το όνομα του μελετητή του έργου, καθώς και ο πηλίκος ή άλλο στοιχείο που θα ζητήσει η Διευθύνουσα Υπηρεσία.

Ο ανάδοχος υποχρεούται να τοποθετεί σε ένα (1) εμφανή σημείο, πινακίδα που να αναγράφει όλα τα απαιτούμενα στοιχεία του έργου που αναφέρονται στην ανωτέρω παράγραφο με την έναρξη του έργου και την εκτελούμενη εργασία. Για την θέση της, διαστάσεις της, τα στοιχεία που θα αναγράφονται, τον τρόπο στήριξης, τα χρώματα εκτύπωσης κ.λ.π. στοιχεία, θα γίνεται ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ συνεννόηση με την Υπηρεσία.

Ν. 4412/2016, άρθρο 160, παρ. 1

Ε-55 ΔΕΠΗΚΕ

Η Αντιπεριφέρεια Π. Αχαΐας
Γενικός Μελετητής & Εργολάβος Έργων

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

Η Αντιπεριφέρεια Προστατευμένη
Αντιδοτική Εργολάβος Υπηρεσίας

Π. Αχαΐας

Παρακαλώ να τηρήσει
Π. Αχαΐας

Στην περιοχή
Π. Αχαΐας

Στην περιοχή
Π. Αχαΐας